

2015. aasta MAJANDUSAASTA ARUANNE

Ärinimi	AS Harju Elekter
Põhitegevusala:	elektrijaotusseadmete ja juhtaparatuuri tootmine; metalltoodete tootmine; hulgi- ja vahenduskaubandus, valgusti- te ja elektritarvete jaemüük; kinnisvaraalne tegevus; äri- ja juh- timisalane nõustamine; valdusfirmade tegevus
Äriregistri number:	10029524
Aadress:	Paldiski mnt.31, 76 606 Keila
Telefon:	372 67 47 400
Faks:	372 67 47 401
Elektronpost:	he@he.ee
Interneti kodulehekülg:	www.harjuelekter.ee
Tegevjuht:	Andres Allikmäe
Audiitor:	KPMG Baltics OÜ
Majandusaasta algus:	1. jaanuar
Majandusaasta lõpp:	31. detsember
Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid:	• sõltumatu vandeauditori aruanne • kasumi jaotamise ettepanek

SISUKORD

Nõukogu esimehe pöördumine	3
Juhataja pöördumine	4
Juhatuse tegevusaruanne	5
Aksia ja aktsionärid	29
Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne	33
Sotsiaalse vastutuse raport	37
Raamatupidamise aastaaruanne	38
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	38
Konsolideeritud kasumiaruanne	39
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	40
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	41
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	42
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad	44
1. Üldine informatsioon	44
2. Aruande koostamise alused	44
3. Olulisemad arvestuspõhimõtted	49
4. Raamatupidamishinnangud ja otsused	60
5. Finantsriskide juhtimine	60
6. Finantsinstrumendid	64
7. Raha ja pangakontod	65
8. Äritegevuse ja muud nõuded	65
9. Ettemaksed ja tulumaksu ettemaks	66
10. Varud	66
11. Sidusettevõtted	67
12. Finantsinvesteeringud	67
13. Kinnisvarainvesteeringud	69
14. Materiaalne põhivara	70
15. Kasutusrent	71
16. Immateriaalne põhivara	72
17. Võlakohustused	73
18. Laenude tagatised ja panditud vara	75
19. Võlad tarnijatele ja muud võlad	75
20. Maksud	76
21. Lühiajalised eraldised	76
22. Tingimuslikud kohustused	76
23. Aktsiakapital ja reservid	77
24. Segmendi aruanne	79
25. Kasumiaruande kirjete selgitused	81
26. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks	83
27. Tava ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta	84
28. Sihtfinantseerimine	84
29. Rahavoogude aruande kirjete selgitused	85
30. Seotud osapooled	86
31. Aktsiapõhine hüvitis	87
32. Äriühendused	88
33. Bilansipäevajärgsed sündmused	89
34. Emaettevõtte põhjaruanded	90
Juhataja kinnitus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele	94
Allkirjad 2015.a.majandusaasta aruandele	94
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	95
Kasumi jaotamise ettepanek	96

NÕUKOGU ESIMEHE PÖÖRDUMINE

2015. aasta oli kontsernile Harju Elekter kokkuvõttes hea. Teenisime rekordilise müügitulu ja ärikasumi, seda eelkõige tänu Kontserni väljaspool Eestit tegutsevatele tütarfirmadele. Suurepärase tööd on teinud 2014. aastal omandatud Soome firma Finnkumu Oy, kes tunnistati ühtlasi teist aastat järjest Soome parimaks ettevõtteks regioonis. Õigeks osutus ka Kontserni osaluse suurendamine 100%-ni Leedu tütarfirmas Rifas UAB, kelle areng aruandeaastal on olnud muljetavaldav. Kontsern otsib pidevalt uusi investeerimisvõimalusi innovaatilistesse ettevõtetesse sooviga anda seeläbi oma panus Eesti tulevastele kasvumootoritele. 2015. aastal tegi Kontsern investeeringu superkondensaatoreid arendavasse ettevõttesse Skeleton Technologies OÜ, omandades 10% osaluse.

Keerulisse olukorda sattusid aruandeaastal Kontserni Eesti ettevõtted, kel ei õnnestunud teiste toodetega kompenseerida paar viimast aastat väldanud alajaamade tellimuste langust koduturul. Lisaks langes samale ajale ka nõudluse kahanemine Soomes. Vaatamata raskustele usun meie meeskonna võimekusse muutustele kiirelt ja adekvaatselt reageerida. Koduturgude väiksuse tõttu on nii Leedus, Lätis kui ka Eestis edu saavutamine keeruline ning kasvu kiirendamiseks tuleb teha tõhusat müügitööd oma turuosa laiendamiseks lähiriikides. Samas pean oluliseks ettevõtte hea maine hoidmist koduturul, kus läbi pikade aastate on ASi Harju Elekter peetud parimaks ja usaldusväärseimaks elektrikilpide valmistajaks. Peame olema innovaatilised ja paindlikud, võitjad üha tugevnevas konkurentsivõitluses.

Hästi on läinud Kontserni kinnisvaraarendusel, mis on kindlustanud pideva tulu. 2015. aastal ehitasime valmis ja andsime üle esimese tööstushoone uues, Allika Tööstuspargis. Ka PKC Eesti ASi poolt tühjaks jäänud tootmispinnad Haapsalus on täidetud uute rentnikega. ASil Harju Elekter on pikaajaline kogemus rahvusvaheliste tööstusettevõtete toomisel Eestisse ja (tootmis-)ettevõtete loomisel. Lisades siia kogemuse tööstusliku kinnisvara arendamisel ja haldamisel, oleme loonud suurepäraseid eeldused Tallinna väljasõidul paikneva Allika Tööstuspargi välja ehitamiseks. Ootame projektis osalema nii Eesti kui ka rahvusvahelisi ettevõtteid.

ASi Harju Elekter aktsiad on noteeritud Tallinna Väärtpaberibörsil 1997. aastast. Et ettevõtte oleks aktsionäridele endiselt atraktiivne, teeme kõik endast oleneva, et meie äritegevus oleks jätkuvalt edukas ja läbipaistev. Eesti majanduslehe aasta kokkuvõtte põhjal on AS Harju Elekter läbi aegade paremuselt kolmas Tallinna Börsil noteeritud firma, andes aktsionäride rahapaigutusele keskmiseks tootlikkuseks 10% aastas. Stabiilselt suur aktsionäride hulk näitab, et firma usaldusväärsus ja kindlat dividendipoliitikat osatakse hinnata. Jätkame dividendide välja maksmist igal aastal.

Nõukogu nimel tänan meie kliente, partnereid, aktsionäre ja töötajaid. Tahame olla vastutustundlik tööandja, jätkuvalt kindel partner klientidele ning stabiilne dividendimaksja aktsionäridele.

Endel Palla
Nõukogu esimees

JUHATAJA PÕÖRDUMINE

Tulevik tuleb meist sõltumatult. Meie asi on otsustada, kas me tahame näha seda süsteemselt ja ette arvestatult või lepime kaosest tuleneva määramatusega. Meid ümbritsev maailm on pidevas muutuses, mille etteaimatavus on raskendatud. Tunduvalt keerulisem on mõista, mis mõjutab meie kliente, turge, aga ka inimesi. Jõuliselt astub areenile nooruse Z-generatsioon, kes teeb otsuseid uute ootuste ja eelduste alusel. Neid ei huvita meie elukogenud arusaamad ja puised veendumused. Nad tulevad ja võidavad ja kui me nende keelest aru ei saa, ja nende valikuid ei aktsepteeri, lähevad nad oma teed. Meie jaoks tähendab see eelkõige arvestamist uuega - uute tõekspidamiste, uute lahenduste, uue majanduse ja oluliselt suurema digitaliseerimisega. Rahal ja hinnangutel on hoopis teistsugune dimensioon. Harju Elekter Grupp tahab olla selleks kõigeks valmis ja minna muutustega kaasa.

Möödunud aruandeaasta 2015 oli Kontsernile positiivses mõttes keeruline. Muutused liikusid koos meiega, astudes nii mõnigi kord meist ette või otsustasid meie eest. Samas kujunes 2015. aasta Kontsernile läbi ajaloo edukaimaks. Müüginahud kasvasid 60,7 miljoni euroni, olles 20% paremad ja ärikasum kerkis 3,3 miljoni euroni, olles 47% parem võrreldava perioodi näitajast. Erakorralised finantstulud mõjutasid Kontserni 2014. aasta puhaskasumit, hoides seda küll märgatavalt ees 2015. aasta puhaskasumist, kuid 3,2 miljoni euro suurune puhaskasum aruandeaastal on kiiduväärt saavutus. Aasta andis selge signaali, et Kontserni äri fookus on suunatud Eestist välja. Koguni 77% müügituludest realiseerus Eestist väljaspool. Kohalik turg on vaevaline ja sõltub Elektrilevi OÜ tagasihoidlikest investeeringutest ehk üldistest poliitilistest otsustest, mis mõjutavad tulevikus oluliselt Eesti elanike ja ettevõtete elektrivarustuskindlust. Muud tootesegmendid Eestis ja ka Baltikumis on pigem hinna kui kvaliteetse toote või teenuse näoga. Kontserni ettevõtted on teinud siin kindlasti oma parima, aga hinnaootused turgudel ja hankijate otsused on tihti mõjutatud pigem majanduslikest kui tehnilise töökindluse ja kvaliteedi kriteeriumitest. Eeskujuliku majandustulemuse eest hoolitsesid eelkõige Kontserni Soome ja Leedu tütarfirmad. Eesti ettevõtetelt ootasime küll paremaid tulemusi, kuid oleme turu väljakutsetele reageerinud ja ette võetud muudatustega rahul. Muutusi äriplaanid, inimesed ja organisatsioon. Uue vaate ja plaanidega on hea järgmistele aastatele vastu minna.

2015. aasta oli sündmusterohke. Kontsern suurendas oma osalust Leedu tütarfirmas 100%ni ja tegi strateegilise 10%lise investeeringu alustavasse tehnoloogiaettevõttesse, superkondensaatorite tootjasse Skeleton Technologies Group OÜ, mis võiks anda võimalusi nende rakendamiseks Kontserni põhitegevuses – elektriseadmete tootmises. 2014. aastal soetatud Finnkumu Oy äriedu on jätkunud ning toonud Kontserni lisaväärtust. Tütarettevõtted osalesid erialamessidel Rootsis, Soomes ja Eestis. Allika Tööstuspargis andsime esimesele kliendile rendiobjektina üle uue tootmishoone. Kaubandusgrupi Keila kauplus ja ladu kolisid uutesse ruumidesse. Kontserni ettevõtteid märgiti edukaks mitmetel konkurssidel.

Kontserni bilanss ja rahavood olid eeskujulikud kogu aasta jooksul. Tugev omakapital ja pea olematu laenukoorem annavad nii laenu raha kui ka kapitali kaasamise võimekuse tulevikuprojektide jaoks.

Ühised saavutused kontserni Harju Elekter 47. tegevusaastal olid võimalikud vaid tänu meie klientidele, partneritele ja töötajatele. Minu siiras tänu teile! Samuti soovin tänada asjatundlikke aktsionäre ja investoreid, kelle tugev mandaat lubab Kontsernil püsida valitud jätkusuutlikul teel.

Tulevik on muutustes ja AS Harju Elekter on muutusteks valmis. Edu kõigile selle ootuses ja teostuses.

Andres Allikmäe
Juhataja

JUHATUSE TEGEVUSARUANNE

ORGANISATSIOON

MISSIOON

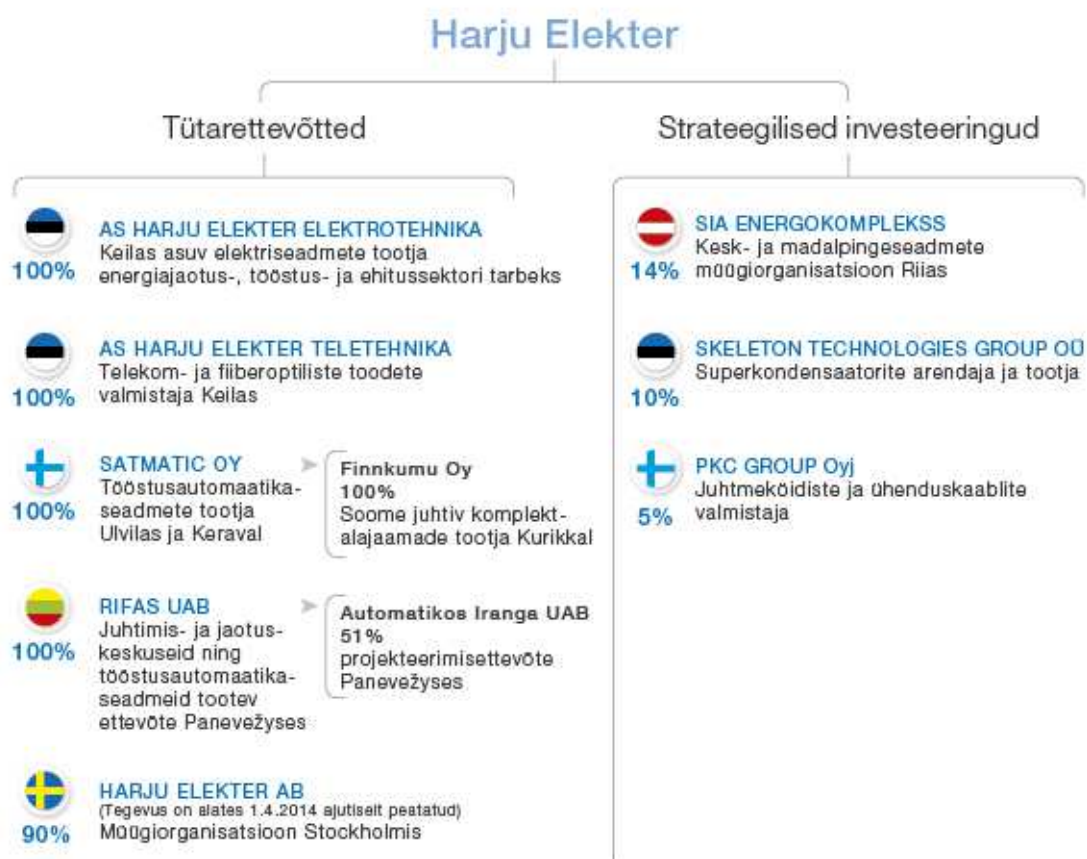
Olla tuntud ja tunnustatud elektri- ja automaatikaseadmete tootja Balti mere regioonis, lahendades kliendi vajadused asjatundlikult, tähtaegselt ja kvaliteetselt ning pakkudes koostööprojektides lisaväärtust ja kindlust.

EESMÄRK

Olla pikaajaliselt edukas, kasvatades firma kapitali ja tootes tulu koostööpartneritele ja omanikele ning pakkudes motiveerivat tööd, palka ja arenguvõimalusi oma töötajatele.

AS Harju Elekter toodab elektriseadmeid 1968. aastast. Kontserni põhitegevus on elektrienergia jaotuseadmete, sh alajaamad, kaablijaotus- ja liitumiskilbid ning automaatika- ja juhtimiskeskuste disain, tootmine ja turustamine energia- ja tööstussektori ning infrastruktuuri tarbeks. Kontserni toodangust 77% turustatakse väljaspool Eestit.

ORGANISATSIOONISKEEM

MAJANDUSKESKKONNA ÜLEVAADE

Maailmamajandus

Majanduskasv oli 2015. aastal aeglane või aeglustumas peaaegu kogu maailmas, inflatsioon ja intressitasemed olid langenud nulli lähedale. Arenenud riigid maadlesid ebakindlusega ning sellest tingitud vähese investeerimisvalmidusega. Hiina majanduskasv aeglustus allapoole 7% taset. Samas pöördus Ameerika Ühendriikide majandus tõusuteele ning nende keskpang otsustas tõsta detsembris, esmakordselt pärast ligi 10 aastat, baasintressi. Keskpangad Euroopas, Jaapanis ja Hiinas jätkasid aga majanduse stimuleerimist. Ebakindlust suurendasid nii geopoliitilised pinged Lähis-Idas kui ka madal naftahind, mis on langenud kahe aasta taguselt 98 dollarilt 35 dollarile barrelist. Nafta hinna langus teravdas siseriiklikku olukorda Venemaal, samal ajal kui põgenikekriis tekitas poliitilisi pingeid Euroopas. Lisaks mõjutas maailmamajandust ka tugevnenud USA dollar, mis kasvas aastaga euro suhtes 10%. Inflatsioon püsis viimaste kümnendite madalaimal tasemel.

Euroala

2015. aasta läks maailma suuruselt kolmandal majandusliidul kokkuvõttes suhteliselt hästi. Varasemate aastate sündmused ja kitsaskohad avaldasid küll jätkuvat mõju, kuid tänu odavale valuutale, leevenevatele võlakoorma probleemidele ja keskpanga stiimulitele eurosooni olukord aasta jooksul siiski paranes. 2015. aasta SKP kasv jäi 1,6% tasemele. Majandust vedasid nii era- kui ka avaliku sektori tarbimine. Vaatamata nõrgale eurole, mis eurosooni konkurentsivõimet tõstis, hoidis eksporti tagasi maailmakaubanduse aeglustumine. Lisaks toetasid kasvu ka veidi tervem pangandussüsteem, madalamatest energiahindadest tingitud parem reaalspalga kasv ja paaril eelneval aastal raskeid aegu kogenud maades tarbija-kindluse paranemine. Intressid ja inflatsioon püsisid endiselt ülimadalal.

Eesti ja Baltimaad

Baltimaade majandusarengut toetavad suuresti sarnased tegurid: sisemine nõudlus, ELi toetused, tööjõu tootlikkuse kasv ning väliskaubandus. Eesti 2015. aasta majanduskasv oli 1,2%; Läti ja Leedu majandused kasvasid vastavalt 2,5% ja 1,7%.

Eesti majanduskasv jäi ootustele märkimisväärselt alla ning Statistikaameti esialgse hinnangu kohaselt kasvas Eesti SKP 2015. aastal vaid 1,2%. Olukord oli kehvem ainult Soomes ja Kreekas. Eesti majandus kasvas peamiselt sisetarbimise toel. Eksport moodustab Eesti sisemajanduse kogutoodangust 80%, mis tähendab majanduse otsest sõltuvust kaubanduspartnerite käekäigust ja eksportööride rahvusvahelisest konkurentsivõimest. Hoolimata kõrgest tööhõivest ja palgakasvust ei suutnud sisenõudlus kompenseerida nõrka väliskaubandust ja ettevõtete napppe investeeringuid. Olukord, kus maailma kaubavahetuse kasv on aeglustunud, ei ole avatud majandusega riigi jaoks soodne. Kahe Eesti jaoks olulise sihtriigi, Soome ja Venemaa, majandus on viimastel aegadel kogenud tõsiseid raskusi. Eesti suurima majanduspartneri Soome majanduse kasvunäitajaid survestasid majanduse struktuurimuutused, kulutaseme vähenenud konkurentsivõime ja tööealise elanikkonna vähenemine. Eestis pidurdasid SKP kasvu peamiselt kesine eksport ja märkimisväärselt vähenenud investeeringud. Kuigi laenuintressid on ajalooliselt soodsal tasemel, ei tekita tänane väliskeskkond ettevõtjates kindlust, et suuri projekte ette võtta ning nii ettevõtete kui ka riigi investeeringud on jäänud nõrgaks. Ettevõtete müügitulu vähenes terve 2015. aasta vältel, tööjõukulud aga kerkisid töötajate poolt domineeritud tööturul kiires tempos. Sektoritest on seisak investeeringutes mõjutanud negatiivselt ehitusettevõtteid. Venemaa-suunalist eksporti on mõjutanud poliitiline vastasseis Euroopa Liiduga, mistõttu on Eesti eksport Venemaale kahanenud pea 40%, halvendades nii transiidisektori näitajaid kui ka pannud raskesse seisu Eesti põllumajandustootjad. Töötlevas tööstuses vähenes märkimisväärselt ka elektroonikaseadmete toodang ja odava nafta tõttu sattus raskustesse keemiatööstus.

AASTA 2015

Harju Elekter kontserni kuuluv Finnkumu Oy on teine ettevõtte piirkonnas, kes pärjati Lõuna- Põhjamaa Ettevõtjate poolt Maakonna Aasta Ettevõtja tiitliga. Varasemalt, 2013. aastal on Finnkumu Oy nimetatud ka Kurikka Aasta Parimaks Ettevõtteks ning pälvinud üleriigilise tunnustuse müügitulude kasvu ja tugeva majandustegevuse eest. 2004. aastal tegevust alustanud Finnkumu Oy kuulub Kontserni alates 2014. aastast. Finnkumu Oy müügitulud on 5 viimase aasta jooksul enam kui 2-kordistunud.

AS Harju Elekter allkirjastas aprillis lepingu Leedu tütarettevõtte Rifas UAB kõigi aktsiate ostuks. Rifas UAB kõigi aktsiate omandamine oli Kontserni strateegiline otsus, kindlustades sellega oma positsiooni Leedus ja eksportturgudel. Ettevõtte jätkab oma nime ja kaubamärgi all ASi Harju Elekter 100%lise tütarettevõtteks.

ASi Harju Elekter nõukogu otsustas oma 2. juuni 2015 istungil kiita heaks strateegiline investeering superkondensaatorite arendamise ja tootmisega tegelevasse innovaatilisse ettevõttesse Skeleton Technologies Group OÜ, omandades sellest 10%lise osaluse. AS Harju Elekter näeb investeeringu atraktiivsust nii selle väärtuse kasvus kui ka ettevõtte võimalikus osalemises superkondensaatorite moodulsüsteemide arenduses, tootmises ning kasutamises elektrienergia juhtimis- ja lülitussüsteemides.

Juunis anti ASile Harju Elekter kuuluvas Allika Tööstuspargis rentnikule (OÜ Eccua) üle vastvalminud tootmishoone. Atraktiivses asukohas, Paldiski maantee ja Tallinna ringtee ristumiskohas paiknevas Allika Tööstuspargis on kokku 18 tehnovõrkudega varustatud kinnistut. Täna tegutseb tööstuspargis kaks tootmisettevõtet.

Kontserni kuuluvate äriühingute juhtorganite liikmetele, juhtivspetsialistidele ja inseneridele ning ASi Harju Elekter sidusäriühingute juhtorganite liikmetele suunatud 2012.-2015. aasta aktsiaoptsooniprogrammis osales 44 töötajat, kes märkisid ajavahemikus 16-30 juuni kokku 339 880 aktsiat. ASi Harju Elekter aktsiakapitali suurendamine kanti äriregistrisse 22. juulil 2015, pärast mida on ASi Harju Elekter aktsiakapital 12,42 miljonit eurot, jagunedes 17 739 880 nimeliseks lihtaktsiaks.

Kontserni tütarettevõtetes toimusid 2015. aastal juhtimissüsteemide resertifitseerimised vastavalt standardite ISO 9001:2008 ja ISO 14001:2004 nõuetele, mille järel väljastati sertifikaadid uute kehtivusajaga järgmiselt: ASile Harju Elekter Elektrotehnika kuni 15.9.2018, Satmatic Oyle kuni 19.7.2018 ja Rifas UAB-le kuni 15.9.2018. Lisaks toimus Leedu tütarettevõttes resertifitseerimine vastavalt OHSAS 18001:2007 standardile ning 17.12.2015 väljastati uus sertifikaat kehtivusega 3 aastat. ASis Harju Elekter Teletehnika toimusid korralised aastaauditid.

AS Harju Elekter Kaubandusgrupi Keila elektrimaterjalide kauplus avas augusti lõpus oma ukse uutel avaramatel ja kaasaegsematel kaubandus- ja laopindadel Paldiski mnt 35, Keilas. Hea asukoht ja suuremad ruumid loovad oluliselt paremad võimalused klientide teenindamiseks, võimaldades laiendada sortimenti ja tootevalikut ning operatiivselt väljastatavaid kaubakoguseid.

Kontserni tütarettevõtted osalesid aktiivselt erialamessidel Eestis, Soomes, Saksamaal ja Rootsis, sh Põhjamaade suurimal elektrialamessil Elfack 2015, kus esmaesitleti energiahaldusvõimekusega alajäama madalpinge muundurseadme prototüüpi, mis valmis koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga.

TEGEVUSTULEMUSED

Finantskukkuvõte viimase 5 aasta kohta

Kontsern	2015	2014	2013	2012	2011
Koondkasumiaruanne (miljon eurot)					
Müügitulud	60,7	50,6	48,3	52,8	46,7
Ärikasum	3,3	2,2	1,7	2,0	2,0
Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)	3,2	9,7	5,2	3,5	2,8
Finantsseisundi aruanne aasta lõpu seisuga (miljon eurot)					
Käibevara kokku	19,8	25,1	15,9	16,5	15,4
Põhivara kokku	46,7	44,7	55,2	43,1	37,5
Varad kokku	66,6	69,8	71,1	59,6	52,9
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	58,1	58,5	62,5	48,8	40,3
Omakapitali kordaja (%)	87,2	83,8	87,9	81,8	76,2
Juurdekasvutempod (% vrd eelmise aastaga)					
Müügitulud	19,9	4,8	-8,5	13,1	14,2
Ärikasum	47,1	27,8	-11,5	-2,7	33,3
Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)	-67,1	87,9	46,8	26,8	27,6
Varad	-4,6	-1,8	19,2	12,7	-4,0
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	-0,7	-6,4	28,1	21,1	-8,3
Tulususe suhtarvud (%)					
Käibe ärirentaablus	5,4	4,4	3,6	3,7	4,3
Käibe puhasrentaablus	5,3	19,3	10,7	6,8	6,3
Varade puhasrentaablus	4,7	13,8	7,9	6,3	5,1
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	5,5	16,0	9,2	7,9	6,6
Aksia (EUR)					
Keskmine aktsiate arv (1000 tk)	17 551	17 400	17 400	17 093	16 800
Omakapital aktsia kohta	3,32	3,48	3,20	2,61	2,51
Aksia sulgemishind	2,63	2,79	2,70	2,64	2,28
Puhaskasum aktsia kohta	0,18	0,56	0,30	0,21	0,17
P/E suhe (kordaja)	14,61	4,98	9,00	12,57	13,41
Dividend aktsia kohta	^[1] 0,05	0,15	0,10	0,09	0,07
Likviidsussuhtarvud					
Maksevõime kordaja	2,8	2,8	2,3	1,8	1,8
Likviidsuskordaja	1,9	1,9	1,4	1,1	1,0
Personal ja palgad					
Keskmine töötajate arv	472	459	455	452	427
Töötajate arv perioodi lõpu seisuga	470	483	451	478	457
Palgakulu (miljon eurot)	9,7	9,2	8,6	9,1	7,7
Käibe ärirentaablus	= Ärikasum/Müügitulud*100				
Käibe puhasrentaablus	= Puhaskasum/Müügitulud*100				
Omakapital aktsia kohta	= Omakapital(keskmise)/Aktsiate arvuga (perioodi keskmine)				
Vara puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) /Keskmine vara*100				
Omakapitali puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) /Keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) *100				
Omakapitali kordaja	= Keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) /Keskmine varad*100				
Puhaskasum aktsia kohta	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / Keskmine aktsiate arv				
P/E suhe	= Aktsia hind/Kasum aktsia kohta				
Maksevõime kordaja	= Käibevara (keskmise) / Lühiajalised kohustused (keskmise)				
Likviidsuskordaja	= Keskmine likviidsed varad (käibevara-varud) / Lühiajalised kohustused (keskmise)				

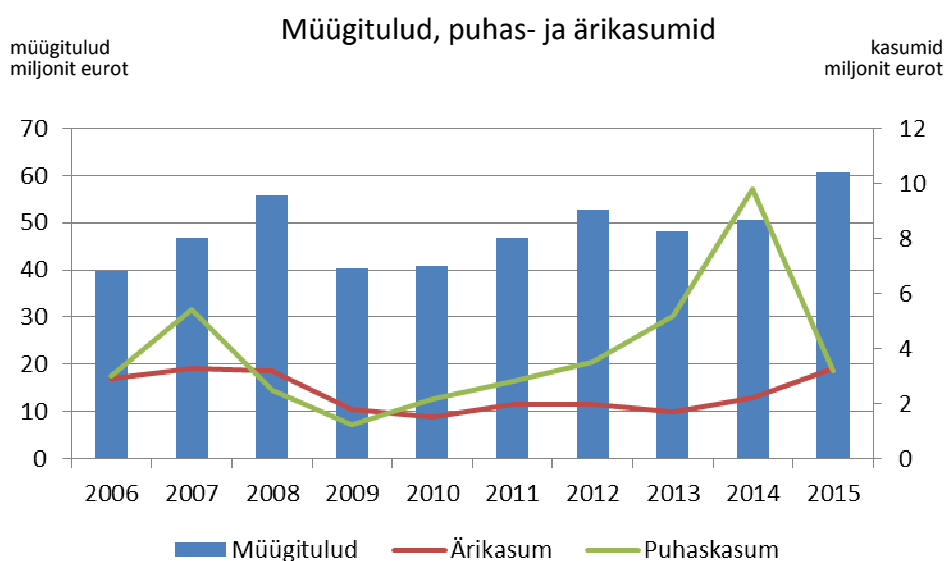
^[1] Juhatuse ettepanek

2015. aasta majandusaasta aruandes on rida-realt konsolideeritud ASi Harju Elekter (konsolideeriva üksuse) ja tema tütarettevõtete AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, Satic Oy, Finnkumu Oy (alates 1.7.2014), Rifas UAB ja Automatikos Iranga UAB finantsaruanded ning kuni 30.6.2014 seisuga laiendatud kapitaliosaluse meetodil sidusettevõtet AS Draka Keila Cables.

27. aprillil ostis AS Harju Elekter lisaks olemasolevale 63%le veel 37%lise osaluse tütarfirmas Rifas UAB, saades ettevõtte ainuomanikuks.

AS Harju Elekter omab 4,6%list osalust Soome ettevõttes PKC Group Oyj. Ettevõtte aktsiad on noteeritud Nasdaq Helsingi Börsil ja on finantsseisundi aruandes hinnatud turuhinnas. Aktsia turuhinna muutusel võib olla oluline mõju ASi Harju Elekter varade ja omakapitali maksumusele.

Tulud, kulud ja kasumid

2015. aasta konsolideeritud müügitulu oli 60,7 miljonit eurot, kasvades võrreldava perioodi suhtes 10,1 miljoni euro võrra ehk 19,9% ning ärikasum oli 3,3 miljonit eurot, kasvades võrreldava perioodi suhtes 1,1 miljoni euro võrra ehk 47,1%.

Konsolideeritud müügitulust andsid 33,9% (2014: 39,8%) Eesti, 52,2% (2014: 50,2%) Soome ja 13,9% (2014: 9,9%) Leedu ettevõtted.

Turgudest domineerisid jätkuvalt Soome ja Eesti turud, kuhu müüdi kokku 87,5% (2014: 88,2%) Kontserni toodetest ja teenustest.

Kontsern müüs aruandeaastal Eesti turule 23,5% (2014: 30,0%) oma toodetest ja teenustest. Aastaga vähenesid tärned Eesti turule 1 miljoni euro võrra ehk 6,5%. Langus oli tingitud 2014. aastal alanud investeeringute vähenemisest Eesti energiajaotussektoris, mis tõi kaasa keskpinge jaotusseadmete ja alajaamade müügihaiguste vähenemise. Keeruline olukord Eestil turul on sundinud otsima võimalusi teistel turgudel.

Kontserni suurimaks turuks on kasvanud Soome, kust teeniti 64,1% (2014: 58,2%) Kontserni müügituludest. Müük Soome turule kasvas aastaga 9,4 miljonit eurot. Suurima panuse Soome turu kasvule on andnud juunis 2014. aastal soetatud tütarettevõtte Finnkumu Oy.

Aruandeaastal müüdi Kontserni toodetest ja teenustest väljapoole Eestit 76,5%, võrreldaval perioodil 70,0%.

Müük Leedu turule on aasta-aastalt kahanenud. Langus on tingitud Leedu tütarettevõtte müügistrateegia muutusest, millest tulenevalt on põhifookus suunatud eksportturgudele. Välisuru osakaal tütarettevõtte

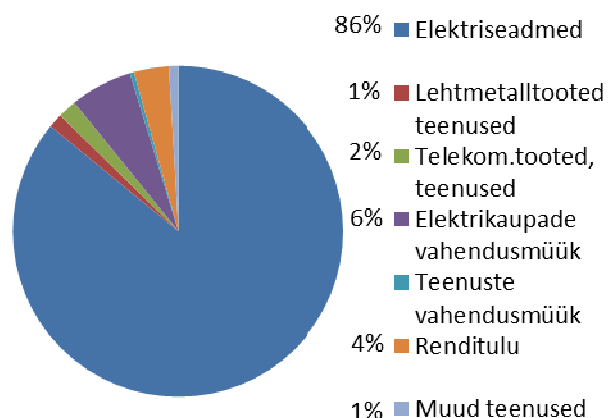
müügituludes kasvas aruandeaastal 93%ni (2014: 81%). Müük Norra turule on, tänu Leedu tütarettevõtete edukate projektide realiseerumisega, kasvanud aruandeaastal 2,3-kordseks ehk 2,2 miljoni euro võrra 3,9 miljoni euroni, suurendades Norra turu osakaalu konsolideeritud müügituludes 3,1 protsendipunkti võrra 6,4%ni. Leedu ettevõtte 2015. aasta müügitulust teeniti Norra turult 45% (2014: 31%). Lisaks on ettevõtte kasvatanud müügimahtusid Soome turule. 2015. aastal müüs ettevõtte Soome kontsernivälistele klientidele oma tooteid 1,3 miljoni euro väärtuses enam kui 2014. aastal.

Müügitulu muudelt turgudelt kasvas aastaga 1,3%, olles 1,7 miljonit eurot. Aruandeaastal kasvasid müügitulud nii Läti kui ka Prantsusmaa turgudele. Aruandeaastal lisandusid uute turgudena Ameerika Ühendriigid ja Hispaania.

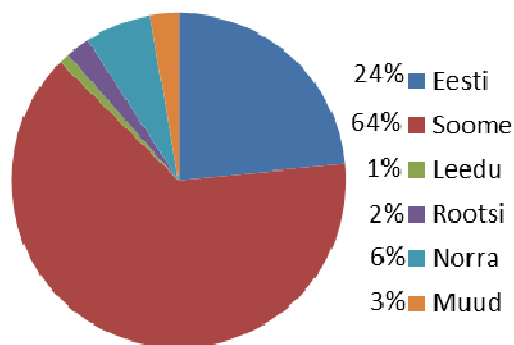
Kontserni põhitegevus, milleks on elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmine ja müük andis suurima osa ehk 91,6% ning kinnisvara ja muud tegevusalad kokku 8,4% konsolideeritud müügitulust.

Müügitulu on kasvanud enamuste toodete ja teenuste osas. Elektriseadmete müük kasvas aruandeaastal enam kui viiendiku võrra ulatudes 52,1 (2014: 42,9) miljoni euroni, mis moodustas 86,0% (2014: 84,7%) müügitulust. Elektri kaupade vahendusmüük on aastaga kasvanud 18,6% olles 3,7 (2014: 3,1) miljonit eurot. Renditulu on jäänud samale tasemele kui aasta varem olles 2,1 miljonit eurot.

Müügitulud tootegruppide kaupa

Müügitulud turgude kaupa

Müüdud toodete ja teenuste kulud kasvasid aastaga 21,3%, jäädes 12 kuuga 1,4 protsendipunkti võrra alla aruandeaasta müügitulu kasvutempole. Tulenevalt eelnevast kujunes 12 kuu konsolideeritud brutokasumiks 10,3 (2014: 9,1) miljonit eurot. Aastaga langes brutokasumi marginaal võrreldava perioodi näitaja suhtes 0,9 protsendipunkti võrra ja oli 17,0%.

Nii aruande perioodil kui võrreldaval perioodil olid Kontserni 12 kuu turustuskulud 2,7 miljonit eurot, Turustuskulude määr moodustas müügitulust 4,4% (2014: 5,4%). Üldhalduskulud suurenesid aastaga 7,3% ja olid 4,3 miljonit eurot. Üldhalduskulude määr müügitulust langes 0,8 protsendipunkti võrra 7,2%ni.

Võrreldes aasta algusega on Kontserni töötajate arv vähenenud 13 inimese võrra 470 töötajani. Seoses tootmise optimeerimise ning tootmismahu vähenemisega on Eesti ettevõtteid vähendanud aruandeaasta lõpu seisuga töötajate arvu 38 töötaja võrra. Leedu ettevõtete töötajate arv on aga tõusnud 27 töötaja võrra. 12 kuuga kasvasid tööjõukulud 4,4% 12,6 miljoni euroni. Tööjõukulude määr moodustas müügitulust 20,7% (2014: 23,8%). Aruandeaastal maksti töötajatele palkade ja tasudena välja 9,7 (2014: 9,2) miljonit eurot. Keskmine töötasu Kontserni töötaja kohta oli 1 712 (2014: 1 669) eurot.

Kokkuvõttes jäi äritegevuse kulude kasvutempo alla müügitulude kasvule, suurenedes aastaga 18,8% 57,4 miljoni euroni. Nii ärikasum enne kulumit kui ka ärikasum kasvasid aruandeaastal 1 miljoni euro võrra vastavalt 4,8 miljoni euroni ja 3,3 miljoni euroni. 12 kuu ärirentaablus enne kulumit paranes 0,5 protsendipunkti võrra ja oli 7,9% ning ärirentaablus 1 protsendipunkti võrra ja oli 5,4%.

Aruandeperioodil laekus dividenditulu 0,77 (2014: 0,91) miljonit eurot, kokku saadi 2015. aastal finantstulu 0,8 (2014: 5,7) miljonit eurot. 2014. aastal müüdud PKC Group Oyj aktsiate müügist saadi finantstulu 4,6 miljonit eurot. 2014. aastal müüs Kontsern oma 34%lise osaluse ASis Draka Keila Cables. Kasum aktsiate müügist oli 1,8 miljonit eurot. Kuni 30. juunini 2014 konsolideeris Kontsern sidusettevõttest kasumit 0,8 miljonit eurot.

2015. aastal oli tulumaksukulu 876 (2014: 675) tuhat eurot.

Aruandeaasta konsolideeritud puhaskasum 3,2 (2014: 9,8) miljonit eurot. Puhaskasum aktsia kohta oli 0,18 (2014: 0,56) eurot.

Muu koondkasum

PKC Group Oyj aktsia turuhind Nasdaq Helsingi börsil langes 12 kuuga 1,24 euro võrra 16,23 euron, võrreldaval perioodil langes 6,72 euro võrra 17,47 euron. Muu koondkahjum finantsvara ümberhindlusest oli aruandeaastal 1,4 (2014: 7,4) miljonit eurot. 2014. aastal toimunud PKC Group Oyj aktsiate müügist realiseerus ümberhindluse kasum 4,6 miljonit eurot. Kokkuvõttes kahanes ümberhindluse reserv omakapitalis 1,4 (2014: 12,0) miljoni euro võrra.

Finantsseisund ja rahavood

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustasid käibevarad 30% (2014: 36%) ja põhivarad 70% (2014: 64%) varade maksumusest ning võõrkapital 13% (2014: 14%) ja omakapital 87% (2014: 86%).

Kontserni varade maht oli 31.12.2015 seisuga 66,5 miljonit eurot, kahanedes aastaga 3,2 miljoni euro võrra. Aasta jooksul vähenes käibevara 5,3 miljoni euro, sh varud 1,0 miljoni euro ja raha 4,3 miljoni euro võrra. Põhivara maksumus finantsseisundi aruandes kasvas 12 kuuga kokku 2,1 miljoni euro võrra 46,7 miljoni euron.

Valdav osa põhivarade kasvust oli tingitud muutustest muudes pikaajalistes finantsinvesteeringutes. Aruandeperioodil soetati uusi finantsvarasid kokku 2,4 miljoni euro väärtuses. Samas kahanes PKC Group Oyj aktsiate turuhind 12 kuuga 1,24 eurot ning viimasel kauplemispäeval maksis aktsia Helsingi Börsil 16,23 ja aasta tagasi 17,47 eurot. Muu koondkahjum aktsiate ümberhindlusest oli 1,4 miljonit eurot, mille võrra vähenes finantsinvesteeringu väärtus põhivaras ja ka ümberhindluse reserv omakapitalis. Kokku kasvas pikaajaliste finantsinvesteeringute väärtus 1,0 miljoni euro võrra 20,2 miljoni euron.

Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara väärtus suurenes kokku 0,9 miljonit eurot. Aruandeperioodil investeeriti kinnisvarasse 1,4 (2014: 0,8) miljonit eurot, millest enamus kulutati Saue vallas paikneva Allika Tööstuspargi tootmishoone ehituse lõpetamiseks. Materiaalset põhivara soetati 1,0 (2014: 0,8) miljonit eurot, sellest tootmisseedmeid 0,6 miljoni euro väärtuses.

Kontsern investeeris 2015. aastal põhivarasse kokku 4,9 miljonit eurot (2014: 6,8 miljonit eurot, sh 4,9 miljonit eurot läbi äriühenduste).

Aasta lõpus ulatusid intressikandvad võlakohustused 1,2 (31.12.2014: 1,1) miljoni euron, millest lühiajaline osa moodustas 0,3 miljonit eurot nii aruandeaastal kui ka võrreldaval perioodil. 31.12.2015 seisuga moodustasid intressikandvad võlakohustused Kontserni kohustustest 14,4% ja varade maksumusest 1,8%; 31.12.2014 olid need vastavalt 11,0% ja 1,6%.

Aruandekuupäeva seisuga olid Kontserni kohustused kokku 8,4 miljonit eurot, millest lühiajalised kohustused moodustasid 7,5 miljonit eurot. Kontserni kohustused kahanesisid aastaga 1,6 miljoni euro võrra, sh võlad tarnijatele ja muud võlad 0,9 miljoni euro võrra 6,0 miljoni euron ning pikaajalised kohustused 0,6 miljoni euro võrra 0,9 miljoni euron.

Kontserni omakapital vähenes aastaga 1,6 miljoni euro võrra, sh mitte-kontrolliv osalus 1,2 miljonit eurot ja ulatus aasta lõpu seisuga 58,2 miljoni euron.

Aruandeaastal tuli äritegevusest raha sisse 4,3 (2014: 2,8) miljonit eurot.

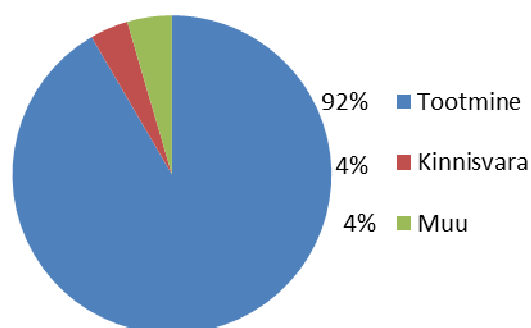
Aruandeaastal tasuti finantsinvesteeringute eest kokku 3,3 miljonit eurot. Omandati 10%line osalus superkondensaatorite arendamise ja tootmisega tegelevas ettevõttes Skeleton Technologies Group OÜ ning tasuti täiendavalt Finnkumu Oy aktsiate eest (vt. lisa 32). Kokku läks investeerimistegevusest raha välja 4,7 miljonit eurot; võrreldaval perioodil laekus 5,6 miljonit eurot.

Juunis 2015 laekus aktsiate emiteerimisest 0,8 miljonit eurot. Kapitalirendi põhimakseid tasuti 12 kuuga 0,3 (2014: 0,3) miljonit eurot. Kontsern maksis 2015. aastal dividende 2,7 (2014: 1,8) miljonit eurot. 27. aprillil ostis AS Harju Elekter lisaks olemasolevale 63%le veel 37%lise osaluse tütarfirmas Rifas UAB, makstes osaluse eest 1,7 miljonit eurot (lisa 32). Kokkuvõttes läks finantseerimistegevusest raha välja 3,9 (2014: 2,5) miljonit eurot.

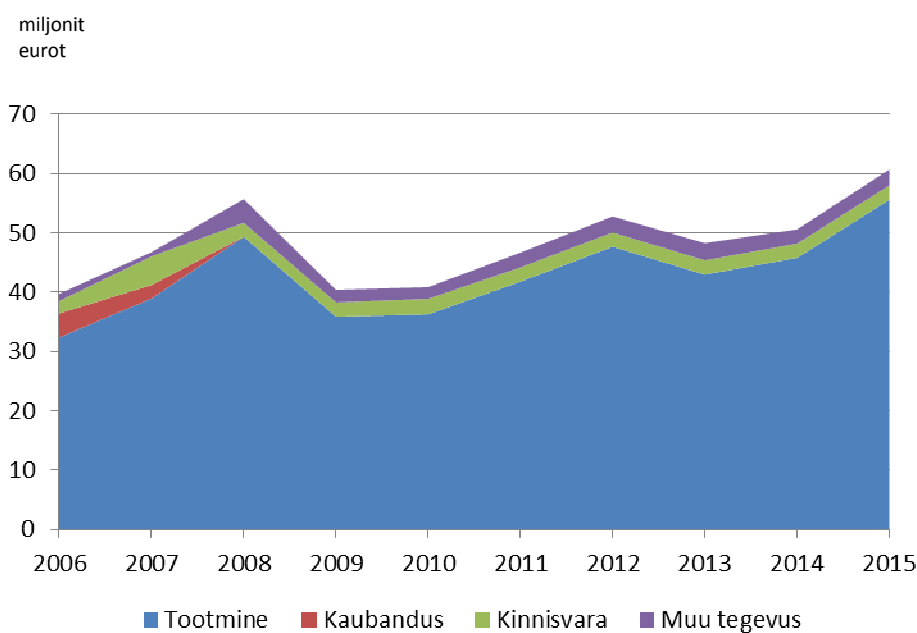
TEGEVUSSEGMENTID

31. detsembri 2015 seisuga toimus Kontserni tegevus kahes valdkonnas – tootmine ja kinnisvara, kus iga tegevusala oli piisavalt suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavat segmenti ning millega kaasnenud riskid ja hüved olid oluliselt erinevad. Emaettevõttes tegutseva kaubandusgrupi osakaal on jäänud viimastel aastatel, sh. 2015. aastal olulisest, 10% määra allapoole, mistõttu kajastatakse kaubandus muude tegevuste koosseisus.

Müügitulud segmentide viisi

Tegevussegmentide müügitulud

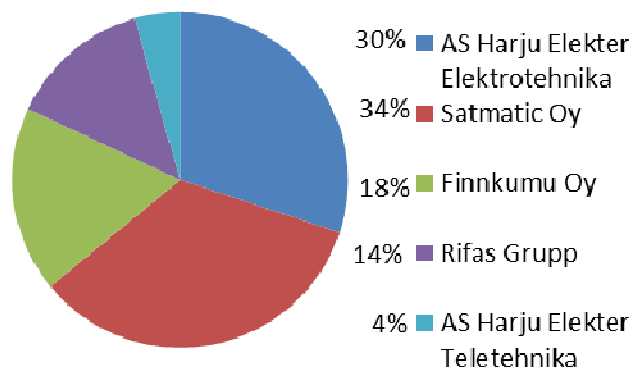

TOOTMINE

Tootmise segment hõlmab elektriseadmete tehaseid Eestis (AS Harju Elekter Elektrotehnika), Soomes (Satmatic Oy, Finnkumu Oy) ja Leedus (Rifas UAB), kus tehaste põhitoodangu moodustavad seadmed kes- ja madalpinge elektrienergia jaotuseks (alajaamad, kaablijaotus- ja liitumiskilbid) ning automaatika- ja juhtimiskeskused energia- ja tööstussektori ning infrastruktuuri tarbeks. Samuti kuulub segmenti AS Harju Elekter Elektrotehnika (Eesti), mis valmistab tooteid nii energeetika ja elektrotehnika kui ka telekommunikatsioonisektorile.

2015. aastal andis Tootmine 91,6% (2014: 90,5%) konsolideeritud müügitulust. Segmendi müügi-maht kasvas aastaga 21,3% 55,6 miljoni euroni.

Müügitulud ettevõtete kaupa

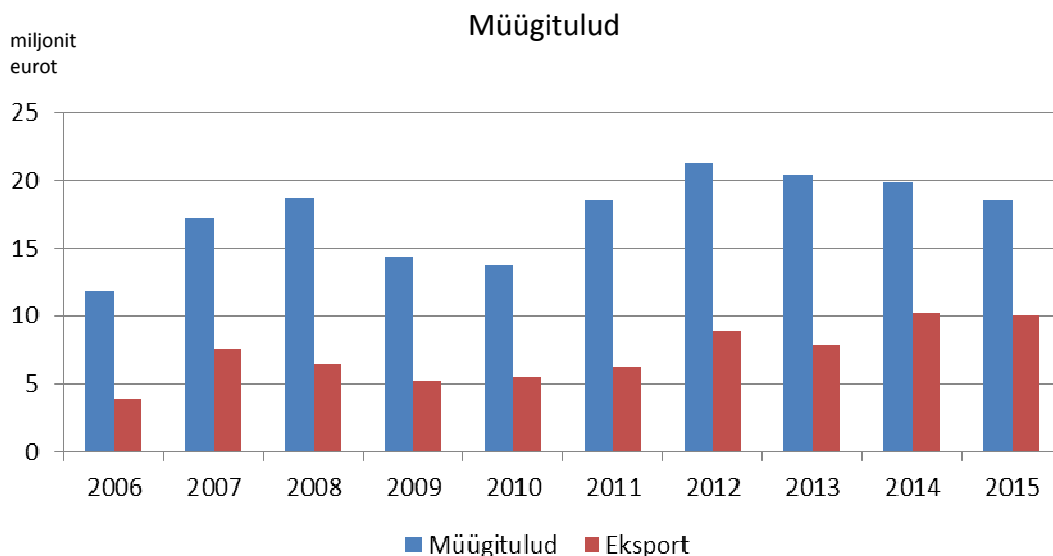

AS Harju Elekter Elektrotehnika

ASi Harju Elekter 100%line tütarettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika on juhtiv kes- ja madalpinge jaotusseadmete tootja ja turustaja. Firma peakontor ja tehas paiknevad Keilas, kus nende kasutuses on ligi 11 000 m² tootmis-, lao- ja kontoripindu. Ettevõttes töötab 168 inimest, neist 32 müügi- ja tootearendusvaldkonnas.

2015.aasta kujunes ASile Harju Elekter Elektrotehnika seoses EL riikide nõrga majanduskonjunkturi ja kõrgete äririskide (Vene-Ukraina konflikt jm) tõttu maailmas oodatust tagasihoidlikumaks ning vaata-mata erinevate kokkuhoiumeetmete rakendamisele, ei jõutud soovitud tulemusteni. Müügi-mahtude kasvu pärssis mitmete investeringute jätkuv külmutamine koduturul kui ka ettevõtte suurima ekspordimaa Soome majanduse paigalseis. Positiivse poole pealt saab esile tuua Rootsi majanduse püsivast kasvukursil.

Kokkuvõttes jäi ASi Harju Elekter Elektrotehnika 2015.aasta müügitulu tagasihoidlike tellimusmahtude tõttu ligi 7%ga 2014. aastale alla ja oli 18,5 (2014: 19,9) miljonit eurot. Ekspordi osakaal müügituludes oli 54% (2014: 51%). Suurimad langused olid tingitud Eesti ja Soome võtmeklientide energiajaotussektori alajaamade tootegruppide tellimuste vähenemisest, mida ei suutnud piisaval määral kompenseerida ei komplektalajaamade HEKA tootepere suurenenud tellimused Rootsi suunal ega ka madalpingesektori tööstustoodete tellimusmahu kasv.

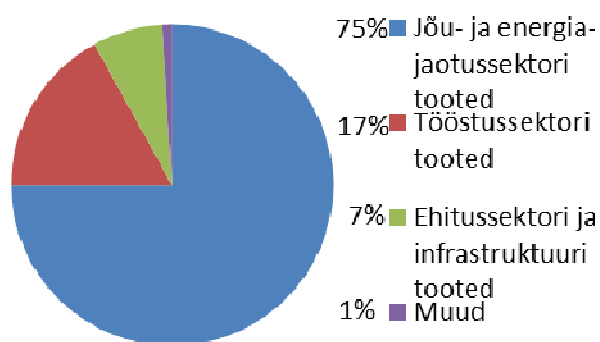

Aruandeaastat iseloomustasid positiivsed arengud Soome automaatikasektori toodete valmistamisel ja müügil ning suuremahuliste lepingute täitmine koduturul, mille käigus valmistati ja anti tellijale üle kvaliteetsed keskpinge primaar-jaotusseadmed. Allkirjastati suuremahuline leping Fennovoima Hanhikivi tuumajaama elektrivarustuse alajaamade projekteerimiseks ja valmistuseks. Edukate läbirääkimiste tulemusena sõlmiti eellepingud alajaamade valmistuseks Rootsi, mis annab hea positsiooni lähiaastatel sealsel turul laienemiseks ning sisendab optimismi eksporditellimuste osas.

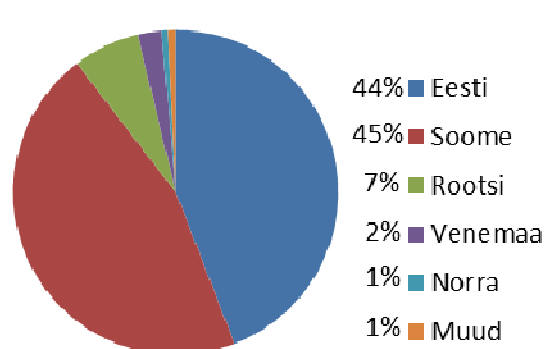
Kogu aasta vältel jätkusid välisurgudele suunatud energia – ja automaatikasektori toodete arendustööd. Arendusprioriteetid olid suunatud erialaste direktiivmuutuste (Ecodesign jõutrafode muutuse direktiiv ja uus Ehitusseadus) jõustumisega seonduvate muudatuste elluviimiseks ja uute ekspordisuunaliste koostööpartnerite tarbeks toodete väljatöötamiseks ning seonduvate katsetuste edukaks läbimiseks. Uusi tooteid või toodete prototüüpe esitleti klientidele ja koostööpartneritele mitmetel erialamessidel, sh suurimal energiasektori erialamessil Elfack 2015 Rootsis ja klientide messipäevadel. Lisaks korraldati ettevõttes mitmeid kliendikülastusi ja -õppepäevi. Jätkus ka täiendõppe ja tootearenduse alane koostöö kõrgkoolide ja kutseõppeasutustega: Tallinna Polütehnikum, Tallinna Tehnikakõrgkool ja Tallinna Tehnikaülikool.

Heitlike tellimusmahtude korral sai ettevõttele suurimaks väljakutseks kulude kontrolli all hoidmine ja projektikohaste tellimuste töösse vormistamise kvaliteedi tagamine. Seoses muutunud turu- ja konkurentsiolukorraga ning ettevõtte järgmise perioodi eesmärkide fikseerimiseks ja ellu viimiseks korregeeriti ettevõtte 2015-2019 strateegiakontseptsiooni. Nõukoguga kooskõlastatud äristrateegia alusel pandi kokku allüksuste esialgsed funktsionaalstrateegiad koos nägemusega tegevuskavadest. Koostati ka parandusabinõude plaan ning loodi varude, tootmistõrgete ja individuaalse töösoorituse juhtimise töögrupid. Jätkus ettevõtte sisemiste efektiivsusprotsesside (5S, varude minimeerimine, tõrgete analüüs) käsitus. Alustati ka tooteportfelli ülevaatus ja tasuvusanalüüsides, et keskenduda perspektiivsematele müügi- ning koostöösuundadele. Heade tulemusteni jõuti tarnekindluse ja kliendirahulolu peegeldava soovitusindeksi näidikute vaates. Seoses ettevõtte strateegia elluviimisega ning seoses juhtkonnas aset leidnud muudatustega korregeeriti ka ettevõtte juhtimisstruktuuri.

Müügitulud tootegruppide kaupa

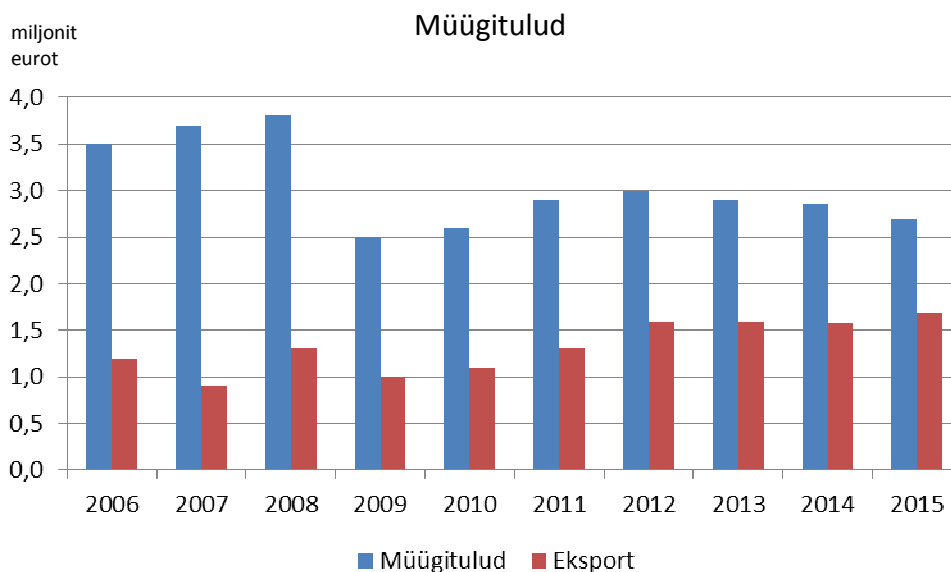

Müügitulud turgude viisi

AS Harju Elekter Teletehnika

ASi Harju Elekter 100%lise tütarettevõtte ASi Harju Elekter Teletehnika põhitegevus on telekommunikatsioonisektorile andmesidevõrgu sidekappide ja erinevate lisatarvikute ning fiiberoptiliste ühenduskaablite valmistamine ja müük. Lisaks valmistab firma kliendikohaseid lehtmetailtooteid ja -lahendusi energeetika ja elektrotehnikasektorile ning teeb allhanketöid lehtmetaili töötlemise ja viimistluse alal. Ettevõtte koosseisu kuulub ka mehaanikajaoskond, mis tegeleb peamiselt eritellimuste täitmisega Keila Tööstusküla ettevõtetele. Firma omab ka tegevusluba tulekahju- ja valvesignalisatsioonisüsteemide projekteerimis-, paigaldus- ja hooldustööde teostamiseks. Firma peakontor ja tehas paiknevad Keilas. Ettevõttes töötab 61 inimest.

2015. aasta oli ASile Harju Elekter Teletehnika kohanemisaasta kiiresti muutuvast majandus- ja turusituatsioonis. Kuna ettevõtte tegutseb Euroopa ühises majandusruumis ja globaalses konkurentsivõimsuses, siis mõjutavad olulised sündmused poliitikas ja majanduses pikemas perspektiivis ühel või teisel viisil ka siinse äri edu. Ettevõtte 2015. aasta müügitulud jäid praktiliselt eelneva aastaga samale tasemele, kahanes 4,2% 2,7 miljoni euroni. Müük koduturule vähenes 19,9%, samas suurenesid nii müük väljapoole Eestit 8,6% kui ka Kontserni-sisene eksport 7,8%. Ekspordi osakaal ettevõtte müügituludes kasvas 62,5%i. Suurim ekspordi sihtriik oli Soome ning suurimaks eksporditavaks andmesidevõrkude rakkid ja nende lisatarvikud.

Tootegruppide osas hoidis juhtpositsiooni telekommunikatsioonisektoriga seotud toodang ja teenused 65,6%, millele järgnesid lehtmetailtööstus, tööstuslik allhange, kaupade ja teenuste vahenduse müük ning muud tooted ja teenused.

Aruandeaasta müügitulusid mõjutas mitme varasemalt planeeritud projekti ära jäämine, mis oli põhjustatud ebasoodsatest arengutest Euroopa turgudel. Ekspordimüügi suurenemine tuli telekommunikatsioonisektori, põhiliselt Rootsi klientide kaudu, kus telekommunikatsioonisektori ettevõtete investeringuid andmesidevõrkude arendamiseks, fookusega uute fiiberoptiliste andmesidevõrkude ehitusel ja olemasolevate võrkude moderniseerimisel, püsisid varem planeeritud pikaajaliste projektide raames. Arengud Euroopa teistel turgudel, eriti Saksamaal, olid mõjutatud kohalike mobiil- ja kaabelvõrgu operaatorite üle võtmisest globaalsete brändide poolt. Teistes kliendirühmades ja tootesegmentides põhjustas turgude ebastabiilsus ettevõtte müügitulu vähenemise ja müügikasumi planeeritust madalama taseme. Jätkus trend väikesemahuliste ja lühikese tarnetähtajaga tellimuste suunas, mis suurendas väljakutseid tootmiskorralduse ja planeerimise osas.

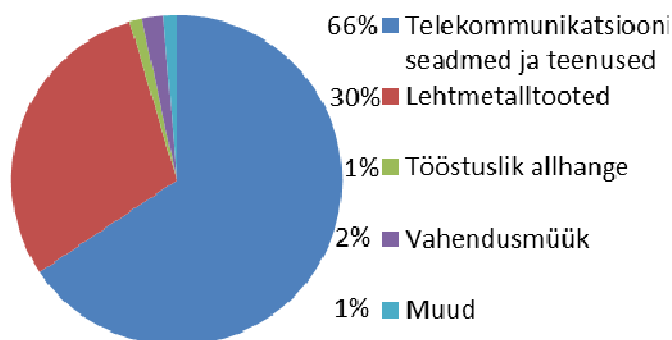
2015. aastal toimus ettevõttes mitu kliendiauditit, kus kliendid hindasid ASi Harju Elekter Teletehnika protsesside toimivust ja toodete kvaliteedi tagamise võimekust. Kliendi audititest saadav tagasiside on äärmiselt oluline, kuna see aitab ettevõtetel paremini aru saada kliendi vajadustest ja muuta oma protsesse nii, et pakkuda kliendile rohkem ja kõrgemal tasemel lisandväärtust.

Möödunud majandusaastal esitles ettevõtte oma tooteid ka mitmel messidel Soomes ja Saksamaal. Messidelt saadud tagasiside aitas parandada toodete funktsionaalsust. Samuti saadi tagasisidet erinevate turgude spetsiifiliste nõudmiste kohta, mis aitab pakkuda konkreetsele turule sobivat toodet. Ettevõttesesest jätkusid tööd ja tegevused tootmise planeerimistäpsuse parandamise ja tarnekindluse tõstmise küsimustega. Tootmise 5S programmi arendamise kaudu vähendati raiskamisi ja ebaefektiivsust ning väärtust mittelisavaid tegevusi tootmises.

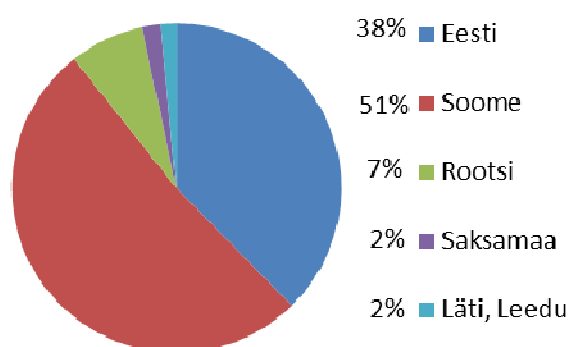
ASi Harju Elekter Teletehnika 2016. aasta eesmärgiks on müügitulu ja tootlikkuse suurendamine, mis tagaks ettevõtte jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime kasvu. Seoses konkurentsivõime kasvuga muutub üha olulisemaks eristuvate, kõrgema lisandväärtusega toodete pakkumine, unustamata seejuures ka toote konkurentsivõimelist hinda, tellimuste tarnetäpsust ja -kiirust. Müügitulu suurendamisel on olulisel kohal kliendibaasi laiendamine ning uute toodete arendamine. Samas jätkatakse aktiivselt võimaluste

otsimist uute tehnoloogiate rakendamiseks tootmises, et selle kaudu tõsta ettevõtte konkurentsivõimet ja võimekust valmistada eristuvaid tooteid. Käesolev 2016. aasta on ASile Harju Elekter Teletehnika oluline ja eriline ka seetõttu, et märtsis tähistatakse 45. tegevusaastat, sh 25 aastat iseseisva firmana.

Müügitulud tootegruppide kaupa

Müügitulud turgude viisi

Satmatic Grupp

Satmatic Grupi moodustavad Satmatic Oy, peakontoriga Soomes Ulvilas ning tema Kurikkas paiknev tütarettevõtte Finnkumu Oy.

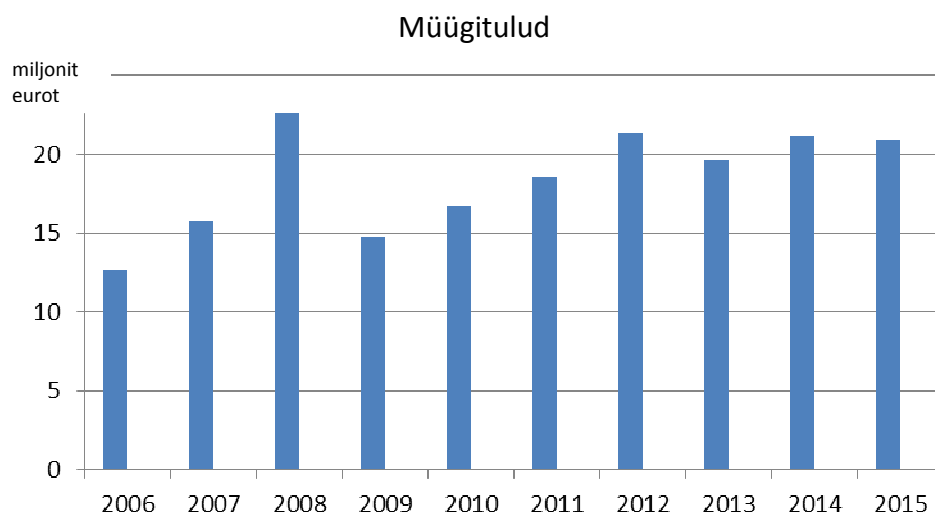
Satmatic Grupi 2015. aasta müügitulud olid 31,7 miljonit eurot, kasvades 25% võrreldes aasta varasemaga. Satmatic Grupis töötab kokku 90 inimest.

Satmatic Oy

ASi Harju Elekter 100%line tütarettevõtte Satmatic Oy on juhtiv tööstusautomaatika- ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootja Soomes. Ettevõtte tootevalik on suunatud tööstus-, energiatootmis- ja -jaotussektoritele ning infrastruktuuri, kattes klientide vajadused toodete, programmide, projektide välja töötamisest hooldusteenuste pakkumiseni. Tootevalik on lai ja tooteportfellis on erinevaid kuni 20kV tooteid ja lahendusi. Oluline osa Satmatic Oy tooteid ja lahendusi müüakse väljaspool Soomet ning need jõuavad klientideni kas otse või vahendussuure, Soome eksporditööride kaasabil. Samas on Satmatic Oy ka Kontserni ettevõtete toodete maaletooja ja edasimüüja Soomes. Firma peakontor ja tehas paiknevad Pori lähedal Ulvilas, Helsingi ettevõtluspiirkonna klientide teenindamiseks on firmal müügiesindus ja koostetehas Keraval. Ettevõttes töötab 73 inimest.

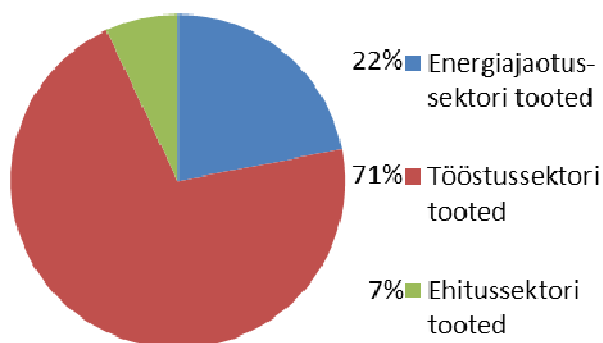
Ebastabiilne majanduskeskkond Euroopas ja Soome eksporditööstuse madalseis kajastusid ka Satmatic Oy 2015. aasta müügituludes. Ettevõtte müügitulud langesid võrreldes aasta varasemaga 2,3%, samas tempos Soome tehnoloogiatööstuse ekspordisektoriga ning olid 20,9 (2014: 21,4) miljonit eurot. Müük väljapoole Soomet - kas otse või läbi vahendajate - moodustas 48% müügituludest. Siiski võib ettevõtte tulemustega rahule jääda. Tugevas konkurentsivõimelises õnnestus projektipõhist müüki isegi kasvatada ning lepingulise tootmise osas säilitada oma positsiooni, vaid elektrienergia jaotussektor langes.

Satmatic Oy tegutseb peamiselt kolmes sektoris: tööstussektor, energia tootmis- ja jaotussektor ning infrastruktuur. Tarnetüübilt eristuvad kaks peamist tarnemudelit: lepinguline tootmine ja projektipõhine toode/lahendus. Märkimisväärne risk ja ebakindlus on jätkuvalt seotud ekspordile orienteeritud kliendigruppide ja nendega seonduva võimalusega, et tooted ja lahendused, mis täna valmistatakse Soomes, siirdatakse teistesse, madalama tööjõukuluga või siis lõpptarbijale lähemal paiknevatesse riikidesse. Lisaks võib ettevõtte tegevusele mõju avaldada kõlvatu konkurents ja ka soodsamate importtoodete lisandumine elektrienergia jaotussektori osas. Jätkuvalt on jõudsas kasvus energiatootmis- ja -jaotussektor koos erinevate taastuvenergia lahenduste ja tuumaelektrijaamade tarbeks valmistatud toodanguga, kus tellimused lähevad peamiselt koduturule ja/või lähiriikidesse.

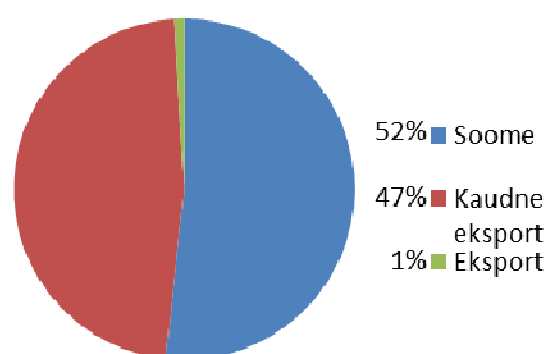

Ettevõtte ärikorralduse aluseks on konkurentsivõimeline tootmistegevus, tootmisprotsesside automatiseerimine, kvaliteetsed tooted ja puhas keskkond. Ettevõtte vastutustundlikku ja eeskujulikku käitumist seoses keskkonnaküsimustega on märgatud ka laiemalt ning 2015. aastal sai Satmatic Oy linnalt keskkonnapremia. Lisaks sõlmiti linnavalitsusega koostööleping, mis kinnitab ettevõtte tähelepanelikku suhtumist kliimaküsimustesse ning lubadust vähendada süsinikgaasi tootmist läbi energiasäästlike tootmisviiside eelistamise oma tegevuses ja klientide teadlikkuse tõstmist taastuvenergiatoodete ja -allikate osas, samuti arendades ja müües järjest enam elektriautode laadimissüsteeme, andes seeläbi panuse elektrisõidukite arvu kasvuks Soomes. Kvaliteetse ja professionaalse toote/lahenduse väljatöötamise kõrval pööratakse ettevõttes suurt tähelepanu ka kliendisuhete väärtustamisele ning vastastikuse lisaväärtuse pakkumisele.

Müügitulud tootegruppide kaupa

Müügitulud turgude viisi

Aruandeaastal jätkus mõõdukas tõus projektitoodete osas ning seetõttu kaasati arendusse lisaressursi. Tehases töötati klientide tarbeks välja erinevaid elektri-, juht- ja jõuautomaatikaseadmeid ja lahendusi tselluloosi- ja paberitööstusele, aga ka kivivilla-, terase- ja toiduainete tööstusele, offshore ja laevaehituse ning kaevanduste ja (elektri)energiajaamade tarbeks. Peamised sihtriigid siin olid Rootsi, Venemaa, Poola, Hiina, USA ja Soome.

Energiajaotussektorile, peamiselt Soome võrguettevõtetele, elektri- ja energiajaamadele vahendatakse nii Satmatic Oy Ulvila tehases kui ka ASi Harju Elekter Elektrotehnika Keila tehases toodetud komplektalajaamasid ja kaablijaotuskappe. Taastuvenergiasektori tähttoodeteks kujunesid aruandeaastal *on-grid* ja *off-grid* päikeseenergialahendused.

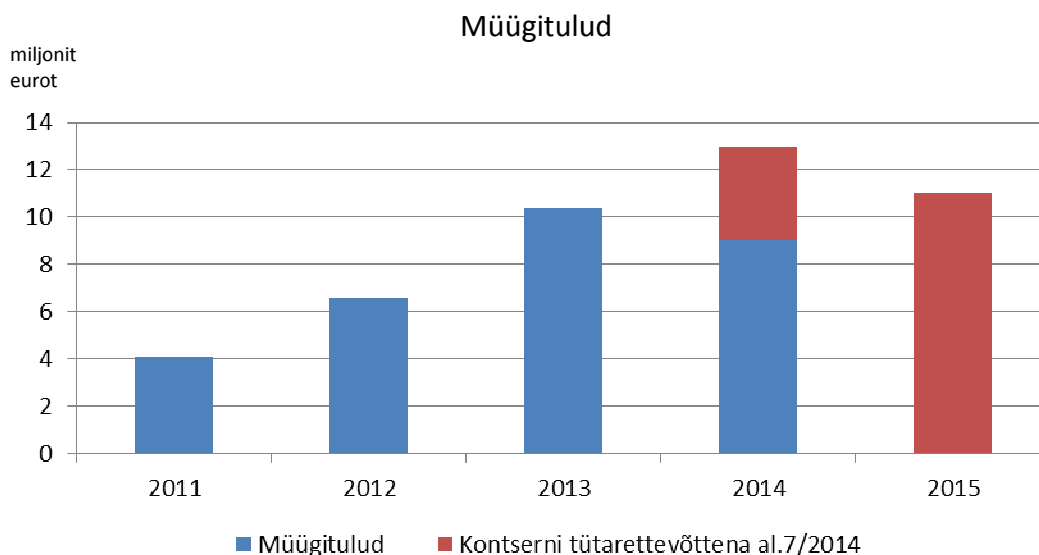
Seeria- ja lepinguliste klientide tootegrupis moodustasid suurima grupi autode soojenduskiilbid ja laadimiskapid. Tooteid turustati peamiselt hulgimüüjate vahendusel. Aruandeaastal arendati välja ka aeglase laadimissüsteemi uus mudel.

2016. aastal on ettevõtte tegevused suunatud uute klientide leidmisele ning hulgi- ja edasimüüjate veelgi tõhusamale kaasamisele alajaamade, jaotus- ja liitumiskappide müügi osas, samuti on-line müügi suurendamisele. Taastuenergiatoodete, autoparklate soojenduskilpide ja laadimissüsteemide tooterühma müügi suurendamiseks jätkatakse nende toodete muutmist veelgi kliendisõbralikumaks. Organisatsiooni edasi arendamisel keskendutakse arendusosakonna töö tõhustamisele ning efektiivsemale logistikakorraldusele. Kasvu oodatakse ka Harju Elekter kontserni toodete (alajaamad, jaotuskapid jt) turundustegevuse tõhustamisest ja hulgimüüjate kaasamisest.

Finnkumu Oy

Satmatic Oy 100%line tütarettevõtte Finnkumu Oy on Soome juhtiv alajaamade tootja, kes projekteerib, toodab ja turustab seadmeid elektrienergia jaotussektori tarbeks ning kelle tooteportfelli kuuluvad peamiselt tehases valmistatud komplektalajaamad ja kaablijaotuskapid. Finnkumu Oy alustas tegevust 2004. aastal ning kuulub alates 2014. aastast Harju Elekter kontserni.

Finnkumu Oy on olnud läbi kogu oma tegutsemisaja väga edukas. Ettevõtte müügitulud on 5 viimase aasta jooksul enam kui 2-kordistunud. Müügitulud jätkasid aruandeaastal jõudsat tõusu suurenedes võrreldes aasta varasemaga 22% ja jõudes 11,0 (2014: 9,0) miljoni euron, seda vaatamata tihenened konkurentsile ja kasvanud sisendhindadele. Alajaamade vähest hinnataseme langust turul aitas tasakaalustada müüdud toodete hulga tõus.

Ettevõttel on pika aja jooksul välja kujunenud kindel lojaalne kliendibaas, kelle tellimusi täidab suhteliselt väiksearvuline müügimeeskond. Ühiselt parendatakse tooteid ning seatakse need konkreetsetele projektidele sobivaks. Tootmine on firmas korraldatud läbi tugeva ja hästi toimiva allhankijate võrgustiku, kes tarnivad kõik vajalikud detailid. Toodete komplekteerimine, lõppkokkupanek ja kontroll toimuvad Kurikka tehases. Finnkumu Oys töötab 20 inimest.

Aruandeaastasse jäi Oscar Pro tootmise juhtimise programmi juurutamine ja kasutuselevõtt. Uue programmi abil loodetakse edaspidi veelgi kvaliteetsema info põhjal täpsemaid otsuseid teha. Lisaks moodustati koostöös Harju Elekter kontserni teiste tehaste müügimeeskondadega ühine tööühm müügi edendamiseks. Tööühma eesmärgiks on koguda kokku eeskujulik valik toodetest ja parimad praktikad, et läbi nende teadmiste ja oskuste kliendisuhteid veelgi tugevdada.

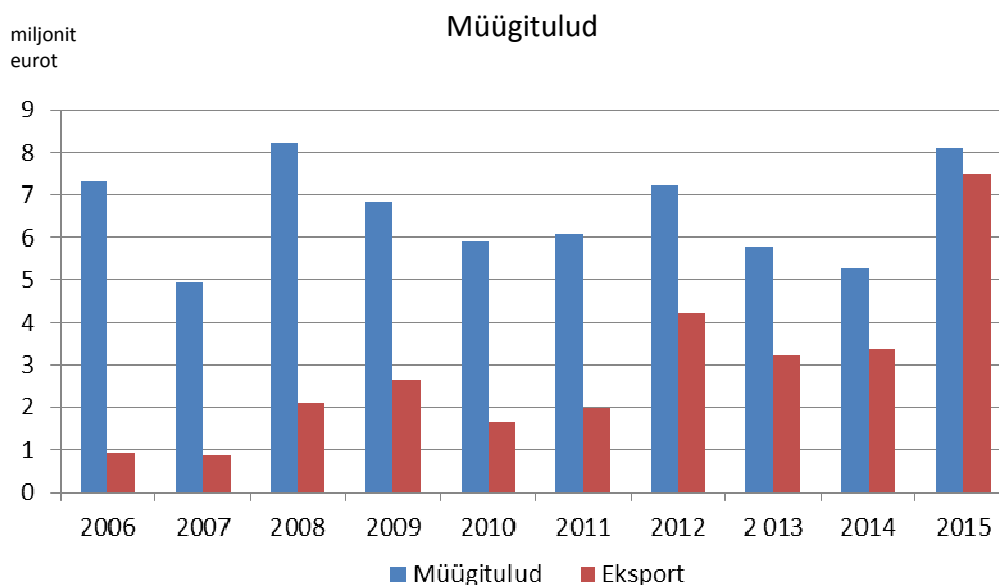
Ettevõtte eesmärgipärast ja edukat äritegevust on märgatud ka väljaspool. Aruandeaasta lõpus pärjati Finnkumu Oy Lõuna-Põhjamaa Ettevõtjate poolt Maakonna Aasta Ettevõtja tiitliga.

Finnkumu Oy jätkab ka 2016. aastal kvaliteetsete komplektalajaamade ja kaablijaotuskappide valmistamist ja tarneid. Ettevõtte edu aluseks on kliendikesksus ja –lähedus ning toodete laitmatu kvaliteet. Ettevõtte äri on tihedalt seotud elektrienergia jaotusvõrkude välja ehitamise ja kaasajastamisega Soomes. Tänapäevane eelinfo annab aluse uskuda, et investeringud Soome energiajaotussektoris jätkuvad viimaste aastatega samas mahus.

Rifas UAB

Rifas UAB on ASi Harju Elekter tütarettevõtte Leedus Panevežyses. ASi Harju Elekter osalus ettevõttes on 100%. Firma põhitegevus on tööstusautomaatikaseadmete ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootmine ja turustamine. Ettevõttes töötab 101 inimest. Rifas UAB tütarettevõtte Automatikos Iranga UAB tegeleb projekteerimisega.

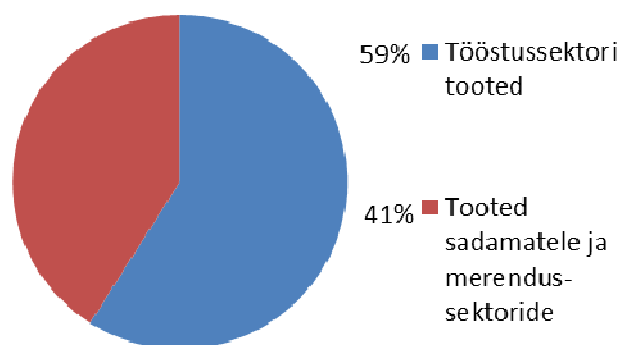
2015. aasta oli Rifas UAB-le muutusterohke ja edukas. Hea müügitöö ja projektide eduka realiseerumise tulemusena kasvasid müügitulud 8,5 (2014: 5,3) miljoni euroni. Müügitulude suurenemine õnnestus tänu aasta varem tehtud strateegilisele otsusele, mis nägi ette firma senise tooteportfelli ümber struktureerimist. Aruandeaastal taanduski Rifas UAB senini kõrge riskiga peatöövõtu projekti ärist ja keskendus jätkusuutliku tulevikuäri nimel põhitegevusele: kesk- ja madalpinge elektriseadmete väljatöötamisele, tootmisele ja müügile. Täna saab tõdeda, et otsus osutus põhjendatuks ning 2015. aasta oli firmale just seetõttu edukaks.

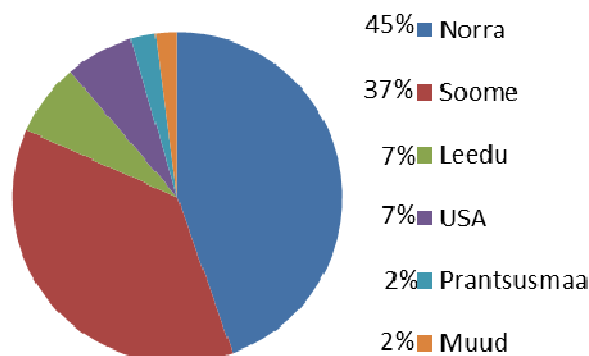
Enamus müügituludest teeniti projektipõhiste toodete ja teenuste tootmisest ja müügist ning väike osa ka elektrikomponentide vahendusmüügist. Tootesortimendis olid suurima osakaaluga erinevad sagedusmuunduriseadmete süsteemid ning elektri- ja kontrollkilbid, millele järgnesid juhtsüsteemid ja paneelid ning energiajaotustooted. Seoses maailmamajanduse ebakindlusega, oli tarnijate vahel tunda tihedat konkurentsi ja tugevat hinnasurvet.

Vastavalt firma strateegiale ja tegevusalade fookustele suunati peaarvuti tootmistegevuse tõhustamisele ja tootesortimendi standardiseerimisele. Tootmismahude kasvatamises keskenduti ennekõike eksportturgudele. Välisuru osakaal ettevõtte müügituludes kasvas aruandeaastal 93%ni (2014: 81%), sh kasvas müük Norra turule 2,3-kordseks ehk 2,1 miljoni euro võrra 3,8 miljoni euroni. Norra turu kasv oli seotud edukate projektide realiseerumisega aruandeaastal. Kokkuvõttes teeniti Norra turult 45% (2014: 31%) ettevõtte 2015. aasta müügituludest.

Müügitulud tootegruppide kaupa

Müügitulud turgude viisi

Pikaajalise järjekindla töö tulemusena sõlmiti mitme välispartneriga uusi olulisi koostöölepinguid ning sellist tegevust uute tugevate rahvusvaheliste partnerite leidmiseks ja nendega koostöösse astumiseks on kavas jätkata ka edaspidi. Selleks suurendati oluliselt firma marketingiosakonda.

1.jaanuarist 2015 sai Leedust eurosooni liige. Vahetuskursiks fikseeriti 1 eur = 3,4528 ltl. Eurole üleminek õnnestus tänu uuele majandus- ja raamatupidamistarkvarale ning eelnevalt tehtud ettevalmistustele ja testidele tõrgeteta. Edukalt läbiti ka juhtimissüsteemide resertifitseerimised vastavalt standardite ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 ja OHSAS 18001:2007 nõuetele ning ettevõttele väljastati uued sertifikaadid, kestvusega 2018 aastani.

Ettevõtte edasiseks arenguks ja müügimahtude suurendamiseks keskendutakse strateegiliste suhete tugevdamisele olemasolevate koostööpartneritega, tehes samas aktiivset tööd ka uute perspektiivsete klientide ja projektide leidmiseks. Jätkatakse projektipõhiste kliendisuhete arendamist välisurgudel.

KINNISVARA JA MUUD TEGEVUSED

Kinnisvara segmenti (Emaettevõtte) ja muude segmenteerimata tegevuste (Emaettevõtte kaubandusgrupp) müügitulud andsid kokku 8,4% (2014: 9,5%) konsolideeritud müügitulust, millest 53,1% moodustas kaupade vahendusmüük, 40,7% renditulud, 3,7% tulu teenuste vahendusest ning 2,5% tulu muudelt toodetelt ja teenustelt.

Kinnisvara

Aruandeaastal oli segmenti müügitulu 2,4 miljonit eurot, jäädes aasta varasemaga samale tasemele. Renditulu oli aruandeaastal 2,1 miljonit eurot, moodustades 88,1% (2014: 89,3%) segmenti tuludest. Kommunaalteenuste vahendamine ja muude teenuste osutamine kokku andis 11,9% (2014: 10,7%) segmenti müügitulust.

Muud tegevused

Muude segmenteerimata tegevuste müügiimaht kasvas aastaga 14,5% 2,7 miljoni euroni, moodustades 4,5% (2014: 5,1%) Kontserni müügitulust. Põhiline tulu saadi kaupade ja Kontserni toodete - elektri-seadmete - vahendusest.

AS Harju Elekter

AS Harju Elekter on Kontserni emaettevõtte. Ettevõtte tegevus jaotub kahte ossa – *Kinnisvara* ja *Muud tegevused*. Kinnisvaraga seotud tegevuste kõrval tegeleb emaettevõtte Kontserni ettevõtete vahelise koostöö koordineerimisega, nõukogu ja juhatuste kaudu tütarettevõtete juhtimise, Kontserni rahavoogude juhtimise, investeeringute planeerimise ja juhtimise ning arendustegevusega, aga ka personali-, info-tehnoloogia- ja kommunikatsioonialaste teenuste osutamisega. Siia kuulub ka kaubandusgrupi kaupluste majandustegevuse tagamine. Tallinnas, Tartus ja Keilas paiknevate kaupluste vahendusel toimub Kontserni ja temaga seotud ettevõtete toodete ja muude elektriinstallatsioonitöödeks vajalike kaupade müük jaeklientidele ning väiksema ja keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele.

Emaettevõtte äritegevus andis konsolideeritud müügitulust 8,4% (2014: 9,5%).

MUUD FINANTSINVESTEERINGUD

Aruandeaastal vähenes pikaajaliste finantsinvesteeringute turuväärtus 1,4 miljoni euro võrra, samas tehti uusi finantsinvesteeringuid summas 2,4 miljonit eurot. Kokku suurenes finantsinvesteeringute bilansiline väärtus aastaga 1,0 miljonit eurot 20,2 miljoni euroni.

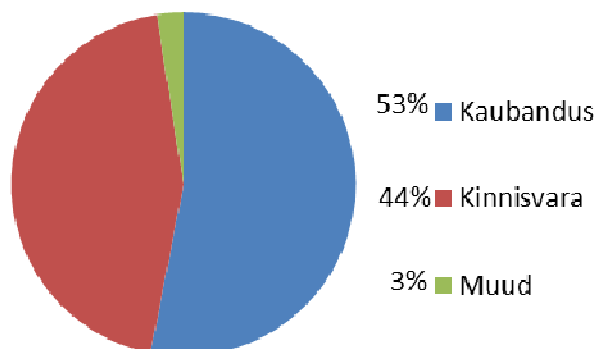
SIA Energokompleks

SIA Energokompleks on 2006. aastal asutatud müügiorganisatsioon Lätis. ASi Harju Elekter osalus firmas oli algselt 10%, mida suurendati 2009. aastal 14%ni. Osalus SIA Energokompleksis annab võimaluse ühiselt koostööpartneritega võtta osa kesk- ja madalpingeseadmete suuremahulistest hankekonkurssidest Lätis.

Skeleton Technologies Group OÜ

ASi Harju Elekter nõukogu otsustas oma 2. juuni 2015 istungil kiita heaks strateegiline investeering superkondensaatorite arendamise ja tootmisega tegelevasse innovaatilisse ettevõttesse Skeleton Technologies Group OÜ, omandades sellest 10%lise osaluse. AS Harju Elekter näeb investeeringu atraktiivsust nii selle väärtuse kasvus kui ka ettevõtte võimalikus osalemises superkondensaatorite moodulsüsteemide arenduses, tootmises ning kasutamises elektrienergia juhtimis- ja lülitussüsteemides.

Müügitulud tegevusalade viisi

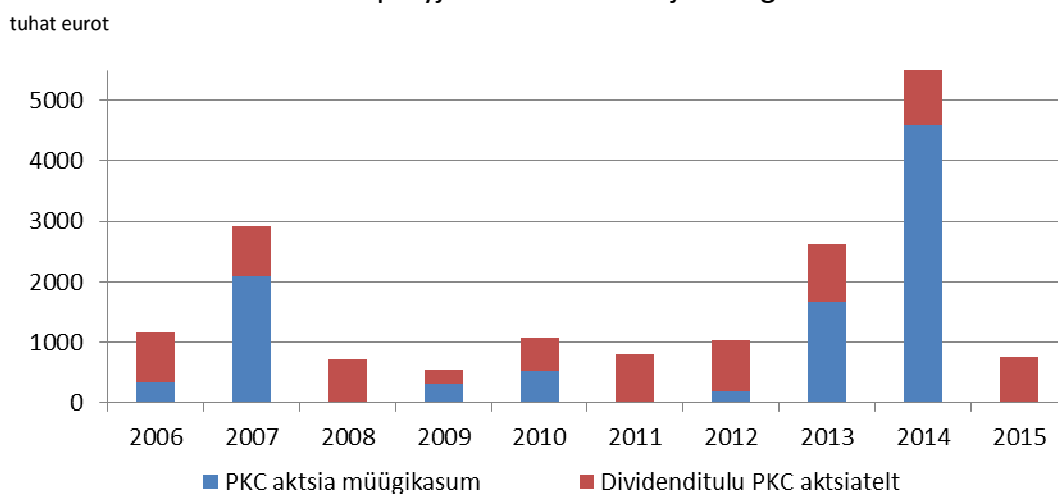

PKC Group Oyj

PKC Group Oyj (edaspidi PKC) põhitegevus on juhtmeköidiste ja ühenduskaablite välja töötamine ja valmistamine auto-, telekommunikatsiooni- ja elektroonikatööstustele. Kontserni 2015. aasta müügitulu oli 908,0 miljonit eurot ja aruandeperioodi lõpus töötas ettevõttes 21 764 töötajat.

PKC aktsiad on noteeritud Helsingi Börsil ning 31.12.2015 seisuga oli 4,6% ettevõtte aktsiatest ASi Harju Elekter omanduses. Aktsia turuhind langes aruandeaastal 1,24 euro võrra, makstes viimasel kauplemispäeval Helsingi Börsil 16,23 eurot (2014: 17,47 eurot). PKC aktsiad on kajastatud finantsseisundi aruandes õiglasel väärtusel (turuhind) ja aktsia turuhinna muutusel on otsene mõju Kontserni varade väärtusele. Aktsiate ümberhindluse kahjum oli 1,4 (2014: 7,4) miljonit eurot, mille võrra vähenes ümberhindluse reserv omakapitalis ja ka finantsinvesteeringu väärtus põhivarades.

PKC Group Oyj aktsia dividendi- ja müügitulu

Aprillis 2015 maksis PKC Group Oyj dividende 0,70 eurot aktsia kohta. Dividenditulu aktsiatelt oli 766 (2014: 906) tuhat eurot. Kokku saadi 12 kuuga finantstulu 0,8 miljonit eurot, mis oli 4,8 miljonit eurot vähem kui võrreldaval perioodil, mil saadi dividendidele lisaks 4,6 miljonit eurot tulu aktsiate müügist.

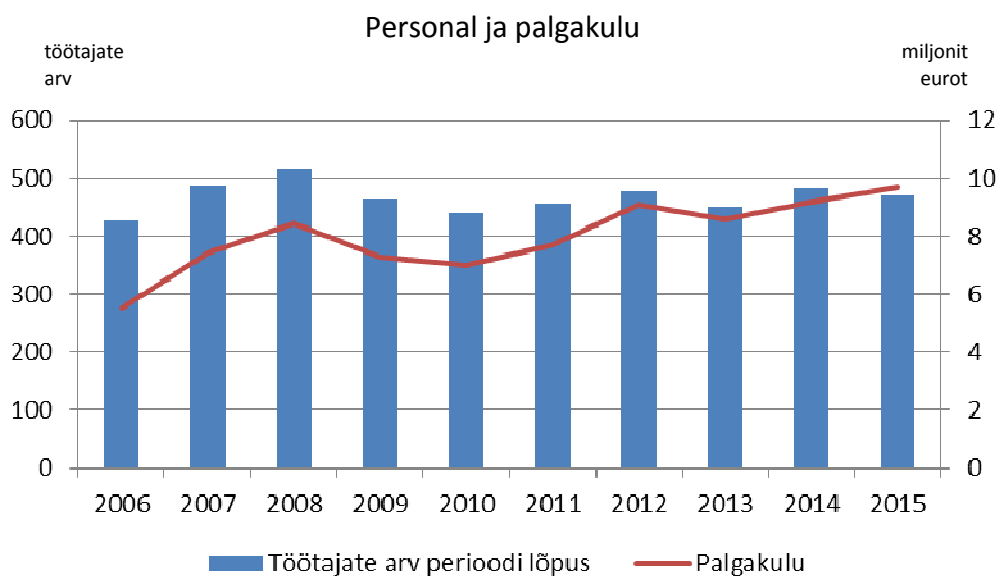
PKC Group Oyj aktsia 2013-2015

PERSONAL

Harju Elekter kontserni ettevõtted paiknevad Eestis, Soomes ja Leedus. 2015. aastal oli olukord Kontserni ettevõtete tööjõuturgudel sarnaselt viimaste aastatega keeruline. Eestis (2015: 6,2%) ja ka Leedus on töötuse määr juba mitu aastat järjest alanenud ja tööhõive suurenenud. Soomes hakkas töötus aruandeaastal taas kasvama, jõudes aasta lõpuks 9,5%ni tööealisest elanikkonnast ning pikaajaline töötus kujuneb üha suuremaks probleemiks. Sarnaselt Eestile ja Leedule on hakanud struktuurne tööpuudus kimbutama ka Soomet. Kontserni ettevõtete puhul raskendab olukorda äriectoris pakutava palgataseme vähenemine atraktiivsuse; Eesti ja Leedu ettevõtete osas ka väljaõppinud kvaliteetse tööjõu leidmine ja nende väljavool riigist. Spetsialistide nappus on tekitanud pideva surve töötasude tõstmiseks. Kahjuks ei ole tootlikkuse kasv suutnud palgatõusuga sammu pidada. Suuremal või vähemal määral mõjutavad Kontserni ettevõtete tööjõupoliitikat ka rahvastiku vananemine, jätkuv talendisõda, konkurents töötajate pärast jõukamate riikidega ja ka pagulasteema. Tulevikus osutuvad edukamaks need, kes suudavad olla paindlikumad tööjõu kasutamisel.

Bilansipäeval 31.12.2015 oli Kontserni töötajate arv 470 (2014: 483). Aasta keskmine töötajate arv oli 472 (2014: 459). Töötajatele maksti 12 kuuga töötasu, preemiate ja hüvitistena kokku 9,7 (2014: 9,2) miljonit eurot. Keskmine töötasu kuus töötaja kohta oli aruandeaastal 1 712 (2014: 1 669) eurot. Oluline on ära märkida, et Soome keskmine palgatase ületab Eesti ja Leedu keskmisi töötasusid mitmekordselt.

Kontserni töötajatest suurem osa – 273 inimest – töötab Eestis, sh emaettevõttes 44 inimest. Soomes töötavate inimeste arv oli aasta lõpus 90 ja Leedus 107. Kontserni 470st töötajast 354 töötajat olid mees- ja 116 naissoost. Kõrghariduse oli omandanud 114, keskeri- või keskhariduse 308 ning põhihariduse 48 Kontserni töötajat. Töötajate kutseoskuste ja kvalifikatsiooni parandamiseks ja tõstmiseks on koostöös kõrg- ja ametikoolidega käivitatud mitmeid ühiseid tasemekoolitusi ning täiendõppeprogramme.

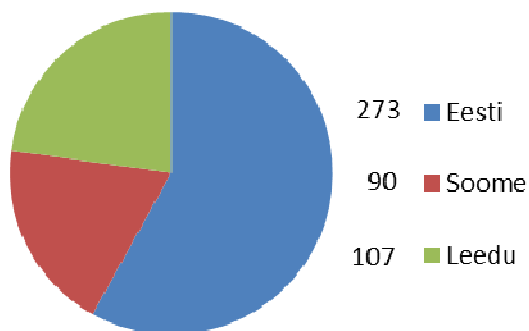
Kontserni Harju Elekter iseloomustab väljakujunenud tugev organisatsioonikultuur. Pikaajalises töösuhtes olevate töötajate suur osakaal soodustab traditsioonide järgimist ja jätkamist ka uute kolleegide poolt. Iga teine töötaja on olnud Kontserni teenistuses rohkem kui 5 aastat.

Kontserni töötajate keskmine vanus on püsinud suhteliselt stabiilsena, olles aruandeaastal 42,3 aastat. Noorte võimekate töötajate leidmiseks teevad Kontserni ettevõtted tihedat koostööd ülikoolide ja kutseõppeasutustega, kes kasutavad siinseid ettevõtteid vajadusel ka suvise praktikabaasina või täiend- ja ümberõppe programmide raames.

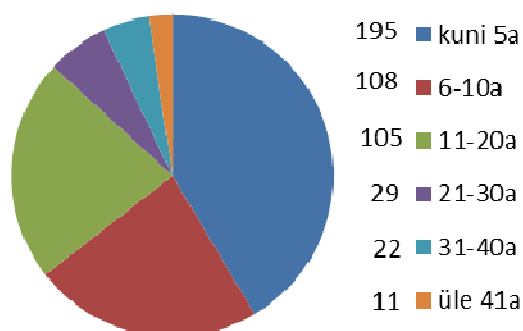
Alates 2001. aastast on ASil Harju Elekter olnud tihe koostöö Tallinna Tehnikaülikooliga ning alates 2010. aastast kannab ettevõtte TTÜ kuld sponsori aunimetust. Aastate jooksul on stipendiumiprogrammis osalenud enam kui 50 bakalaureuse- ja magistriõppe tudengit, kellest täna töötab Kontsernis viis.

Lisaks on Kontserni Eesti ettevõtetel tihedad sidemed ka Tallinna Kutsehariduskeskuse, Tallinna Polütehnikumi, Tallinna Tehnikakõrgkooli jt (kutse-) õppeasutustega ning Soome tütarettevõttel Satmatic Oy Satakunta Ametikõrgkooli ja Tampere Tehnikaülikooliga.

Töötajad riikide kaupa

Tööstaaž kontserni ettevõtetes

Kontserni ettevõtetes jätkati erinevate meetmete rakendamist organisatsiooni veelgi tõhusama toimimise tagamiseks. ASis Harju Elekter Elektrotehnika toimusid aruandeaastal juhtimise ja organisatsiooni struktuuri muutused, mille tulemusena vähenes töötajate arv 30 võrra. Lisaks rakendati tootmistellimuste vähesuse tõttu aasta lõpus ka töötasu vähendamist ning kollektiivpuhkust. Tootlikkuse tõstmiseks juurutati 2014. aasta lõpus tootmistöötajate kvalifikatsioonisüsteem, mis on aidanud siduda töötajate oskusi ja tööpanust õiglase ja motiveeriva töötasuga ning näidanud ära võimalused arenguks ja tasu suurendamiseks. Süsteem osutus sedavõrd edukaks, et aruandeaastal otsustati seda edasi arendada ja kaardistada ka administratiivtöötajate töökohad.

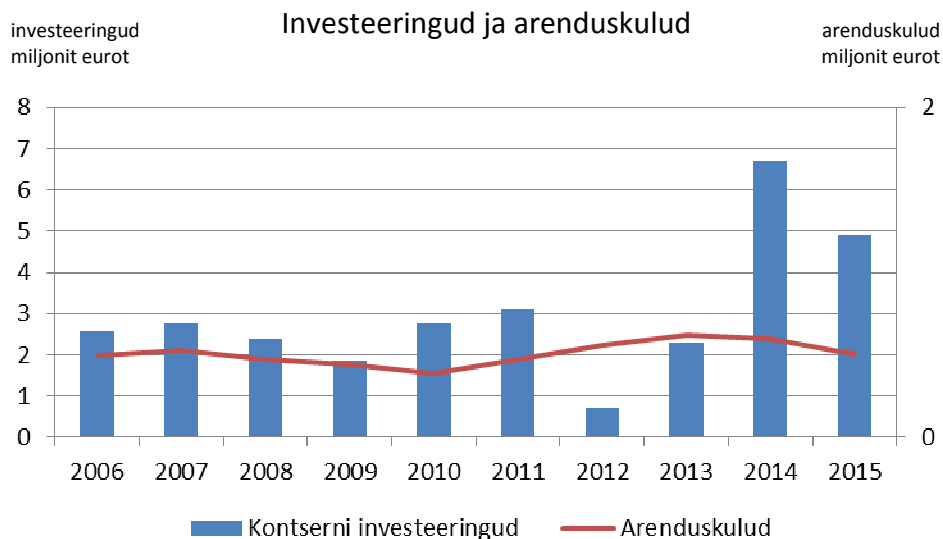
Kontserni ettevõtetes toimunud personali õppused ja koolitused olid suunatud peamiselt erialaste oskuste ja kvalifikatsiooni tõstmisele. Tootmisüksustes jätkus 5S programmi arendamine, et vähendada raiskamisi ja ebaefektiivsust ning väärtust mittelisavaid tegevusi. Kontserni põhitegevusest ja ametioskustest lähtuvate kompetentside arendamise koolituste kõrval korraldatakse Kontserni ettevõtete töötajatele regulaarselt esmaabi-, töö- ja elektriohutusalaseid koolitusi ning töökeskkonna volinikele koolitusi oluliste seadusemuudatustega kursis olemiseks. Kõiki töötajaid instrueeritakse pidevalt ka jäätmekäitluse ja jäätmete liigiti kogumise korraldamisest ettevõtetes.

Personali motiveerimiseks kasutab Kontsern mitmeid võimalusi:

- ärikasumist sõltuv premeerimissüsteem, millesse on kaasatud kõik töötajad. Kasumist sõltuvad boonused motiveerivad töötajaid lähtuma tehtava töö tulemuslikkusest ettevõttele tervikuna;
- aktsia optsooniprogrammid, mille eesmärgiks on ASiga Harju Elekter samasse Kontserni kuuluvate äriühingute juhtorganite liikmete ja töötajate kaasamine ettevõtte aktsionärideks motiveerimaks neid tegutsema Kontserni paremate majandustulemuste saamise nimel;
- firmadevahelist riikideülest vahetusprogrammi, soodustades sel viisil teadmiste ja kogemuste kiiret arengut Kontsernis ning pakkudes töötajatele rotatsioonivõimalusi.

Vastutustundliku hooliva tööandjana pakub AS Harju Elekter töötajatele kaasaegseid töö- ja olmetingimusi. Kontsernil on konstruktiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga, kelle vahendusel on sõlmitud töötajate esindajatega kollektiivleping. ASi Harju Elekter stabiilsus, sotsiaalsed garantiid ja motivatsioonipaketid sisendavad usaldust firma ja tema töötajate vahel ning säilitavad töörahu.

INVESTEERIMINE JA ARENDUSTEGEVUS

2015. aastal investeeris Kontsern põhivarasse kokku 4,9 miljonit eurot, võrreldaval perioodil 6,8 miljonit eurot, sh 4,9 miljoni euro väärtuses põhivarasid läbi äriühenduste.

Üldises plaanis võib investeeringud jagada kaheks, millest üks pool on suunatud Kontserni edasise arengu toetamiseks ja kindlustamiseks ning teine osa on taastuvinvesteeringud tootmisruumide ja -tehnoloogia kvaliteedi ja kaasaja nõuetele vastavuse tagamiseks.

2015. aastal toimus mitmeid olulisi infosüsteemide arendustegevusi. Suurendati nii Kontserni interneti- ja andmesidevõrkude turvataset kui ka ettevõtete äriinfosüsteemide käideldavust. Aruandeaastal läbi viidud IT auditid annavad senisest reaalsema hinnangu võrgu infrastruktuuri töökindluse ning ettevõtete turvalahenduste osas. Kõigis tüüarettevõtetes jätkus juhtimis- ja majandustarkvara edasi arendamine ja täiendavate moodulite juurutamine, CRM ja QlikView programmide arendused. Kontserni Eesti ettevõtetes alustati ettevalmistusi juhtimis- ja majandustarkvara eesseisvaks versiooniuuenduseks aastal 2016. Soome ettevõtete fookus oli tarkvaraga seotud integreerimistegevustel; Finnkumu Oys juurutati uus majandustarkvara. Leedu tüüarettevõtte tähelepanu oli suunatud majandustarkvara tõrgeteta toimimisele seoses euro kasutusele võtuga alates 1. jaanuarist 2015. Investeeringud majandustarkvarade arendustesse ulatusid aruandeaastal kokku 99,7 (2014: 188,5) tuhande ja infotehnoloogia seadmetesse 129,6 (2014: 98,0) tuhande euron.

Aruandeaastal jätkus töö erinevate struktuurifondide toetusrahade ja sihtotstarbeliste toetuste kaasamiseks Kontserni ettevõtete arendusprojektidesse. Projektid olid suunatud peamiselt ettevõtete võtmevaldkondade arendamiseks, strateegiate välja töötamiseks, turundustegevuse tõhustamiseks ja personali arenguprogrammidesse (koolitused, meeskonnatreeningud). Sihtotstarbeliste tehnoloogia-toetuste kaasabil parandati läbi tehnoloogia täiustamise ettevõtete tootmisvõimekust, sh tõusis edukaks ekspordiks vajalik toodete kvaliteet ja tarnekindlus ning lühenes tootmistsükkel. Aruandeaastal saadi sihtotstarbelist toetust uue juhtimis- ja majandustarkvara juurutamiseks Soome tüüarettevõtetes ja seda summas 38,9 (2014: 15,4) tuhat eurot.

Kontserni arenduspõhimõtete kohaselt on Kontserni tootearenduse eesmärk pidevalt moderniseerida ja töötada välja tellijate vajadustele vastavaid tooteid ning täiustada tehnoloogiat. Kontserni omahinna arvelt tehtud arenduskulud ulatusid aruandeaastal 0,50 (2014: 0,60) miljoni euron, moodustades 0,8% Kontserni müüginahust.

Kontserni edu üheks pandiks on tugev ja paindlik tootearendus. Energiasektorile suunatud toodete tootearendusressurss on Kontsernis koondunud peamiselt tüüarettevõttesse AS Harju Elekter Elektrotehnika; Satmatic Oy ja Rifas UAB on spetsialiseerunud tööstusele suunatud toodete ja taastuvenegialahenduste arendamisele.

Arenduskeskuses, kuhu on koondunud ASi Harju Elekter Elektrotehnika tehnika- ja tootearendusmeeskonnad, töötab 13 inseneri. Arenduskeskuse eesmärgiks on varustada müügikanalit innovaatiliste toodete ja lahendustega, andes samal ajal tehnilist tuge tootmisele. Arenduskeskuses on ka labor uute prototüüpide välja töötamiseks, ehitamiseks ja katsetamiseks ning näidiste esitlemiseks.

Aruandeaasta kujunes Eesti tootearendusmeeskonnale mitmekesiseks ja huvitavaks. Ühise arendusprojekti raames Tallinna Tehnikaülikooliga (TTÜ) ja tütarettevõtte ASi Harju Elekter Elektrotehnika elektriinseneri Marek Mägi (PhD, TTÜ) eestvedamisel jõudis aruandeaastal lõpule mitme aasta pikkune koostööprojekt. Valmis energiahaldussüsteemi võimekusega alajaama energiasalvesti prototüüpseade, mida testiti TTÜs realsel mikrovõrgu katsestendil. Seadet esitleti ka Põhjamaade suurimal elektriala messil Elfack 2015 Rootsisis ning uudse seadme tutvustamiseks toimus laiapõhjaline ja hulgaliselt tähelepanu pälvinud tutvustuskampaania kohalikus (eriala)ajakirjanduses.

Oluline osa Keila Arenduskeskuse tootearendusressursist läks aruandeaastal uute alajaamalahenduste välja töötamisele. Neist ühe huvitavamana tasub esile tõsta HEKA2VM800, mis on 2x800kVA väljast teenindatav metallkorpusega alajaam. Uudse lahenduse suureks eeliseks on, et alajaama on võimalik tõsta koos paigaldatud jõutrafodega, mis võimaldab vähendada oluliselt objektil tehtavate tööde mahtu aidates seeläbi kliendil hoida kokku paigalduskulusid. Alajaama juures kasutatav betoonvundament tagab tänu heale korrosioonikindlusele alajaamale pika eluea. Nimetatud alajaam läbis sügisel edukalt IEC standardile vastava tüüptestimise, tõestades järjekordselt ASi Harju Elekter alajaamade kõrget kvaliteeti ja tehnilist taset. Klientidelt saadud positiivne tagasiside ja kiiresti kasvav tellimuste hulk näitab, et nõudlust seda tüüpi alajaamale turul on. Aasta lõpuks jõudis tootearendustiim Keilas valmis uue ECO disaini direktiivile vastava 1x1000kVA väljast teenindatava betoonalajaama arendusega, mille prototüüpi esitleti kevadel Rootsisis toimunud Elfack messil. Alajaama arendamisel on arvestatud spetsiaalselt Põhjamaade jaotusvõrkude nõuete ja eelistustega. Valikus on suur hulk viimistluslahendusi alates erinevatest värvitoonidest, tellispinnase ja puitimitatsioonini välja. Rootsi turgu silmas pidades arendati lisaks ka betoonist seadmeruumi ustega alajaama verioon.

Eelpoolnimetatul kõrval panustati aktiivselt õhkisolatsiooniga keskpingseseadmetega alajaamade tootepere väljatöötamisele. Tooted katavad hästi just Põhjamaade jaotusvõrkude vajadusi, kus soovitakse vältida SF6 gaasi kasutamist võrgus. 2015. aasta jooksul töötati välja nii 200kVA, 315kVA kui ka 630kVA lahendused. 2016. aastal jätkub tootepere lõplik välja arendamine, täiendades seda ka 800kVA ja 1000kVA lahendustega. Klientidelt saadud esmane tagasiside on olnud igati positiivne.

Soome tütarettevõtted on võtnud oma fookusesse taastuvenergia arendused ja projektid ning neile sobivate lahenduste pakkumise. Lisaks panustas Satmatic Oy tootmise automatiseerimistaseme tõstmisele, suurendades tootlikkust ja laiendades sortimenti tänu CNC-augustuskeskuse ning kaabliotsikute paigaldus- ja lõikamisseadme kasutuselevõtule. Soome tütarettevõtte kasvatas ka päikeseenergiaseadmete ja -lahenduste müüki ning jätkas arendustööd autoparklate mootorite soojendus- ja elektriautode laadimiskilpide tootesegmendis, muutes tooted veelgi kliendisõbralikumaks.

Kontserni tütarettevõtted osalesid aktiivselt erialamessidel. Tütarettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika osales mais Rootsisis Göteborgis toimuval Põhjamaade suurimal elektrialamessil Elfack 2015. Messikülastajatele tutvustati ettevõtte poolt välja töötatud Rootsi turu nõuetele vastavat komplektalajaama. Lisaks esmaesitleti energiahaldusvõimekusega alajaama madalpinge muundurseadme prototüüpi, mis valmis koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga. Lisaks osaleti aktiivselt veel teistelgi piirkondlikel messidel: Satmatic Oy, Finnkumu Oy, AS Harju Elekter Elektrotehnika ja AS Harju Elekter Elektrotehnika jaanuaris (energia) jaotusvõrkude messil Sähköverkot 2015 Soomes; AS Harju Elekter Elektrotehnika septembris toimunud traditsioonilisel SLO sügismessil Tallinnas ning Satmatic Oy messil Alihankinta 2015 Tampere. ASi Harju Elekter Kaubandusgrupp tutvustas oma tootevalikut igakevadisel rahvusvahelisel ehitusmessil Eesti Ehitab Tallinnas.

KVALITEEDIJUHTIMINE JA KESKKONNAPOLIITIKA

Kvaliteetne äri- ja juhtimismudel on Kontserni üks väärtustest. Eesmärk on arendada äriprotsesse, toimimisviise ja süsteeme jätkuva parendamise põhimõttel, vastavuses klientide vajaduste ja ootustega. Kvaliteedi arendamine on pidev protsess, kus kõikidel töötajatel on keskne roll. Erilist tähelepanu pööratakse Kontsernis klientidelt saadava tagasiside käsitlemisele, et vajalik info jõuaks minimaalsete viivitustega vajalike töötajateni ning korrigeerivad ja vältivad tegevused saaksid mõjusalt ellu viidud.

Kontserni ettevõtete igapäevane äritegevus ja -korraldus baseerub rahvusvahelistele standarditele vastaval kvaliteedi- ja keskkonnapoliitikal ning ettevõtetes käsitletakse nii kvaliteedi kui ka keskkonnaga seotud teemasid igapäevase juhtimis-, müügi-, arendus ja tootmistevgevuse ning logistika ja kinnisvarahalduse lahutamatu osana. Tootmine Kontserni ettevõtetes ei oma olulist keskkonnakahjulikku mõju. Siiski, keskkonnapoliitikast lähtuvalt jälgivad ja mõõdavad Kontserni ettevõtted pidevalt oma keskkonnamõjusid, korraldavad ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlusfirmadele. Töötajad on saanud vastava koolituse, et märgata ja teha parendusettepanekuid transpordi, jäätmekäitluse, materjalikasutuse ja energiakasutuse mõistlikumaks korraldamiseks ning keskkonnasõbralikumaks muutmisel.

Kontserni ettevõtetes on välja töötatud ja juurutatud süsteem pakendite kogumiseks ja taaskasutamiseks vastavalt pakendiseaduses esitatud nõuetele. Kontsern on MTÜ Eesti Pakendiringlus lepinguline partner. ASi Harju Elekter kaubandusgrupi kauplustes on vastavalt jäätmeseadusele tagatud elektroonikaromude (boilerid jms), päeavalguslampide ja patareide kogumine ja/või kõrvaldamise korraldamine.

Kvaliteedijuhtimise ja keskkonnapoliitika põhimõtetest lähtuvalt keskendusid Kontserni tütarettevõtted jätkuvalt oluliste protsesside optimeerimisele ja materjalide efektiivsele kasutamisele, minimeerimaks ressursside ebaotstarbekat kasutamist. Töötajatele korraldatakse tuleohutuse koolitusi koos praktilise väliõppusega, lisaks läbitakse pidevalt erinevaid töö- ja elektriohutuse koolitusi. Eesti ja Soome tütarettevõtetes jätkati tootlikkuse tõstmist 5S tootmispõhimõtteid edasi arendades.

Aasta jooksul viidi tütarettevõtetes edukalt läbi mitmeid võtmeklientide, toodete sertifitseerimise firmade või litsentsitoodete müüjate poolseid auditeid. Satmatic Oyl kehtiv UL-sertifikaat, mis on eelduseks firma toodete tarnimisel USA turule.

Kontserni ettevõtetes toimuvad vähemalt kord aastas sisemised ja välimised auditid ning iga kolme aasta järel ka resertifitseerimine. Ettevõtete tegevused vastavad kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimise standarditele ISO 9001/2008 ja ISO 14001, Leedu tütarettevõtte tegevus ka OHSAS 18001:2007 standardile. 2015. aastal väljastati uued vastavusertifikaadid järgmiseks 3-aastaseks perioodiks ASile Harju Elekter Elektrotehnika, Satmatic Oy ja Rifas UAB. ASis Harju Elekter Teletehnika toimus korraline aastaaudit, resertifitseerimine toimub aastal 2016.

Firma	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
HE Elektrotehnika		↻ ISO9001/ ISO14001 (alates 2000.a)			↻		↻ kuni 9/2018
HE Teletehnika			↻ ISO9001/ ISO14001 (alates 2002.a)			↻ kuni 1/2017	
Rifas	↻ ISO9001 (alates 2003.a)		ISO14001 OHSAS 18001	↻			↻ kuni 9/2018 ja 12/2018
Satmatic	↻ ISO9001 (alates 2003.a)		ISO14001	↻			↻ kuni 7/2018
Finnkumu							

↻ - resertifitseerimine

KONTSERNI TEGEVUS AASTAL 2016

Kontsern juhindub äristrateegiast, vastavalt millele lähtutakse nii lühema- kui ka pikemaajaliste otsuste tegemisel eesmärgist olla Baltimaades ja Skandinaavia riikides tuntud ja tunnustatud elektri- ja automaatikaseadmete tootja, kes toodab ja tarnib professionaalset tootevalikut ning terviklahendusi kesk- ja madalpinge toodete osas, kasutades selleks kaasaegset tehnoloogiat ja rakendades parimat oskusteavet. Kontserni tegevused lähtuvad ideest tegutseda ja otsustada eelkõige klientide ja partnerite huvisid ja eelistusi toetavalt. Muutuv maailm lisab oluliselt väljakutseid ja valikuid. Eeldame, et Kontsern tervikuna, organisatsioon ja tütarfirmad on valmis uueneva maailma ja muutuvate majandusmudelitega keskkonnas oma edulugu jätkama.

Kontserni edasiste tegevuste ja plaanide seadmisel tuginetakse oma tugevustele tootearenduses, õpitud kogemustele ja klientide ootustele, püüdes olla avatud ja tähelepanelik kõige uue ja muutuva suhtes. Kontserni prioriteet on asetatud peamistele turgudele Skandinaavias, kuid selle kaudu näeme võimalusi tarneteks ka kõikjale üle maailma, nii tööstusautomaatika kui ka energijaotussektori toodete osas.

Kontserni igapäevases äritegevuses panustame energiasäästlike toodete ja tehnoloogiate arendamisse, aga ka uute ja innovaatiliste projektide ja tegevusalade kaasamisse.

2016. aasta fookuses on:

- Pidev müügi- ja turundustegevus sihtturgudel. Osalemine olulistel energijaotussektori hangetel Soomes, Rootsis ja Baltimaades.
- Allika Tööstuspargi uute projektide käivitamine ja tööstuspargi jätkuv turundamine.
- Keila Tööstuspargi ümberkorraldused vastavalt klientide vajadustele ja seoses PKC Eesti AS rendipindade loovutamisega aastal 2017.
- Investeeringud personali, tehnoloogiasse ja kinnisvarasse.
- Investeeringud digitaliseerimisprojektidesse äriarenduses, turvalisuses ja finantsarvestuses.
- Jätkuv mõistlik investeerimistegevus.
- Harju Elekter Grupi kui organisatsiooni pidev täiustamine ja arendamine; parema valmisoleku ja reageerimisvõimekuse lisamine muutuvat lähitulevikku arvestades.
- Aktiivne tegevus võimalike finantsinvesteeringute, ühinemis- ja ülevõtmisprojektide leidmisel ja käivitamisel.

AKTSIA JA AKTSIONÄRID

ASi Harju Elekter aktsiad noteeriti Tallinna Väärtpaberibörsil 30. septembril 1997. aastal. Tallinna Börs kuulub maailma suurimasse börsikontserni Nasdaq. Täna võimaldab börsikontsern kauplemist, börsitehnoloogiate ja noteeritud ettevõtete seotud teenuseid kuuel mandril ning on üle 3200 noteeritud ettevõttega maailma väärtpaberiturgude hulgas esikohal.

Aruandeaastal realiseerus 2012-2015 optsiooniprogramm. Emiteeriti 339 880 uut aktsiat. 31.12.2015 seisuga oli ASi Harju Elekter aktsiakapital 12,42 miljonit eurot, mis on jaotatud 17,74 miljoniks nimeliseks lihtaktsiaks. Aktsia nominaalväärtus on 0,7 eurot. ASi Harju Elekter aktsia sümbol Nasdaq Tallinna Börsil on HAE1T. ISIN: EE3100004250. Ettevõtte kõik aktsiad on börsil vabalt kaubeldavad ning iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Ka ettevõtte kõik aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevad piirangud või kokkulepped puuduvad. ASi Harju Elekter teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes mingeid piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega, nagu ka spetsiifilisi kontrolliõigusi.

2015. aasta oli maailma börsidel keeruline. Aasta jooksul juhtus maailmas paljutki, mis investoritele heameelt ei valmistanud ja ebakindlust põhjustasid. Hiinas lõhkes börsimull, languses olid euribor, aga ka euro ja nafta hinnad, lisaks hirmutasid investoreid nii Pariisi terrorirünnak kui ka Kreeka ja Hiina majanduste käekäik. Kokkuvõttes oli maailma börsidel madala tootlikkusega aasta, kus praktiliselt kõik varaklassid pakkusid 0-lähedasi tootlusi. Maailma populaarseim aktsiaindeks S&P 500 langes 0,7% lõpetades aasta 2043,9 punktil. Sellega sai läbi kolm järjestikust tõusuaastat.

Balti börside koondindeks OMXBBGI kasvas aruandeaastal 14,4% 648,3 punktini. Tallinna indeks OMXT tõusis 19,1% 899,0 punktini, Riia indeks OMXR 45,7% 594,4 punktini ning Vilniuse indeks OMXV 7,4% 486,0 punktini. Käive oli suurim Tallinna börsil.

Aasta kokkuvõttes jäi Tallinna börs OMXT 19%lise (2014: -7,7%) tootlusega maailma kõigi börside hulgas 12. kohale. Aasta jooksul tehti siin 49 129 tehingut, mille väärtus oli kokku 148,1 miljonit eurot. Tehingute arv aastaga küll langes 2,7%, ent käive tõusis 16,3%.

ASi Harju Elekter aktsia hind langes aruandeaasta jooksul 5,7% 2,63 euronit ning 31. detsembril oli ettevõtte turuväärtus 46,7 miljonit eurot. Kuigi aktsia hind aastaga veidi vähenes, suurenesid nii tehingute maht kui ka kaubeldud aktsiate arv. Kasvas ka ettevõtte aktsionäride arv. Seisuga 31.12.2015 oli ettevõttel 1 777 aktsionäri.

Aktsia hind ja kauplemine

EUR	2015	2014	2013	2012	2011
Keskmine aktsiate arv	17 550 851	17 400 000	17 400 000	17 093 443	16 800 000
Nominaalhind	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
Kõrgeim hind	3,14	2,85	2,92	2,80	3,54
Madalaim hind	2,49	2,52	2,46	2,30	2,19
Sulgemishind	2,63	2,79	2,70	2,64	2,28
Muutus (%)	-5,7	3,3	2,3	15,8	-23,8
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	46,66	48,55	46,98	45,94	38,30
Kaubeldud aktsiaid (tk)	1 086 451	800 823	936 162	759 869	663 917
Käive (miljonit)	2,98	2,17	2,48	1,88	1,88
Kasum aktsia kohta	0,18	0,56	0,30	0,21	0,17
P/E suhe	14,61	4,98	9,50	12,57	13,41
Dividend aktsia kohta	*0,05	0,15	0,10	0,09	0,07
Dividendimäär %	1,9	5,4	3,7	3,4	3,1
Dividend/puhaskasum %	27,8	26,6	33,7	44,5	42,4
*juhatuse ettepanek					

ASi Harju Elekter aktsia Tallinna Börsil 2013–2015

ASi Harju Elekter aktsia indeksite võrdluses 2013-2015

lisainfo: <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/>

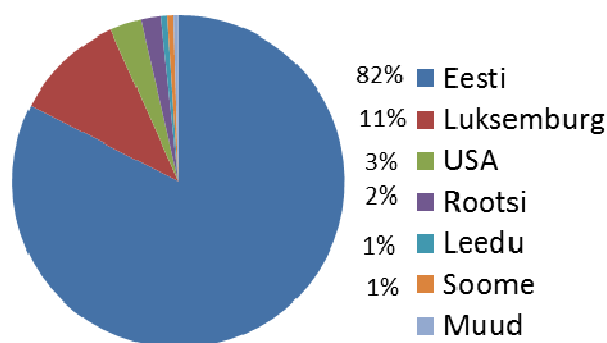
Aktionäride struktuur, 31.12.2015

Seisuga 31.12.2015 oli ASil Harju Elekter 1 777 aktsionäri. Aruandeperioodi jooksul on aktsionäride arv suurenenud 304 võrra. ASi Harju Elekter suurim aktsionär on kohalikul kapitalil baseeruv AS Harju KEK, kellele kuulub 31% firma aktsiakapitalist. Väliskapitali osalus on 17%. Nõukogu ja juhatuse liikmetele ning nendega seotud isikutele või firmadele kuulub 10,34% ettevõtte aktsiatest. ASi Harju Elekter aktsionäride täielik nimekiri on Eesti väärtpaberite keskregistri kodulehel (www.e-register.ee).

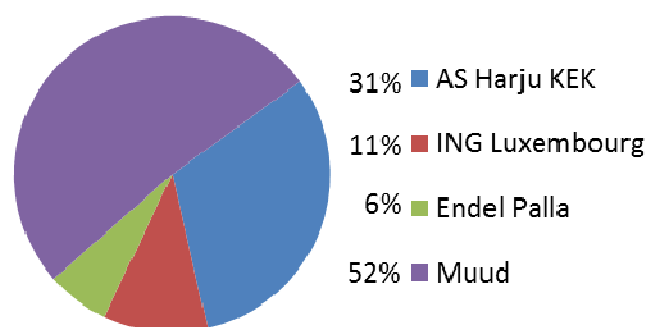
Aktionäride jagunemine osaluse suuruse järgi

Osaluse suurus	Aktionäride arv	Osa üldarvust	Hääleõiguse %
Üle 10%	2	0,11	42,10
1,0 - 10,0%	10	0,56	24,42
0,1 - 1,0 %	69	3,89	18,19
alla 0,1%	1 696	95,44	15,29
Kokku	1 777	100,0	100,0

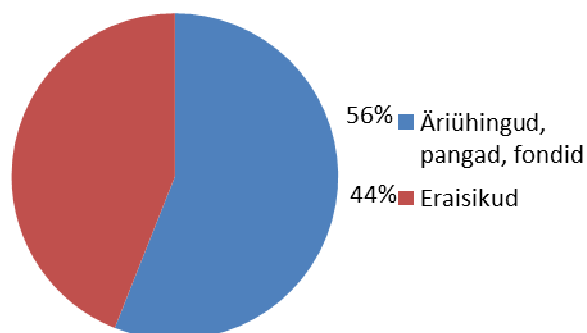
Aktionäride jagunemine riikide kaupa

Üle 5% aktsionärid

Aktionäride jagunemine kategooriate lõikes

Väljamaksed aktsionäridele

Dividendid

Kontserni dividendipoliitika järgi makstakse dividendideks kolmandik tavapärasest majandustegevuse puhaskasumist. Kontsernis on kujunenud heaks tavaks maksta edasi muudelt finantsinvesteeringutelt saadud dividendid. Tegelik dividendimäär sõltub aga Kontserni rahavoogudest ning arenguperspektiividest ja nende finantseerimise vajadusest.

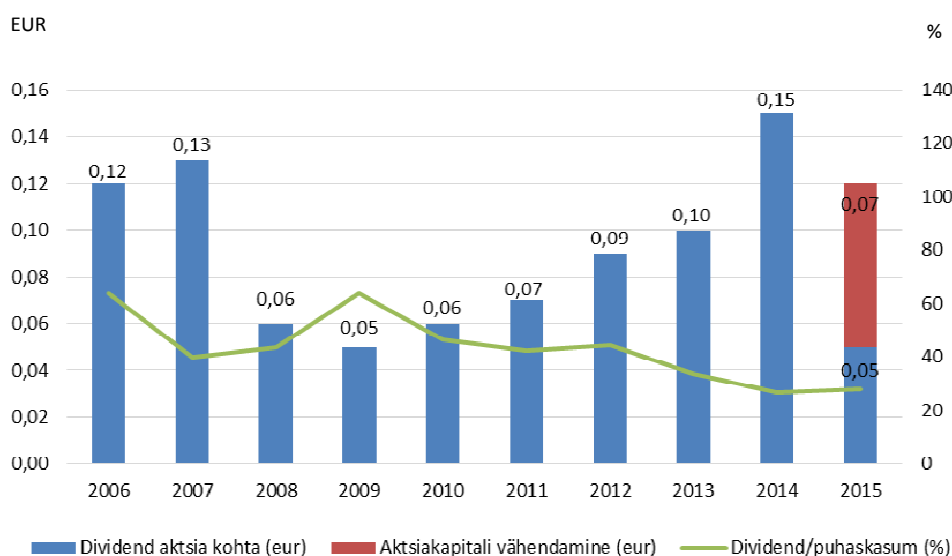
Juhatus teeb nõukoguga kooskõlastatud ettepaneku maksta 2015. aasta eest dividendideks 0,05 (2014: 0,15) eurot aktsia kohta, kokku 0,88 (2014: 2,61) miljonit eurot.

Aktiakapitali vähendamine

Juhatus teeb nõukoguga kooskõlastatud ettepaneku teha aktsionäridele seoses aktiakapitali vähendamisega väljamakse summas 0,07 eurot aktsia kohta, mille tulemusel väheneb aktiakapital kokku summas 1,23 miljonit eurot 12,48 miljoni euron.

Kokku moodustavad väljamaksed omakapitalist 2,13 (2014: 2,61) miljonit eurot.

Väljamaksed omakapitalist

Dividendide ajaloo ja suhtarvude kohta on esitatud info tabelis Aktsia näitajad.

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA

Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne 2015

AS Harju Elekter lähtub oma äritegevuse korraldamisel ettevõtte põhikirjast ja riiklikest õigusnormidest ning avaliku ettevõtte Tallinna Börsi nõuetest, Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) juhistest ning aktsionäride ja investorite võrdse kohtlemise printsiibist. AS Harju Elekter järgib suures osas HÜT juhi-seid, kuigi põhimõtted on vaid soovituslikud. Samas ei järgi AS Harju Elekter mõningaid HÜT nõudeid, mille põhjuseks on peamiselt ettevõtte ärivaldkonna iseärasused. Allpool on ära toodud ja selgitatud nende HÜTi nõuete, mis ei ole hetkel täidetud, mittejärgimise põhjuseid. Lisaks on antud täiendavat informatsiooni 2015. aasta üldkoosoleku, ettevõtte nõukogu ja juhatuse ning ASi Harju Elekter juhti-mispõhimõtete kohta.

HÜT punkt 1.3.3.

Emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üld-koosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt Internet).

ASi Harju Elekter puuduvad vastavad tehnilised vahendid ning nende soetamine läheks ettevõttele liialt kulukaks, siis hetkel puudub üldkoosoleku jälgimise ja sellest sidevahendite kaudu osavõtu võimalus.

HÜT punkt 2.2.1

Juhatusel on enam kui üks (1) liige ning juhatuse liikmete seast valitakse juhatuse esimees. Juhatus või nõukogu eristab iga juhatuse liikme vastutusvaldkonna, piiritledes iga juhatuse liikme tööülesanded ja volitused võimalikult täpselt. Samuti määratakse kindlaks juhatuse liikmete vahelise koostöö alused. Nõukogu esimees sõlmib juhatuse liikmega tema ülesannete täitmiseks ametilepingu.

Vastavalt nõukogu otsusele on peetud otstarbekaks valida ettevõttele üheliikmeline juhatus. Juhataja täidab ühtlasi ka tegevdirektori tökohustusi ja vastutab ettevõtte strateegiliste valdkondade eest. Juha-tajaga on sõlmitud juhatuse liikme leping.

HÜT punkt 2.2.7

Iga juhatuse liikme põhipalk, tulemustasu, lahkumishüvitis, talle makstavad muud hüved ning preemia-süsteemid, samuti nende olulised tunnused avaldatakse selges ja üheselt arusaadavas vormis emitendi veebilehel ning HÜT aruandes. Avaldatavad andmed on selged ja üheselt arusaadavad, kui need väl-jendavad otseselt kulutuse suurust emitendile või tõenäolise kulutuse suurust avalikustamise päeva sei-suga.

Juhatajale makstakse tasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Juhataja tasu suurus on määratud juhatuse liikme lepinguga ja ei kuulu poolte kokkuleppel avalikustamisele. Juhatajal on õigus saada lahkumishü-vitist kuni 10 kuu juhatuse liikme tasu ulatuses.

Tulemuspalka makstakse juhatajale ühistel alustel emaaetevõtte halduspersonaliga. Tulemuspalk jaota-takse vastavalt põhipalgale ja tööpanusele, kusjuures juhataja tulemuspalk kooskõlastatakse nõukogu esimehega. Tulemuspalk makstakse välja kvartali kaupa 80% ulatuses, ülejäänud 20% makstakse pärast majandusaasta tulemuste kinnitamist.

Tippjuhtkonnale, sh. juhatajale makstakse ka aastapreemiat, mis on summaarselt 0,4% emaaetevõtte omanikele kuuluvast konsolideeritud puhaskasumist. Aastapreemia kinnitab nõukogu esimees ning see makstakse välja pärast Kontserni aastaaruande auditeerimist.

Lisatasu tööstaaži eest makstakse kõigile alalistele töötajatele (sh juhatajale) tööstaaži alusel, mille hul-ka kuulub pideva töötamise aeg Kontsernis. Staažitasu määr on kuni 10% põhipalgast (siin juhatuse liikme tasust).

HÜT punkt 2.3.2

Nõukogu otsustab emitendi ja tema juhatuse liikme või tema lähedase või temaga seotud isikuga tehta-vate emitendi jaoks oluliste tehingute tegemise ja määrab selliste tehingute tingimused. Nõukogu poolt heakskiidetud tehingud juhatuse liikme, tema lähedase või temaga seotud isiku ja emitendi vahel avaldatakse Hea Ühingujuhtimise Tava aruandes.

Vastavaid tehinguid 2015. aastal ei toimunud.

HÜT punkt 3.1.3

Nõukogu hindab korrapäraselt juhatuse tegevust emitendi strateegia elluviimisel, samuti hindab nõukogu emitendi finantsseisundit, riskijuhtimise süsteemi, juhatuse tegevuse õiguspärasust ning seda, kas emitenti puudutav oluline teave on nõukogule ja avalikkusele nõuetekohaselt teatavaks tehtud. Nõukogu poolt komiteede asutamisel avaldab emitent oma veebilehel nende olemasolu, ülesanded, koosseisu ja koha organisatsioonis. Komiteedega seotud asjaolude muutmisel avaldab emitent samas korras ka muudatuse sisu ning teostamise aja.

2010. aasta juunis moodustas ASi Harju Elekter nõukogu seoses audiitortevõtte seadusest tuleneva kohustusega ettevõtte auditikomitee, kinnitas selle põhimääruse. 2015. aastal täitsid komitee liikme kohustusi Triinu Tombak ja Andres Toome. Auditikomitee ülesandeks on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ja audiitortevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Info auditikomitee kohta on kuvatud ettevõtte veebilehel.

HÜT punkt 3.2.5

Üldkoosoleku määratud nõukogu liikme tasu suurus ja maksmise kord avaldatakse emitendi HÜT aruandes, tuues eraldi välja põhi- ja lisatasu (sh lahkumishüvitis ja muud makstavad hüved).

ASi Harju Elekter aktsionäride üldkoosoleku pädevuses on valida ja kinnitada nõukogu koosseis ja volituste aeg. 3.05.2012 toimunud aktsionäride üldkoosolek kinnitas nõukogu koosseisu ja liikmed järgnevas 5 aastaks, määraes samas nõukogu liikme tasuks 750 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasuks 1 600 eurot kuus. Tegevjuhtkonnas töötavale nõukogu liikmele rakendatakse ettevõttes kehtivat preemiasüsteemi (vt selgitust HÜT punktile 2.2.7). Nõukogu liikmele lahkumishüvitust ette nähtud ei ole.

HÜT punkt 3.2.6

Kui nõukogu liige on majandusaasta jooksul osalenud vähem kui pooltel nõukogu koosolekutel, siis märgitakse see Hea Ühingujuhtimise Tavas eraldi ära.

2015. aastal on nõukogu liikmed osalenud kas kõikidel või enamikel nõukogu koosolekutel.

HÜT punkt 3.3.2

Ärilisest pakkumisest, mis tehakse nõukogu liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule ning on seotud emitendi majandustegevusega, teatab nõukogu liige viivitamatult nõukogu esimehele ja juhatusele. Hea Ühingujuhtimise Tava aruandes näidatakse ära majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktid koos igakordsete lahendustega.

Nõukogu liikmed hoiduvad huvide konfliktist ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Nõukogu ja juhatuse teevad tihedat koostööd tegutsedes vastavalt põhikirjale ning äriühingu ja selle aktsionäride huvide. Vastavaid huvide konflikte 2015. aastal ei esinenud.

HÜT punkt 5.3

Emitendi veebilehel on aktsionäridele kättesaadavad muuhulgas ka nõukogu poolt kinnitatud emitendi üldised strateegiasuunad.

Ettevõtte juhatuse on seisukohal, et strateegia kuulub ettevõtte ärisaladuste hulka ning ei kuulu avalikustamisele. Üldised suunad ja olulised teemad on ära toodud juhatuse tegevusaruandes.

HÜT punkt 5.6

Emitent avalikustab analüütikutega kohtumiste, analüütikutele või investoritele või institutsionaalsetele investoritele tehtavate esitluste ja pressikonverentside toimumise ajad ja asukohad emitendi veebilehel. Emitent võimaldab aktsionäridel osaleda nimetatud üritustel ning teeb ettekanded kättesaadavaks oma veebilehel. Emitent ei korralda kohtumisi analüütikutega ega investoritele tehtavaid esitlusi vahetult enne finantsaruandluse avalikustamise kuupäevi.

Ettevõtte lähtub alati oma tegevuses aktsionäride võrdse kohtlemise printsiibist. Kohustuslik, oluline ja hinnatundlik info avalikustatakse esmalt Tallinna Börsi süsteemis, seejärel Finantsinspektsiooni ja firma kodulehekülgedel. Lisaks on igal aktsionäril õigus küsida ettevõttelt vajadusel lisainfot ja kokku leppida kohtumisi. Ettevõtte juhatuse ei pea oluliseks erinevate aktsionäride kohtumiste aja- ja päevakorragaafiku pidamist, sest kohtumistel piirdatakse juba avalikustatud teabega. See reegel kehtib kõigi kohtumiste korral, ka vahetult enne finantsaruandluse avalikustamist.

HÜT punkt 6.2

Audiitori valimine ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimine.

ASi Harju Elekter aktsionäride 14.05.2015 üldkoosolek valis ettevõttele aastate 2015-2017 audiitoriks audiitorfirma KPMG Baltics OÜ. Informatsioon audiitori kohta on kättesaadav ettevõtte koduleheküljel internetis. Audiitori tasustamine toimub vastavalt lepingule ning tasu suurust poolte kokkuleppel ei avalikustata.

Juhtimispõhimõtted ja täiendav informatsioon

Harju Elekter on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Aktsionäride üldkoosolek on ettevõtte kõrgeim juhtimisorgan, kelle pädevuses on põhikirja muutmise ja uue kinnitamise, aktsiakapitali suuruse muutmise, nõukogu liikme tagasikutsumise ja ettevõtte tegevuse lõpetamise, jagunemise, ühinemise ja ümberkujundamise otsustamine, eeldades vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud aktsionäride häälte heakskiitu. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas kuue kuu jooksul pärast ettevõtte majandusaasta lõppemist. Erakorralise üldkoosoleku kutsub juhatus kokku, kui ettevõttel on netovara alla seaduses lubatud piiri või kui üldkoosoleku kokkukutsumist nõuab nõukogu, audiitor või aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist. Üldkoosolek on pädev otsuseid vastu võtma, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häälest. Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud isikute ring määratakse seisuga 7 päeva enne üldkoosoleku toimumist.

ASi Harju Elekter 2015. aasta aktsionäride korraline üldkoosolek toimus 14. mail Keila Kultuurikeskuses (Keskväljak 12). Koosolekul osales 84 aktsionäri või nende volitatud esindajat, kes esindasid 71,2% häälte üldarvust. Üldkoosolek kinnitas 2014. aasta majandusaasta aruande ning kasumijaotuse. Ühtlasi nimetas üldkoosolek ajavahemikus 2015-2017 ASi Harju Elekter audiitoriks KPMG Baltics OÜ ning otsustas realiseerida ka 3.5.2012 toimunud aktsionäride üldkoosoleku poolt heaks kiidetud optsioprogrammi. Koosolekul esinesid ettekannetega ASi Harju Elekter juhataja, nõukogu esimees ja ettevõtte audiitor.

Nõukogu

ASi Harju Elekter nõukogul on põhikirja järgselt 3-5 liiget. Nõukogu liikmed valitakse üldkoosoleku poolt viieks aastaks. Nõukogu planeerib ettevõtte tegevust, korraldab selle juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis. Nõukogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole nõukogu liikmetest. 2015. aastal toimus kaheksa nõukogu koosolekut. Nõukogu liikmed osalesid enamikel nõukogu koosolekutest.

Aktsionäride korraline üldkoosolek valis 3. mail 2012 aktsiaseltsile järgneviks viieaastaseks perioodiks 5-liikmelise nõukogu järgmises koosseisus: Endel Palla (nõukogu esimees) ja liikmed Ain Kabal, Madis Talgre, Triinu Tombak ja Andres Toome. Seoses nõukogu liikme Madis Talgre tagasiastumisalvega (16.4.2014), kinnitas 8. mail 2014 aktsionäride üldkoosolek uueks nõukogu liikmeks Aare Kirsme. Alates 2014. aasta aktsionäride üldkoosolekust on ASi Harju Elekter nõukogu 5-liikmeline koosseis järgmine: nõukogu esimees Endel Palla on töötanud ASis Harju Elekter 1969. aastast alates, sh 1985-1999 peadirektorina/juhatuses esimehena; alates 1999. aastast täidab ta ühtlasi Kontserni arendusdirektori ülesandeid. Ain Kabal on kogenud jurist, kes töötab Kaitseväge Toetuse Väejuhatuse juriidilise jaoskonna juhatajana ja nõustab Kontserni ettevõtteid juriidilistes küsimustes. Alates 2007. aastast on nõukogu liige Andres Toome (OÜ Tradematic juhataja), kes täiendab nõukogu kompetentse oma pikaajalise investeerimisalase kogemusega. 2012. aastal valiti nõukogu liikmeks Triinu Tombak, kes lisab nõukogusse finantsalaseid teadmisi ja kompetentsi veelgi. Aare Kirsme on ASi Harju KEK nõukogu esimees, kes esindab ettevõtte suurima aktsionäri huve (seisuga 31.12.2015 omas AS Harju KEK 31% ettevõtte aktsiakapitalist). Nõukogu viiest liikmest kaks - Triinu Tombak ja Andres Toome - on sõltumatud liikmed.

Nõukogu liikmete teenistuslepingu lõppemisel või ennetähtaegsel lõpetamisel ei teki Kontsernil suure-

mat hüvitise maksmise kohustust, kui seadusega ette nähtud. Erandiks on nõukogu esimees, kel on õigus saada lahkumishüvitist arendusdirektori 6 kuu ametipalga ulatuses. 2015. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte nõukogu liikmetele otse ja läbi kaudsete osaluste kokku 9,1% (2014:8,4%) ettevõtte aktsiatest (lisa 23).

Juhatus

Juhatus on juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ettevõtte igapäevast tegevust kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil. Põhikirja järgselt võib ASi Harju Elekter juhatuses olla 1-5 liiget, kes valitakse nõukogu poolt kolmeks aastaks. Nõukogu pädevuses on ka juhatuses esimehe valimine, tema ettepanekul juhatus liikmete ametisse nimetamine ning tagasi kutsumine. Juhatuses liige võib ettevõtet esindada kõigis õigustoimingutes.

Aktsiaseltsil on üheliikmelise juhatus. 5. mail 2014 pikendas nõukogu tema poolt ametisse määratud juhataja, Andres Allikmäe volitusi järgmiseks 3-aastaseks perioodiks. Juhatuses pädevus ja volitused on reguleeritud äriseadustikuga ja ära toodud ettevõtte põhikirjas, muid erisusi või kokkuleppeid ei esine. Juhataja saab tasu vastavalt ametilepingule, lisaks on tal õigus saada ka lahkumishüvitist kuni 10 kuu juhatuses liikme tasu ulatuses. Pensioniga seotud õigusi juhatuses liikmel/juhatajal ei ole.

Juhataja vastutab äritegevuse korraldamise eest Kontserni tasemel ja täidab ühtlasi ka tegevdirektori tööülesandeid. Väljaspool Eestit tegutsevates äriühingutes tagab äritavade järgimise kohalik juhtkond.

2015. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte juhatuses liikmele otse ja läbi kaudsete osaluste kokku 1,3% ettevõtte aktsiatest (lisa 23).

Detailsem informatsioon nõukogu ja juhatuses liikmete hariduse, karjääri, äriühingute juhtorganites osalemise nagu ka aktsiaosaluste kohta ASis Harju Elekter on ära toodud ettevõtte koduleheküljel internetis: <http://www.harjuelekter.ee>.

Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõttes on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjadega ning praktilist vajadust täiendavate juhtimisorganite loomiseks ei ole olnud. Kontserni riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks on ametis sisekontrolli spetsialist, kes koostab regulaarselt raporteid juhtkonnale. 2010. aastal moodustas aktsiaseltsi nõukogu seoses audiitortevõtte seadusest tuleneva kohustusega ettevõttes auditikomitee, kelle ülesandeks on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ja audiitorettevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. 2012. aastast on komitee liikmeteks nõukogu liikmed Triinu Tombak ja Andres Toome (esimees).

Informatsiooni haldamine

Börsiettevõtteks lähtub AS Harju Elekter avatuse ja investorite võrdse kohtlemise põhimõttest. Börsireglemendis nõutav info avaldatakse regulaarselt kooskõlas tähtaegadega, seejuures lähtub ettevõtte põhimõttest mitte avaldada ettevaatavaid prognoose – kajastatakse ja kommenteeritakse toimunud faktilist informatsiooni.

Investorite ja avalikkuse operatiivseks teavitamiseks peab ettevõtte kodulehekülge, mis sisaldab kõiki börsiteateid, majandusaruandeid, samuti ülevaadet Kontserni ajaloost, toodetest ja muust olulisest. Kõigil Kontserni tütar-ettevõtetel on oma kodulehed.

Audiitorid

Vastavalt aktsionäride üldkoosoleku otsusele 14. maist 2015 viib ASi Harju Elekter 2015.-2017. aasta auditid läbi KPMG Baltics OÜ. Leedu tütar-ettevõttes teostas 2015. aasta auditi audiitorfirma KPMG Baltics UAB ning Soome tütar-ettevõtetes KPMG Oy.

SOTSIAALNE VASTUTUS JA HEATEGEVUS

Sotsiaalse vastutuse raport 2015

Keskkond meie ümber loob või piirab tegutsemisvõimalusi. Ligi poole sajandi vanuse ajalooga AS Harju Elekter on Keila ja selle lähipiirkonna üks suuremaid ja edukamaid ettevõtteid, mistõttu tunnetab ettevõtte moraalset kohustust võtta vastutus nii ühiskonna üldise arengu kui ka ühiskonnaliikmete heaolu suurendamise eest. Meie jaoks tähendab sotsiaalne vastutustunne, et mõtleme igapäevaselt, kuidas meie saame omalt poolt kaasa aidata Eesti elu paremaks muutmisel.

Oleme aastate jooksul toetanud nii rahaliselt kui ka muul moel algatusi, millesse ise kõige enam usume. Meie jaoks on oluline pikaajaline koostöö ning seeläbi tulemusrikkam valdkonna toetus. Toetame väärt ideid ka tulevikus. Kontsernis on välja kujunenud neli peamist toetusvaldkonda.

Sotsiaalse vastutuse kandmine

AS Harju Elekter tunneb vastutust ettevõtte tegevuspiirkonna arengu ja siinse kogukonna heaolu suurendamise eest fookusega laste ja noorte õpingute toetamisele ning vaba aja sisustamisele. Ettevõttel on pikaajaline koostöö Keila Kooli ning Keila lasteaedade, huvi- ja spordiklubidega.

Insenerihariduse toetamine

Ettevõtte teeb tihedat koostööd haridusasutustega insenerihariduse kaasajastamiseks, edasiarendamiseks ja populariseerimiseks. AS Harju Elekter on Tallinna Tehnikaülikooli kuldsponsor, andes igal aastal välja kuni neli bakalaureuse- või magistriõppe stipendiumi elektri või mehhaanika eriala üliõpilastele. Lisaks arendatakse erinevaid koostööprogramme Tallinna Kutsehariduskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga. Tütarettevõttel Satmatic Oy on tihedad sidemed piirkonnas tegutsevate tehnika- ja ametikõrgkoolidega (Satakunna Ametikõrgkool, Tampere Tehniline Ülikool).

Noorsportlaste innustamine ja toetamine

AS Harju Elekter on spordile suunatud toetustes panustanud enim noorte spordile, võttes läbi järjepideva toetuse suuna spordiala kandepinna laiendamisele. Ettevõtte on Eesti Suusaliidu ja kahevõistlejate järelkasvukoondise pikaajaline toetaja. 2008/2009. aasta hooajast alates toetatakse lisaks individuaalsportlast Algo Kärpi. Suusaliidu noorteprojektide näol on tegemist tulevikku suunatud toetustega, mille eesmärgiks on laial kandepinnal ja sihipärane töö laste ja noortega, kelle hulgast saaksid esile kerkida tulevikus Eestit esindavad sportlased.

Töötajate tervisespordi edendamine

Koostöös MTÜga Harju KEK Rahvaspordiklubi soodustatakse töötajate aktiivset sportlikku eluviisi. Terved energilised töötajad on ettevõtte jaoks hindamatu väärtusega ressurss.

Kokku ulatus erinevate toetusprogrammide maht 2015. aastal 21,5 (2014: 24,4) tuhande euroni.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

EUR'000	Lisa	31. detsembri seisuga	
		2015	2014
Käibevara			
Raha- ja pangakontod	5,7	5 711	9 984
Lühiajalised finantsinvesteeringud	12	0	35
Äritegevuse ja muud nõuded	8	6 678	6 484
Ettemaksed	9	278	455
Ettevõtte tulumaks	9,20	28	79
Varud	10	7 148	8 104
Käibevara kokku		19 843	25 141
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksu vara	26	57	0
Pikaajalised finantsinvesteeringud	12	20 188	19 145
Kinnisvarainvesteeringud	13	12 990	12 109
Materiaalne põhivara	14	8 010	7 968
Immateriaalne põhivara	16	5 491	5 429
Põhivara kokku		46 736	44 651
VARAD KOKKU		66 579	69 792
Kohustused			
Võlakohustused	17	296	278
Võlad tarnijatele ja muud võlad	19,32	6 043	6 989
Maksuvõlad	20	944	1 072
Ettevõtte tulumaks	20	146	12
Lühiajalised eraldised	21	34	39
Lühiajalised kohustused kokku		7 463	8 390
Võlakohustused	17	912	818
Muud pikaajalised kohustused	32	0	742
Pikaajalised kohustused kokku		912	1 560
Kohustused kokku		8 375	9 950
Omakapital			
Aksiakapital	23	12 418	12 180
Ülekurss	23	804	240
Reservid	23	18 047	19 393
Jaotamata kasum		26 817	26 664
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		58 086	58 477
Mitte-kontrolliv osalus		118	1 365
Omakapital kokku		58 204	59 842
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		66 579	69 792

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANNE

EUR'000	Lisa	1. jaanuar kuni 31. detsember	
		2015	2014
Müügitulud	24, 25	60 656	50 606
Müüdnud toodete kulud	25	-50 357	-41 525
Brutokasum		10 299	9 081
Turustuskulud	25	-2 657	-2 720
Üldhalduskulud	25	-4 337	-4 042
Muud äritulud	25	70	27
Muud ärikulud	25	-99	-118
Ärikasum		3 276	2 228
Finantstulud	25	822	5 661
Finantskulud	25	-36	-38
Kasum sidusettevõttest kapitaliosaluse meetodil	11	0	817
Sidusettevõtte müügikasum	11	0	1 785
Kasum enne maksustamist		4 062	10 453
Tulumaks	26	-876	-675
Aruandeaasta puhaskasum		3 186	9 778
Aruandeaasta puhaskasumi jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist		3 190	9 697
Mitte- kontrolliva osaluse osa puhaskasumist		-4	81
Puhaskasum aktsia kohta			
Tavapuhaskasum aktsia kohta (EUR)	27	0,18	0,56
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta (EUR)	27	0,18	0,56

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE

EUR'000	Lisa	1. jaanuar kuni 31. detsember	
		2015	2014
Aruandeaasta puhaskasum		3 186	9 778
Muu koondkasum/kahjum			
Kirjed, mis hiljem võib klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Finantsvara ümberhindluse kasum/kahjum	12	-1 357	-7 406
Finantsvara müügiga realiseerunud kasum/kahjum		0	-4 616
Valuutakursi vahed välisettevõtte ümberarvestusel		0	-10
Aruandeaasta muu koondkasum/kahjum kokku		-1 357	-12 032
Aruandeaasta koondkasum/kahjum kokku		1 829	-2 254
Aruandeaasta koondkasum/kahjum jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist/kahjumist		1 844	-2 334
Mitte-kontrolliva osaluse osa koondkasumist/kahjumist		-15	80

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 30.03.2016
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

EUR'000	Lisa	1. jaanuar kuni 31. detsember	
		2015	2014
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum		3 276	2 228
<u>Korrigeerimised</u>			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	13,14,16,24,25	1 543	1 513
Kasum põhivara müügist	25	-25	-10
Aktsiapõhine hüvitis	25,31	36	72
Äritegevusega seotud nõuete muutus		-20	301
Varude muutus	29	956	-673
Äritegevusega seotud kohustuste muutus		-692	205
Makstud ettevõtte tulumaks	29	-748	-845
Makstud intressid		-33	-31
Kokku rahavood äritegevusest		4 293	2 760
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	29	-1 575	-672
Tasutud materiaalse põhivara eest	29	-513	-765
Tasutud immateriaalse põhivara eest	29	-207	-257
Tütarettevõtte soetamine, netorahavoog	32	-856	-4 847
Tasutud finantsinvesteeringu eest	12	-2 400	0
Laekunud sidusettevõtte müügist	11	0	6 200
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	12	36	4 933
Laekunud põhivara müügist	29	30	27
Laekunud intressid	29	42	54
Saadud dividendid	25	766	907
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-4 677	5 580
Rahavood finantseerimistegevusest			
Arvelduskrediidi jääkide muutus	17	0	-358
Kapitalirendi põhiosa maksed	17	-347	-298
Mittekontrolliva osaluse ost	32	-1 651	0
Makstud dividendid	23	-2 654	-1 795
Laekumine aktsiate emiteerimisest		766	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-3 886	-2 451
Kokku rahavood		-4 270	5 889
Raha jääk perioodi algul			
Rahajääkide muutus		-4 270	5 889
Valuutakursside muutuste mõju		-3	-7
Raha jääk perioodi lõpus	7	5 711	9 984

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

Aasta 2014	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital								
EUR'000	Aktisia- kapital	Üle- kurss	Reserv- kapital	Ümberhindl use reserv	Valuuta- kursi muutuste reserv	Jaotama- ta kasum	Kokku	Mitte- kontrolliv osalus	OMA- KAPITAL KOKKU
Saldo 31.12.2013	12 180	240	1 218	30 206	0	18 635	62 479	1 340	63 819
Koondkasum 2014									
Puhaskasum 2014	0	0	0	0	0	9 697	9 697	81	9 778
Muu koondkasum/-kahjum 2014	0	0	0	-12 022	-9	0	-12 031	-1	-12 032
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	-12 022	-9	9 697	-2 334	80	-2 254
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud									
Emaettevõtte omanikega									
Aktsiapõhine hüvitis	0	0	0	0	0	72	72	0	72
Dividendid	0	0	0	0	0	-1 740	-1 740	-55	-1 795
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	0	0	0	0	0	-1 668	-1 668	-55	-1 723
Saldo 31.12.2014	12 180	240	1 218	18 184	-9	26 664	58 477	1 365	59 842

Informatsioon aktsiakapitali ja reserve kohta on esitatud lisas 23.

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

Aasta 2015	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital								
EUR'000	Aktisia- kapital	Üle- kurss	Reserv- kapital	Ümberhind- luse reserv	Valuuta- kursi muutuste reserv	Jaotama- ta kasum	Kokku	Mitte- kontrolliv osalus	OMA- KAPITAL KOKKU
Saldo 31.12.2014	12 180	240	1 218	18 184	-9	26 664	58 477	1 365	59 842
Koondkasum 2015									
Puhaskasum 2015	0	0	0	0	0	3 190	3 190	-4	3 186
Muu koondkasum/-kahjum 2015	0	0	0	-1 357	11	0	-1 346	-11	-1 357
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	-1 357	11	3 190	1 844	-15	1 829
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud									
Emaettevõtte omanikega									
Aktiate emiteerimine	238	564	0	0	0	0	802	0	802
Aktisipõhine hüvitis	0	0	0	0	0	36	36	0	36
Dividendid	0	0	0	0	0	-2 610	-2 610	-44	-2 654
Mittekontrolliva osaluse ost	0	0	0	0	0	-463	-463	-1 188	-1 651
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	238	564	0	0	0	-3 037	-2 235	-1 232	-3 467
Saldo 31.12.2015	12 418	804	1 218	16 827	2	26 817	58 086	118	58 204

Informatsioon aktsiakapitali ja reservide kohta on esitatud lisas 23.

Aastaaruande lisad lehekülgedel 44-93 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad

Initialled for identification purposes only
 Alkrijastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD**1 Üldine informatsioon**

AS Harju Elekter (aadress: Paldiski mnt 31, Keila, Eesti Vabariik) on Eestis registreeritud äriühing (äriregistri number: 10029524). Seisuga 31.12.2015 koostatud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter (edaspidi Emaettevõtte) ning tema tütaretevõtteid (koos kasutatuna Kontserni).

ASi Harju Elekter tütaretevõtted	Asukoht	Tegevusala	Osalus ja hääleõigus %	
			31.12.2015	31.12.2014
AS Harju Elekter Teletehnika	Eesti	Tootmine	100	100
AS Harju Elekter Elektrotehnika	Eesti	Tootmine	100	100
Satmatic Oy	Soome	Tootmine	100	100
Harju Elekter AB	Rootsi	Kaupade vahendusmüük	90	90
Rifas UAB (lisa 32)	Leedu	Tootmine	100	62,7
Satmatic Oy tütaretevõtte				
Finnkumu Oy (lisa 32)	Soome	Tootmine	100	100
Rifas tütaretevõtte UAB				
Automatikos Iranga UAB (lisa 32)	Leedu	Projekteerimine	51	51

31.12.2015 seisuga oli Kontserni kaudne osalus Automatikos Iranga UABs 51% (2014: 32%).

AS Harju Elekter on noteeritud Tallinna Väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997; 31,4% ettevõtte aktsiatest on ASi Harju KEK (Eesti) omandis.

Juhatus allkirjastas 31. detsembril 2015 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 30. märts 2016. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosolekul.

Kontserni põhitegevusalaks on elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmine ja müük energia-, ehitus- ja tööstussektoris. Täpsemalt kirjeldatakse Kontserni tegevust lisa 24 „Segmendiaruanne“.

2 Aruande koostamise alused

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele esitatakse Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (koondkasumiaruanne, finantsseisundi aruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades. ASi Harju Elekter konsolideerimata põhjaruanded on esitatud lisa 34 „Emaettevõtte põhjaruanded“. Need aruanded on koostatud konsolideeritud aruandega samu arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid kasutades, välja arvatud tütar- ja sidusettevõtetesse tehtud investeeringute puhul, mis on Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatud soetusmaksumuses.

2.1. Vastavuse kinnitus

ASi Harju Elekter ja tema tütaretevõtete konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EL).

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 30.03.2016
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

2.2. Hindamiselused

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud müügivalmis finantsvarad ja Finnkumu Oy soetusmaksumuse tingliku osa kohustus, mida hinnatakse õiglases väärtuses.

2.3. Arvestusvaluuta ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtted kasutavad arvestuses oma majanduskeskkonna valuutat. Kontserni Eesti, Leedu ja Soome ettevõtted kasutavad arvestuses eurot (EUR), Rootsi ettevõtte Rootsi krooni (SEK). Leedu ettevõtete arvestusvaluuta muutus 1. jaanuarist 2015 kui Leedu Vabariik ühines euroalaga ning võttis kasutusele euro.

Konsolideeritud finantsaruanded on esitatud eurodes, mis on Emaettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Kõik arvnäitajad on esitatud tuhandetes, ümardatuna lähima tuhandeni, kui pole osutatud teisiti. Tuhande euro tähisena on aruandes kasutatud lühendit EUR'000.

2.4. Hinnangute ja otsuste kasutamine

IFRS EL-ga kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis on eeldatavasti asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtted varade ja kohustuste väärtuste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad olla hinnangutest erinevad.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja tulevastel perioodidel, mida muutus mõjutab. Valdkonnad, milles hinnangute osakaal või keerukuse tase on suurem, või valdkondades, kus eeldused ja hinnangud on konsolideeritud raamatupidamisaruannete suhtes olulised, on esitatud lisas 4.

Käesolevate konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud allpool. Neid põhimõtteid on rakendatud lähtudes järjepidevuse ja võrreldavuse printsiibist, hindamiste muutuste sisu ja nende mõju on selgitatud vastavates lisades. Kui finantsaruannete kirjade esitust või klassifitseerimise meetodit on muudetud, siis on vastavalt ümber klassifitseeritud ka eelmise perioodi võrreldavad näitajad.

2.5. Muudatused arvestuspõhimõtetes

Uute standardite, olemasolevate standardite muudatuste ja standardite uute tõlgenduste mõju finantsaruannetele

Kontsern on järjepidevalt rakendanud lisas 3 kirjeldatud arvestuspõhimõtteid kõigi aruandes esitatud perioodide suhtes, välja arvatud allpool kirjeldatud muudatused.

Kontsern on kohaldanud alljärgnevaid uusi standardeid ja standardite muudatusi (sh neist tulenevaid muudatusi teistes standardites), mida esmakordselt rakendati 1. jaanuarist 2015.

IFRIC 21 „Lõivud”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algasid 17. juunil 2014 või hiljem.

Tõlgendus annab juhised, kuidas tuvastada kohustav sündmus, millest tuleneb valitsuse kehtestatud lõivu maksmise kohustus, ning millal lõivu maksmise kohustus kajastada.

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identitseerimiseks
Date/kuupäev.....30.03.2016
Signature/allkiri.....
KPMG, Tallinn

Tõlgenduse kohaselt on kohustav sündmus tegevus, mis tingib lõivu maksmise, nagu see on vastavates õigusaktides kindlaks määratud, ning seetõttu kajastatakse lõivu maksmise kohustus siis, kui kohustav sündmus toimub.

Kui kohustav sündmus toimub aja jooksul järk-järgult, kajastatakse lõivu maksmise kohustus järk-järgult. Kui kohustav sündmus on minimaalse tegevuskünnise saavutamine, kajastatakse sellele vastav kohustus minimaalse tegevuskünnise saavutamisel.

Tõlgenduses sätestatakse, et majanduslik sund jätkata tegevust tulevasel perioodil ei tekita ettevõttele faktilist kohustust maksta lõivu, mille aluseks on tegutsemine kõnealusel tulevasel perioodil.

Kontserni hinnangul ei mõjutanud tõlgenduse esmakordne rakendamine oluliselt Kontserni finantsaruandeid, kuna selle tulemusena ei muutu Kontserni arvestuspõhimõtted, mis puudutavad valitsuste kehtestatud lõivusid.

Seni veel jõustumata standardid, tõlgendused ja olemasolevate standardite muudatused

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei kehti 31. detsembril 2015 lõppenud aastaaruande perioodi kohta ja seetõttu pole neid käesoleva aruande koostamisel rakendatud:

Standard IFRS 9 „Finantsinstrumendid”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem. Standard ei ole veel jõustunud Euroopa Liidu poolt.

Standardiga IFRS 9 asendatakse standard IAS 39 „Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine”.

Kuigi finantsvarade mõõtmisel kasutatavad mõõtmisalusel – korrigeeritud soetusmaksumus, õiglase väärtus muutustega läbi muu koondkasumiaruande ja õiglase väärtus muutustega läbi kasumiaruande – sarnanevad standardi IAS 39 mõõtmisalustele, on oluliselt erinevad kriteeriumid, mille alusel finantsvarasid õigesse mõõtmiskategooriasse liigitatakse.

Finantsvara mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kui täidetud on järgmised kaks tingimust:

- vara hoitakse ärimudelis, mille eesmärk on hoida varasid, et saada neist tulenevaid lepingulisi rahavoogusid; ja
- kindlaksmääratud kuupäevadel tulenevad lepingulistest tingimustest rahavood, mis sisaldavad ainult põhiosamakseid ja intressimakseid tasumata põhiosalt.

Standardi IFRS 9 väärtuse languse mudelis asendatakse standardi IAS 39 'tekkinud kahjumi' mudel 'oodatav krediidikahjumi' mudeliga, mis tähendab, et enam ei pea enne väärtuse languse reservi kajastamist olema toimunud mõni kahjujuhtum.

Seoses ettevõtte riskijuhtimise ja riskimaandamisega tuleb avalikustada hulgaliselt täiendavat informatsiooni.

Kontserni hinnangul ei mõjuta standard IFRS 9 oluliselt Kontserni finantsaruandeid. Tulenevalt Kontserni äritegevuse olemusest ja talle kuuluvate finantsinstrumentide liikidest Kontserni finantsinstrumentide liigitamine ja mõõtmine standardi IFRS 9 rakendumisel ei muutu.

Standard IFRS 15 „Tulu kliendilepingutest”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem. Standard ei ole veel jõustunud Euroopa Liidu poolt.

Uues standardis antakse raamistik, mis asendab senised IFRS standardites antud juhised tulu kajastamiseks. Ettevõtte võtavad kasutusele viieastmelise mudeli, et kindlaks määrata, millal ja millises summas tulu kajastada. Uue mudeli kohaselt tuleb tulu kajastada siis (või sel ajal), kui ettevõtte annab kliendile üle kontrolli kaupade või teenuste üle, summas, mida ettevõtte loodab saada

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identitseerimiseks
Date/kuupäev..... 30.03.2016
Signature/allkiri.....
KPMG, Tallinn

nende kaupade või teenuste eest. Sõltuvalt sellest, kas on täidetud teatud kriteeriumid, kajastatakse tulu:

- aja jooksul, viisil, mis kajastab ettevõtte tulemusi, või
- ajahetkel, kui kontroll kaupade või teenuste üle antakse üle kliendile.

Standardis IFRS 15 kehtestatakse ka põhimõtted, mida ettevõtted peavad järgima kvalitatiivse ja kvantitatiivse informatsiooni avalikustamisel, mis annab finantsaruannete kasutajatele kasulikku teavet klientidega sõlmitud lepingutest tuleneva tulu ja rahavoogude olemuse, suuruse, ajastuse ja ebakindluse kohta.

Kontserni hinnangul ei mõjuta uus standard esmakordsel rakendamisel oluliselt Kontserni finantsaruandeid. Tulenevalt Kontserni äritegevuse olemusest ja tema poolt teenitava tulu liikidest ettevõtte tulude ajastamine ja mõõtmine standardi IFRS 15 rakendusel ei muutu.

Standard IFRS 16 „Rendilepingud“

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2019 või hiljem. Standard ei ole veel jõustunud Euroopa Liidu poolt.

Uus standard elimineerib rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad:

- arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning
- kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt.

IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Kontserni hinnangul võivad muudatused esmakordsel rakendamisel mõjutada Kontserni finantsaruandeid, kuna Kontsern on rendilevõtjana sõlminud rendilepinguid, mis praegu kehtiva standardi IAS 17 kohaselt klassifitseeruvad kasutusrendilepinguteks. Kontsern ei ole täpsemalt analüüsinud muudatuste mõju

Standardi IAS 1 muudatused

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2016 või hiljem.

Standardi IAS 1 muudatustes on kirjas viis täpsustavat edasiarendust standardis esitatud avalikustamisnõuetele.

Muudetud on olulisuse põhimõtet käsitlevaid juhiseid standardis IAS 1. Selgitatakse, et

- ebaoluline informatsioon võib kahandada olulise informatsiooni mõju.
- olulisuse põhimõte kehtib kogu finantsaruande kohta.
- olulisuse põhimõte kehtib kõigi avalikustamisnõuete kohta IFRS standardites.

Muudetud on lisade (sh arvestuspõhimõtteid kirjeldavad lisad) järjestust käsitlevaid juhiseid.

- Standardist IAS 1 on eemaldatud sõnastus, mida on tõlgendatud kui ettekirjutuse tegemist finantsaruande lisade järjestuse kohta.

- Selgitatakse, et ettevõtted võivad ise otsustada, kus täpselt nad oma finantsaruannetes arvestuspõhimõtted avalikustavad.

Kontserni hinnangul ei mõjuta muudatused esmakordsel rakendamisel oluliselt Kontserni finantsaruannete esitusviisi.

Standardite IAS 16 ja IAS 38 muudatused „Kulumi- ja amortisatsiooniarvestuse lubatavate meetodite selgitus”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2016 või hiljem.

Keelatud on tulupõhine kulumiarvestus materiaalse põhivara puhul

Muudatuses öeldakse selgesõnaliselt, et tulupõhiseid meetodeid ei ole lubatud kasutada materiaalse põhivara kulumi arvestamisel.

Uus kitsendav immateriaalse põhivara test

Muudatustega kehtestatakse vaidlustatav eeldus, et immateriaalse vara puhul ei ole õige kasutada tulupõhiseid amortisatsioonimeetodeid. Nimetatud eeldus võib kehtivuse kaotada ainult siis, kui tulu ja immateriaalsest varast saadava majandusliku kasu tarbimise vahel on tugev korrelatsioon või kui immateriaalset vara kajastatakse tulu näitajana.

Kontserni hinnangul ei mõjuta muudatused oluliselt Kontserni finantsaruandeid, kuna Kontsern ei rakenda tulupõhiseid kulumiarvestuse ja amortisatsioonimeetodeid.

Standardi IAS 19 muudatused „Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid: töötajate sissemaksed”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. veebruaril 2015 või hiljem.

Muudatused puudutavad ainult selliseid kindlaksmääratud hüvitistega plaane, mis hõlmavad teatud tingimustele vastavaid töötajate või kolmandate isikute sissemakseid. Nimetatud tingimused on järgmised:

- sissemaksed on sätestatud plaani ametlikes tingimustes;
- sissemaksed on seotud tööalase teenistusega; ja
- sissemaksed ei sõltu teenistuses oldud aastate arvust.

Kui eelloetletud kriteeriumid on täidetud, võib ettevõtte kajastada (aga ei pea seda tegema) sissemakseid tööalase teenistuse kulu vähendamisenä perioodil, mil vastavat tööalast teenust osutatakse.

Kontserni hinnangul ei mõjuta muudatused Kontserni finantsaruandeid, kuna Kontsernil ei ole kindlaksmääratud hüvitistega plaane, mis hõlmavad töötajate või kolmandate isikute sissemakseid.

Standardi IAS 27 muudatused „Kapitaliosaluse meetodi kasutamine konsolideerimata finantsaruannetes”

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2016 või hiljem.

Standardi IAS 27 muudatuste kohaselt on ettevõttel lubatud investeringuid tütarettevõtetesse, ühisettevõtetesse ja sidusettevõtetesse kajastada oma konsolideerimata finantsaruannetes kapitaliosaluse meetodil.

Ettevõtte hinnangul ei mõjuta muudatused ettevõtte finantsaruandeid, kuna ettevõtte kavatseb jätkata tütarettevõtetesse, ühisettevõtetesse ja sidusettevõtetesse tehtavate investeringute kajastamist soetusmaksumuses.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev..... 30.03.2016
Signature/alkiri.....
KPMG, Tallinn

IFRS-ide iga-aastased edasiarendused

Edasiarendustega kehtestatakse kümme muudatust kümnes standardis ja neist tulenevad muudatused teistes standardites ja tõlgendustes. Muudatused rakenduvad aruandeperioodidele, mis algavad kas 1. veebruaril 2015 või 1. jaanuaril 2016 või hiljem. Lubatud on ka varasem rakendamine.

Kontserni hinnangul ei mõjuta ükski neist muudatustest oluliselt Kontserni finantsaruandeid.

3 Olulisemad arvestuspõhimõtted

Kõik Kontserni ettevõtted kohaldasid alljärgnevaid arvestuspõhimõtteid kõigi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud perioodide kohta.

3.1. Konsolideerimise alused**(a) Äriühendused**

Äriühenduste arvestamisel rakendatakse ostumeetodit ja äriühendusi kajastatakse omandamise kuupäeva seisuga. Omandamise kuupäev on kuupäev, mil Kontsern omandab kontrolli omandatava üle. Kontroll on võime valitseda (majandus)üksuse finants- ja tegevuspoliitikat eesmärgiga saada selle tegevusest majanduslikku kasu. Kontrolli hindamisel võtab Kontsern arvesse hetkel kasutatavaid potentsiaalseid hääleõigusi.

Omandamiste puhul mõõdab Kontsern firmaväärtust omandamise kuupäeval järgmiselt:

- üleantud tasu õiglates väärtuses, pluss;
- mitte-kontrollivate osaluste summa omandatavas, mõõdetuna õiglates väärtuses, pluss;
- etappidena toimuva äriühenduse puhul, omandajale eelnevalt omandatavas kuulunud omakapitali osaluse õiglase väärtus;
- miinus omandatud eristatavate varade ja ülevõetud kohustuste netosumma (üldjuhul õiglates väärtuses).

Kui vahe on negatiivne, kajastatakse soodusostutulu koheselt kasumiaruandes.

Kontsern kajastab äriühenduse omandamisega seotud kulud, välja arvatud võla- või omakapitaliväärtpaberite emiteerimise kulutused, nende tekkimisel kuludena.

Tasumisele kuuluv tinglik tasu kajastatakse omandamise kuupäeva seisuga õiglates väärtuses. Omakapitaliks liigitatud tingimuslikku tasu ei mõõdetata ümber ja selle arveldamist arvestatakse omakapitalis. Hilisemad muutused tingimusliku tasu õiglates väärtuses kajastatakse kasumiaruandes.

(b) Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõtte omab kontrolli. Tütarettevõtte loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte kontrollib tütarettevõtet, omab juurdepääsu või õigusi muutuvale kasumlikkusele oma tehingutest tütarettevõttega ja suudab kasutada oma võimu kasumlikkuse mõjutamiseks. Kui asjaolud näitavad, et üks või mitu kolmest eespool loetletud kontrollielemendist on muutunud, siis hindab emaettevõtte uuesti, kas ta kontrollib tütarettevõtet või mitte.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab ASi Harju Elekter ja tema tütarettevõtete raamatupidamisaruandeid. Tütarettevõtete finantsaruanded on koostatud sama perioodi kohta, nagu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne. Kui tütarettevõtte kasutab samades tingimustes toimunud samalaadsete tehingute puhul konsolideeritud aruandega võrreldes teistsuguseid arvestuspõhimõtteid, tehakse konsolideeritud aruande koostamisel tütarettevõtte finantsaruannetes kohased korrigeerimised. Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates kuupäevast, mil kontroll läheb üle Kontsernile. Nende konsolideerimine lõpetatakse alates kuupäevast, mil kontroll lakkab.

Mitte-kontrolliv osalus on osa selliste tütaretevõtete kasumist või kahjumist ning netovarast, mis ei kuulu täielikult Kontsernil. Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumiaruandes jaotatakse kasum või kahjum ja iga muu koondkasumi komponent Emaettevõtte omanikele ja mitte-kontrollivale osalusele kuuluvaks osaks. Mitte-kontrollivad osalused kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes omakapitali koosseisus eraldi Emaettevõtte aktsionäridele kuuluvast omakapitalist.

(c) Sidusettevõtted

Sidusettevõtted on ettevõtted, milles Kontsern omab olulist mõju, aga mitte kontrolli, mis üldiselt kaasneb vahemikus 20% kuni 50%-lise hääleõiguslike aktsiate omamisega. Investeeringuid sidusettevõttesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ja võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Kontserni investeeringud sidusettevõttesse hõlmavad omandamisel tuvastatud firmaväärtust, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad kumuleerunud kahjumid.

Kontserni osa sidusettevõtete omandamisjärgsetes kasumites või kahjumites kajastatakse aruandeaasta kasumi või kahjumina ning Kontserni osa omandamisjärgsetes reservide liikumistes kajastatakse reservides. Kumulatiivseid omandamisjärgseid muutusi kajastatakse investeeringu bilansilise väärtuse korrigeerimistena. Kui Kontserni osa sidusettevõtte kahjumis võrdub investeeringuga sidusettevõttes või ületab selle, siis lõpetab Kontsern edasiste kahjumiosade kajastamise, välja arvatud siis, kui Kontsern on võtnud sidusettevõtte nimel kohustusi või teinud tema eest makseid.

(d) Konsolideerimisel elimineeritavad tehingud

Konsolideeritud aruandes on elimineeritud kõik Kontsernisisesed saldod, tehingud ning realiseerimata kasumid. Realiseerumata kahjumid on samuti elimineeritud, arvestades indikatsioone vara väärtuse languse kohta.

Realiseerimata kasumid Kontserni ja sidusettevõtte vahelistelt tehingutelt elimineeritakse ulatuses, mis vastab Kontserni osalusele sidusettevõttes. Ka realiseerimata kahjumid elimineeritakse, välja arvatud siis, kui tehing sisaldab tõendeid üleantava vara väärtuse languse kohta. Juhul, kui sidusettevõtte arvestuspõhimõtted erinevad Kontserni omadest, korrigeeritakse sidusettevõtte aruandeid ühtlustamiseks arvestuspõhimõtteid Kontserni poolt kasutatavate põhimõtetega.

3.2. Välisvaluuta ümberarvutus

(a) Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutas kajastatud tehingud arvestatakse ümber esitusvaluutasse, kasutades tehingute kuupäevadel kehtinud vahetuskursse. Selliste tehingute arveldamisest ja välisvaluutas fikseeritud finantsvarade ja -kohustuste aasta lõpu vahetuskursiga ümberarvestamisest tulenevad valuutakursi kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeaasta kasumi või kahjumina.

(b) Välisriikides asuvate ettevõtete aruanded

Kontserni kõikide ettevõtete finantstulemused ja -seisund, mille arvestusvaluuta erineb esitusvaluutast, arvestatakse ümber esitusvaluutasse. Välismaiste ettevõtete varad ja kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud valuutakursi alusel.

2014. aastal kasutas Leedu ettevõtte arvestusvaluutana Leedu litti ning ettevõtte tulud ja kulud konverteeriti eurodesse fikseeritud kursiga 3,4528 litti 1 euro kohta. 1. jaanuaril 2015 ühines Leedu Vabariik euroalaga ja võttis kasutusele euro.

Kontserni Rootsi ettevõtte kasutab arvestuses Rootsi krooni (SEK). Rootsi ettevõtte tulud ja kulud arvestatakse eurodesse tehingupäeval kehtinud vahetuskursside alusel. Kursivahed kajastatakse muu koondkasumi hulgas, ning esitatakse omakapitali koosseisus „Valuutakursi muutuste reservina”.

Välismaise üksuse osalisel võõrandamisel või müümisel kajastatakse omakapitalis kajastatud valuutakursi vahed kasumis või kahjumis.

Välismaise üksuse omandamisel tekkivaid firmaväärtuse ja õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitletakse välismaise üksuse varade ja kohustustena ning need hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud valuutakursi alusel.

3.3. Finantsvarad

Juhtkond määrab finantsvarade liigituse nende arvelevõtmisel, lähtudes finantsvara soetamise eesmärkidest.

Kontsern liigitab oma finantsvarad järgmistesse kategooriatesse: lühiajaline finantsvara väärtuse muutusega läbi perioodi kasumi ja kahjumi, laenud ja nõuded ning müügivalmis finantsvarad.

(a) Lühiajaline finantsvara väärtuse muutusega läbi perioodi kasumi ja kahjumi

Õiglasest väärtuses muutuse kajastamisega läbi perioodi kasumi või kahjumi finantsvara on soetatud kauplemiseesmärgidel soetamise hetkel.

Õiglasest väärtuses muutuse kajastamisega läbi perioodi kasumi või kahjumi kajastatav finantsvara hinnatakse ümber iga aruandeperioodi lõpus, kusjuures õiglasest väärtusest ei arvata maha võimalikke vara realiseerimisega kaasnevaid tehingukulusid. Väärtuse muutused kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis. Börsil noteeritud väärtpaberite puhul põhineb õiglane väärtus aruandeperioodi lõpus kehtinud väärtpaberi sulgemishindadele. Börsil noteerimata väärtpaberite puhul leitakse õiglane väärtus tuginedes avalikult kättesaadavale informatsioonile ning kasutades hindamistehnikana võrdlust teiste, olulises osas sarnaste instrumentide õiglase väärtusega aruandeperioodi lõpus ja/või diskonteeritud rahavoogude analüüsi.

Õiglasest väärtuses muutuse kajastamisega läbi perioodi kasumi või kahjumi kajastatava finantsvara realiseerimise kasum ja kahjum, samuti vara omamisel saadud intressid ja dividendid kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis. Vara kajastatakse lühiajalisena, kui see on soetatud kauplemiseesmärgidel või selle realiseerimine toimub eeldatavasti 12 kuu jooksul.

(b) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on aktiivsel turul noteerimata finantsvarad, mille maksed on püsivad või kindlaksmääratavad, ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Laenud ja nõuded arvatakse käibevara hulka, v.a tähtaegade puhul, mis on pikemad kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Need liigitatakse põhivaradeks. Kontserni laenud ja nõuded hõlmavad finantsseisundi aruandes äritegevusega seotud nõudeid ja muid nõudeid ning raha ja raha ekvivalente.

- *Raha ja raha ekvivalendid.* Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad sularaha kassas, nõudmiseni hoiuseid pangas, muid lühiajalisi likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kuni kolm kuud ja mille väärtuse muutumise risk on ebaoluline. Rahavoogude aruandes on rahavood äritegevusest esitatud kaudsel meetodil.
- *Nõuded ostjatele* võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses ja edaspidi mõndetakse neid korrigeeritud soetusväärtuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Äritegevusega seotud nõuete väärtuse languse hindamist on kirjeldatud lisas 3.9.

(c) Müügivalmis finantsvarad

Mittederivatiivne finantsvara, mis ei ole raha ja raha ekvivalendid ning mis ei kuulu ka teistesse finantsvara klassidesse, loetakse müügivalmis finantsvaraks. Need arvatakse põhivarade hulka, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb investeeringu võõrandada 12 kuu jooksul bilansipäevast arvates.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval – kuupäeval, mil Kontsern otsustab vara osta või müüa. Investeeringud võetakse algselt arvele soetusväärtuses, millele lisanduvad tehingukulud.

Kontserni finantsinvesteeringuid aktsiatesse klassifitseeritakse müügivalmis finantsvaradeks ning neid hinnatakse üldjuhul õiglasest väärtuses. Finantsvarade õiglase väärtuse muutustest tekkinud kasumid ja

kahjumid kajastatakse muu koondkasumina või -kahjumina, välja arvatud juhtudel, kui tegemist on varade väärtuse püsiva langusega. Müügivalmis finantsvarade õiglaseks väärtuseks loetakse nende pakkumisnoteeringuid bilansipäeva seisuga. Kui müügivalmis finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kantakse vastav omakapitali akumulatsioon kasum või kahjum aruandeaasta kasumisse või kahjumisse.

Muid finantsinvesteeringuid, millel puudub aktiivne turg ja mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kajastatakse soetusmaksumuses. Kontsern on selliseks finantsvaraks liigitanud investeeringu Skeleton Technologies Group OÜ osadesse (lisa 12).

3.4. Varud

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Materjalide ja kaupade arvestamisel kasutatakse Kontsernis kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Valmis- ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus hõlmab projekteerimiskulusid, toormaterjali, otseseid tööjõukulusid, muid otseseid kulusid ja seonduvaid tootmise üldkulusid (tavalise töövõimsuse baasil), v.a. laenukulud; projektitoodete arvestamisel kasutatakse individuaalmaksumuse meetodit. Neto realiseerimisväärtus on hinnanguline müügihind tavalise äritegevuse käigus, millest on maha arvatud hinnangulised müügiikulud.

3.5. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on vara, mida ettevõtte hoiab kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel liisinguvõtjana renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil. Kinnisvarainvesteeringud on näidatud soetusmaksumuse meetodil, see tähendab soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulatsioon kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Kinnisvarainvesteeringute amortiseerimiseks kasutatakse materiaalse põhivara analoogsete objektide amortiseerimisel kasutatavat kasulikku eluiga (vt 3.6.c).

3.6. Materiaalne põhivara

(a) Kajastamine ja mõõtmine

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumulatsioon kulum ja varade väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi võrra. Oma tarbeks valmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb materjalikulust, otsestest tööjõukuludest ning proportsionaalsest osast tootmise üldkuludest ja põhivara soetamise, ehitamise või tootmisega seotud laenukasutuse kulutustest.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määraes neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

(b) Edaspidised väljaminekud

Mõne materiaalse põhivaraobjekti osasid tuleb teatud ajavahemike järgi vahetada või renoveerida. Sellised väljaminekud kajastatakse materiaalse põhivara bilansilises maksumuses juhul, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjekti osaga seotud tulevast kasu ja varaobjekti osa soetusmaksumust saab usaldusväärselt hinnata. Asendatud osade kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse.

Vastavalt eelmises lõigus toodud arvelevõtmise põhimõtetele ei kajastata materiaalse põhivara objekti bilansilises maksumuses igapäevase hooldusega seotud kulusid. Sellised väljaminekud on tekkepõhiselt perioodikulud.

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev 30.03.2016
Signature/alkiri KPMG, Tallinn

(c) Kulumi arvestus

Kulum kajastatakse kuludes ning arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavatelt komponentidelt lineaarsel meetodil. Maad ja lõpetamata ehitisi ei amortiseerita. Kontserni ettevõtte kasutavad ühetaolisi amortisatsiooninorme.

Hinnangulised majanduslikult kasulikud eluead on järgmised:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	10 - 33 aastat
Tootmiseseadmed	6 ² / ₃ - 10 aastat
Muud masinad ja seadmed	4 - 6 ² / ₃ aastat
Sõidukid	5 - 6 ² / ₃ aastat
Muu inventar	3 - 6 ² / ₃ aastat

Materiaalsele põhivarale määratud kasulikud eluead, jääkväärtused ja amortisatsioonimeetodid vaadatakse üle iga-aastaselt. Muudatustest tulenev mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides.

3.7. Immateriaalne põhivara

Immateriaalset põhivara (välja arvatud firmaväärtus) amortiseeritakse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, analoogiliselt materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisele.

(a) Firmaväärtus

Firmaväärtuse tekkimist on kirjeldatud arvestuspõhimõttes „Konsolideerimise alused“ (lisa 3.1.).

Äriühenduse tulemusena tekkinud firmaväärtus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Firmaväärtuse kasulik eluiga on määramatu, mistõttu firmaväärtust ei amortiseerita kuid igal bilansipäeval hinnatakse firmaväärtuse võimalikku väärtuse langust.

Arvele võtmise järgselt kajastatakse firmaväärtus soetusmaksumuses, mida on vähendatud väärtuse akumulieeritud languste võrra. Kapitaliosaluse meetodil kajastatud investeeringute firmaväärtus sisaldub investeeringu soetusmaksumuses.

Vara väärtuse languse hindamist on kirjeldatud „Vara väärtuse langus“ arvestuspõhimõtte juures (lisa 3.9.).

(b) Uurimis- ja arendusväljaminekud

Uurimisväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks. Uute teaduslike või tehniliste teadmiste genereerimise eesmärgil läbiviidud uuringute ja teadustööga seotud kulutused kajastatakse nende tekkimise momendil aruandeperioodi kuluna.

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete, teenuste, protsesside või süsteemide väljatöötamiseks, kujundamiseks või testimiseks. Arendusväljaminekuid kapitaliseeritakse immateriaalse põhivarana juhul, kui arendusväljaminekute suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, on olemas tehnilised ja finantsilised võimalused ning positiivne kavatsus projekti elluviimiseks, Kontsern suudab kasutada või müüa loodavat vara ning immateriaalsest varast tulevikus tekkivat majanduslikku kasu on võimalik hinnata.

Kapitaliseeritud arendusväljaminekuid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja vara väärtuse vähenemisest tingitud kahjumid. Arendusväljaminekud kajastatakse kuludes lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille maksimumpikkus ei ületa üldjuhul 5 aastat. Amortiseerimist alustatakse, kui arendusprojekti tulemusel on alustatud planeeritud äritegevust.

c) Muu immateriaalne vara

Muu immateriaalne vara hõlmab litsentse ja arvutitarkvara. Omandatud litsentsid kajastatakse soetusmaksumuses. Omandatud arvutitarkvaralitsentsid kapitaliseeritakse asjaomase tarkvara omandamiseks ja kasutusse võtmiseks kantud kulude põhjal. Muu ostetud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, vähendatuna akumuleerunud kulumi ja vara väärtuse vähenemisest tulenevate kahjumite võrra. Muu immateriaalne põhivara kantakse kuludesse lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille maksimumpikkus ei ületa 5 aastat.

3.8. Müügiotel põhivara

Müügiotel põhivaraks loetakse materiaalet või immateriaalet põhivara, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul ning mille puhul juhtkond on alustanud aktiivset müügitegevust ning varaobjekte pakutakse müügiks realistliku hinna eest võrreldes nende õiglase väärtusega.

Müügiotel põhivara kajastatakse bilansis käibevarana ning selle amortiseerimine lõpetatakse vara ümberklassifitseerimise hetkel. Lähtudes sellest, kumb on väiksem, kajastatakse müügiotel põhivara kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused.

3.9. Varade väärtuse vähenemine

Igal bilansipäeval hindab Kontsern kriitiliselt, kas on märke, mis võiksid viidata varade väärtuse langusele. Nii toimitakse varadega, mis ei ole varud ja edasilükkunud maksuvarad. Kui ilmneb märke varade väärtuse võimalikust vähenemisest, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test.

(a) Äritegevuse nõuded

Äritegevuse nõuete väärtuse langus määratletakse siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et Kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Erinevus raamatupidamisliku väärtuse ja tulevaste efektiivse intressimäära alusel diskonteeritud rahavoogude vahel kajastatakse allahindluse kahjumina kasumiaruandes. Kui äritegevusega seotud nõue osutub lootusetuks, kantakse see äritegevusega seotud nõuete reservkonto arvelt maha. Varem mahakantud summade laekumisel vähendatakse kasumiaruandes sama kulurida millelt allahindlus algelt tehti. Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud nõuete kaetav väärtus arvutatakse tulevaste rahavoogude nüüdisväärtusena kasutades varaga seotud algset efektiivset intressimäära. Lühiajalisi nõudeid ei diskonteerita.

Korrigeeritud seotusmaksumuses kajastatud nõuete kaetavat väärtust suurendatakse ainult juhul, kui kaetava väärtuse suurenemine on objektiivselt seostatav sündmusega, mis toimus pärast väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi kajastamist.

(b) Raha teeniv üksus ja firmaväärtus

Varade väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse, kui vara või raha teeniva üksuse raamatupidamisväärtus ületab vastava vara või raha teeniva üksuse kaetava väärtuse. Varade väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse aruandeaasta kahjumina.

Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tekkinud kahjum jaotatakse selliselt, et esiteks vähendatakse üksusele (üksuste rühmale) jaotatud firmaväärtuse bilansilist maksumust ning seejärel hinnatakse proportsionaalselt alla kõik kõnealusesse üksusesse (üksuste rühma) kuuluvad varad.

Firmaväärtuse väärtuse võimalikke languseid kontrollitakse vähemalt kord aastas majandusaasta lõpus. Kui esineb sündmusi või hinnangute muutusi, mis tingivad firmaväärtuse raamatupidamisväärtuse vähenemise, viiakse test läbi sagedamini. Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha teeniva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel.

Väärtuse languse testimiseks jagatakse firmaväärtused Kontserni nendele raha teenivatele üksustele või üksuste rühmadele, mis peaksid saama konkreetsest äriühendusest majanduslikku kasu. Firmaväärtuse väärtuse langusest tulenevad kahjumid kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis.

(c) Müügivalmis finantsvara

Kui müügivalmis finantsvara õiglase väärtuse langus on kajastatud otse omakapitalis ja esineb objektiivseid tõendeid varaobjekti väärtuse püsiva languse kohta, siis otse omakapitalis kajastatud kumulatiivne kahjum kajastatakse aruandeaasta kahjumis, ehkki finantsvara enese kajastamist ei ole lõpetatud. Kumulatiivse kahjumi summa on raamatupidamisliku väärtuse ja antud hetke õiglase väärtuse vaheline erinevus, millest on maha arvatud eelnevalt aruandeaasta kahjumis kajastatud kõnealuse finantsvara kõik vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

(d) Muud varad

Muude varade kaetav väärtus on kõrgem kas vara õiglasest väärtusest, mida on vähendatud müügikulude võrra või vara kasutusväärtusest. Vara kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nende nüüdisväärtusesse, kasutades tulumaksueelset diskontomäära, mis peegeldab nii raha väärtuse muutust ajas kui ka varaga seonduvaid riske. Kui vara ei genereeri iseseisvalt rahavoogu, leitakse kaetav väärtus raha teeniva üksuse kohta, mille koosseisu nimetatud vara kuulub.

(e) Allahindluse tühistamine

Kui väärtuse vähenemise põhjus kaob, tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse asjaolude muutumist analüüsitakse vähemalt kord aastas aruandeperioodi lõpus. Allahindlusi tühistatakse ja vara väärtust suurendatakse maksimaalselt raamatupidamisväärtuseni, mis varal oleks kujunenud, kui allahindlust ei oleks tehtud, arvestades sealhulgas vahepealset kulumit. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis samal real, kus kajastus varasem allahindlus. Erandina ei tühistata firmaväärtuse allahindlust.

Müügivalmiks liigitatud omakapitaliinstrumenti tehtud investeeringu väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ei tühistata läbi kasumi või kahjumi. Kui müügivalmiks liigitatud võlainstrumenti õiglase väärtus tõuseb ja seda tõusu saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimus pärast vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi kajastamist kasumis või kahjumis, siis tühistatakse vara väärtuse langusest tulenev kahjum ja tühistamise summa kajastatakse kasumi või kahjumina.

3.10. Rendilepingud

Kapitalirenditehinguteks loetakse tehingut, mille kohaselt kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved siirduvad rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

(a) Kontsern kui rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa makseteks ja finantstuluks. Finantstulu kajastatakse rendiperioodi jooksul efektiivse intressimäära alusel.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

(b) Kontsern kui rentnik

Kapitalirendiga seotud vara ja kohustused kajastatakse algselt finantsseisundi aruandes vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskuluks ja kohustuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile nii, et intressimäär oleks igal ajahetkel rendiperioodi jooksul kohustuse jääkmaksumuse suhtes sama. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev... 30.03.2016
Signature/allkiri...
KPMG, Tallinn

3.11. Finantskohustused

Kohustused, mille maksetähtjad on finantsseisundi aruande kuupäevast arvestatuna üle ühe aasta, on finantsseisundi aruandes esitatud pikaajaliste kohustustena. Kohustused liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast.

(a) Laenud ja võlakohustused

Laenud ja võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud kantud tehingukulud. Edaspidi kajastatakse laene amortiseeritud soetusmaksumuses; erinevused tulude (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastamisväärtuse vahel kajastatakse kasumis või kahjumis laenuperioodi vältel, kasutades efektiivse intressimäära meetodit, v.a. kapitaliseerimisele kuuluvad intressid.

(b) Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest ja edaspidi mõõdetakse neid amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

(c) Finantskohustus õiglasest väärtusest muutuse kajastamisega läbi perioodi kasumi või kahjumi.

Finnkumu Oy soetamisel tekkinud tingliku kohustuse õiglase väärtuse muutust kajastatakse läbi perioodi kasumi või kahjumi. Õiglase väärtuse hindamise aluseks on tulevaste perioodide ärikasum (lisa 32).

3.12. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

(a) Ettevõtte tulumaks

Eestis 1. jaanuarist 2000 jõustunud tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata ettevõtte kasumit, vaid väljamakstud netodividende. Kehtiv maksumäär alates 01.01.2015 on 20/80 (kuni 31.12.2014 oli maksumäär 21/79) väljamakstud netodividendi summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kuluna dividendide väljakuulutamise hetkel, sõltumata sellest, mis perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Tulevase dividendi tulumaksu suhtes ei moodustata eraldist enne dividendide väljakuulutamist, kuid info selle kohta avalikustatakse lisades.

Konsolideeritud kasumiaruandes kajastatakse Rootsis, Leedus ja Soomes asuvate tütarettevõtete kasumilt arvestatud ettevõtte tulumaks, edasilükkunud tulumaksukohustuse ja –vara muutuse mõju ning Eesti ettevõtete dividendide tulumaks.

(b) Edasilükkunud tulumaks

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei teki Kontserni Eestis asuvatel ettevõtetel erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja raamatupidamislike väärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksukohustus või –nöue. Vastavalt asukohariigi tulumaksuseadustele maksustatakse Soomes, Rootsis ja Leedus ettevõtte kasumit, mida on korregeeritud nendes seadustes ettenähtud erinevustega (vt alljärgnev).

(c) Välismaiste tütarettevõtete tulumaks

Tulumaks koosneb jooksvast ja edasilükkunud tulumaksust. Reeglina kajastatakse tulumaks kasumi või kahjumina, välja arvatud juhul, kui see seondub otse omakapitalis kajastatud tehingutega. Sellisel juhul kajastatakse ka tulumaks muu koondkasumina.

Jooksev tulumaks koosneb majandusaasta maksustatavalt tulult arvestatud tulumaksust, kasutades bilansipäeval kehtivat või sisuliselt kehtivat maksumäära, ning eelmiste perioodide korregeeritud maksukohustustest.

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse bilansilisel meetodil, mille kohaselt näidatakse finantsseisundi aruandes ajutiste erinevuste tõttu edasilükkunud maksusummad. Ajutised erinevused on vahed varade

ja kohustuste maksubaasi ning raamatupidamisväärtuse vahel. Alljärgnevaid ajutisi erinevusi ei arvestata:

- maksustamisel mittemahaarvatav firmaväärtus;
- varade või kohustuste esmane kajastamine, mis ei mõjuta ei arvestuslikku kasumit ega ka maksustatavat tulu;
- tütarettevõtete investeringutest tulenevad erinevused, kui on tõenäoline, et ajutine erinevus ei kao lähemas tulevikus.

Ajutiste erinevuste tõttu edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel arvestatakse vara realiseerimise või kohustuse likvideerimise eeldatavat viisi ning maksusumma kalkuleerimisel kasutatakse maksumäära, mis kehtib või sisuliselt kehtib finantsseisundi aruande kuupäeval.

Edasilükkunud tulumaksu mõõdetakse maksumääradega, mida eeldatavalt rakendatakse ajutiste erinevuste tühistamisperioodidel, lähtudes bilansipäeval kehtinud või olulises osas kehtima hakanud seadustest. Edasilükkunud tulumaksuvara ja –kohustused tasaarvestatakse, kui selleks on seaduslik õigus ning nad on seotud ühe ja sama maksuhalduri poolt ühe ja sama maksukohustuslase või erinevate maksukohustuslaste tulumaksustamisega, kuid on mõeldud nende jooksvate maksukohustuste ja –varade tasaarvestamiseks netosummas või kui nende maksuvarad ja –kohustused realiseeritakse üheaegselt.

3.13. Töötajate hüvitised

(a) Kasumiosalus ja boonusskeemid

Kontsern kajastab kasumiosalusega ja preemiade maksmisega seotud kohustust ja kulusid valemi abil, mis võtab arvesse pärast teatud korregeerimisi ettevõtte kasumit.

(b) Töösuhete lõpetamise hüvitised

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele siis, kui Kontsern lõpetab töösuhete enne tavapärast pensionilejäämise kuupäeva või kui töötaja aktsepteerib vabatahtlikku töölt lahkumist vastutasuna nende hüvitiste eest. Kontsern kajastab töösuhete lõpetamise hüvitisi, kui ta on selgelt kohustunud: lõpetama töösuhete olemasolevate töötajatega vastavalt üksikasjalikule ametlikule kavale, millest ettevõttel ei ole reaalselt võimalik taganeda; maksta töötajatele tehtud töösuhete lõpetamist soodustava pakkumise alusel hüvitist. Kui töösuhete lõpetamise hüvitiste maksetähtaeg saabub enam kui 12 kuud pärast bilansipäeva, diskonteeritakse kohustust.

3.14. Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui: Kontsernil on varasematest sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus; kui on tõenäoline, et selle kohustuse arveldamiseks on nõutav ressursside väljavool; summa on usaldusväärselt hinnatav. Eraldise ei kajastata tulevase tegevuskahjumi katteks.

Mitme sarnase kohustuse olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalik ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kõiki kohustusi kui üht tervikut. Eraldis kajastatakse ka siis, kui ressursside väljavoolu tõenäosus seoses mistahes samasse kohustuste liiki kuuluva üksikkohustusega võib olla väike.

Eraldise mõõdetakse kohustuse täitmiseks eeldatavalt vajalike kulutuste nüüdiseväärtuses, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Aja möödumisest tulenev eraldise suurenemine kajastatakse intressikuluna.

Finantsgarantiileping võetakse arvele õiglasel väärtusel ning kajastatakse edaspidi kõrgemas väärtuses järgnevatest: (a) väärtuses, mis vastab parima hinnangu kohaselt väljaminekule, mis on nõutav bilansipäeval kehtinud finantskohustuse tasumiseks või (b) soetusmaksumuses, millest on maha arvatud amortisatsioon.

3.15. Tingimuslikud kohustused

Olulised lubadused ja muud kohustused, mis tulevikus võivad teatud tingimustel muutuda kohustuseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslike kohustuste üle peetakse arvestust finantsseisundi aruande väliselt.

3.16. Aktsiakapital

(a) Aktsiakapital

Lihtaktsiad liigitatakse omakapitaliks. Uute aktsiate või optsioonide emiteerimisega otseselt kaasnevad kulud kajastatakse omakapitalis mahaarvamisenä laekumistest.

Kui Kontserni mistahes ettevõtte ostab tagasi ettevõtte omakapitaliinstrumentid (omaaktsiad), arvatakse makstav tasu, sh otseselt kaasnevad kulud (ilma tulumaksuta), maha Emaettevõtte omanike osast omakapitalis kuni aktsiate tühistamise või uuesti emiteerimiseni. Nende aktsiate uuesti emiteerimisel kantakse saadav tasu, millest on maha arvatud otseselt kaasnevad tehingukulud ja seotud tulumaksumõjud, Emaettevõtte omanike osasse omakapitalis.

3.17. Aktsiapõhised tehingud

Kontsernil on omakapitaliinstrumentidega arveldatavaid aktsiapõhiseid hüvitisplaanid (lisa 31). Aktsiate eest töötajate poolt ettevõttele osutatud teenuste (tööpanus) õiglane väärtus kajastatakse kuluna ning omakapitalis kirjel „Jaotamata kasum” üleandmisperioodi jooksul (optsiooni väljaandmisest kuni aktsiate emiteerimise perioodi alguseni). Saadud teenuste õiglane väärtus määratakse lähtudes töötajatele võimaldatud omakapitaliinstrumentide õiglasest väärtusest nende võimaldamise kuupäeval. Aktsiaemissiooni käigus aktsiate eest saadavad summad miinus otsesed tehingukulud kajastatakse omakapitalis aktsiakapitali ja ülekursi kirjetel.

3.18. Segmendiaruandlus

Tegevussegmendid ehk tegevusvaldkonnad on ettevõtte osad, mis osalevad äritegevuses ja millelt ettevõtte võib teenida tulu ja kanda kulusid, millele on kättesaadavad eraldi finantsandmed ja millele koostatakse eraldi eelarveid. Segmendiaruandlus vaadatakse regulaarselt üle ettevõtte tegevjuhtkonna poolt, otsustamaks segmendile vahendite eraldamise ja hindamaks segmendi tulemuslikkust.

3.19. Tulu kajastamine

Tulu koosneb Kontserni tavapärase äritegevuse käigus kaupade ja teenuste müügi eest saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtusest. Tulu kajastamisel arvatakse maha käibemaks, tagastused, hinnavähendid ja allahindlused ning elimineeritakse Kontsernisisene müük.

(a) Kaupade müük – jae- ja hulgimüük

Kontsern toodab ja müüb elektrienergia tootmisvahendeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Kauba müüki kajastatakse siis, kui Kontserni ettevõtte on tarninud tooted ostjale, ostjal on täielik otsustusõigus toodete üle ning ei ole ühtegi täitmata kohustust, mis võiks mõjutada ostja poolt toodete vastuvõtmist. Tulu kajastamine ei toimu enne, kui olulised omandiga seonduvad riskid on läinud üle ostjale ja ostja on tooted kooskõlas müügilepinguga vastu võtnud või vastuvõtmisest keeldumiseks ettenähtud periood on möödunud või Kontsernil on objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik vastuvõtmise kriteeriumid on täidetud. Müüki kajastatakse müügilepingutes sätestatud hindade põhjal.

Kontsernil on elektritarvete müümiseks jaemüügikauplused. Kaupade müüki kajastatakse siis, kui Kontserni ettevõtte müüb toote kliendile. Jaemüügil arveldatakse tavaliselt sularahas või pangakaardiga.

(b) Teenuste osutamine

Tulu teenuste osutamisest kajastatakse teenuse osutamise momendil või lähtudes toote valmidusastmest bilansipäeval. Valmidusastme meetodit rakendatakse juhul, kui on tegemist

projektitootega mille juures kliendil on õigus teha tootes olulisi muudatusi kogu tootmisprotsessi jooksul. Valmidusastme määramisel rakendatakse kulumeetodit.

(c) Renditulu

Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu kajastatakse aruandeperioodi müügituluna rendiperioodi vältel lineaarselt. Antud rendisoodustusi käsitletakse renditulu koostisosana.

(d) Intressitulu

Intressitulu kajastatakse ajalise suhte alusel, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Kui nõude väärtus on langenud, vähendab Kontsern bilansilist maksumust kaetava väärtuseni, milleks on prognoositav tulevane rahavoog, mis on diskonteeritud instrumendi esialgse tegeliku intressimääraga. Intressitulu langenud väärtusega laenudelt kajastatakse, kasutades esialgset tegelikku intressimäära.

(e) Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse siis, kui tekib õigus makseid saada.

3.20. Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimiste kajastamisel on lähtutud netomeetodist. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Projektiga seotud kulud kajastatakse tekkepõhiselt ehk siis, kui leiab aset sisuliselt majandustehingu mõju ettevõtte netovarale. Saadud summasid kajastatakse vastava kulu vähendusena.

Soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseeringu summa. Soetatud vara maksumust amortiseeritakse kulusse tema kasuliku eluea jooksul.

3.21. Puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Lahustatud puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise aktsiate arvuga, arvesse võttes ka potentsiaalselt lahustuva toimega emiteeritavate aktsiate arvu.

3.22. Dividendide jaotamine

Dividendide jaotamist ettevõtte aktsionäridele kajastatakse kohustusena Kontserni finantsaruannetes perioodil, mil ettevõtte aktsionärid dividendid kinnitavad.

3.23. Seotud osapooled

AS Harju Elekter aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- AS Harju KEK, kelle omanduses on 31,39% AS Harju Elekter aktsiatest;
- Emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid;
- eelpool loetletud isikute lähikondlasi;
- ettevõtteid, mida kontrollivad juhatuse ja nõukogu liikmed; ja
- sidusettevõtteid.

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev..... 30.03.2016
Signature/alkiri.....
KPMG, Tallinn

4 Raamatupidamishinnangud ja otsused

Euroopa Liidu rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite nõuetele vastavate finantsaruannete koostamisel tuleb kasutada juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid. Samuti tuleb juhtkonnal teha arvestuspõhimõtete valiku ja rakendamisega seotud otsuseid.

Juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt üle vaadatud ning need põhinevad ajaloolisel kogemusel ning muudel asjaoludel, mille hulka kuuluvad ka sellised prognoosid tulevaste perioodide sündmuste suhtes, mida peetakse olemasolevate tingimuste juures mõistlikeks.

4.1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel läbi viidud kõige olulisemad juhtkonnapoolsed raamatupidamislikud hinnangud

(a) Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara kasulik eluiga (lisa 3.5, 3.6, 13, 14)

Juhtkond on hinnanud kinnisvarainvesteeringu, hoonete ja seadmete kasuliku eluea arvestades tootmise mahte ja tingimusi, ajaloolisi kogemusi antud valdkonnas ning tulevikuperspektiive. Amortisatsiooninorme tõstetakse juhul, kui kasulik eluiga osutub lühemaks esialgselt prognoositust, tehniliselt vananenud varad kantakse maha või hinnatakse alla.

(b) Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus (lisa 13)

Kontsern avalikustab raamatupidamise aastaaruandes kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse, mille hindamisel kasutab diskonteeritud rahavoogude meetodit.

4.2. Olulist mõju avaldavad otsused seoses arvestuspõhimõtete valiku ja rakendamisega

(a) Äriühendused (lisa 32)

Kontsern on Automatikos Iranga UAB 2014. aasta finantsnäitajaid konsolideerinud rida-realt omades kuni 24. aprillini 2015 32% ettevõtte osalusest. Kontserni juhtkonna hinnangul oli ettevõtte üle saavutatud kontrolliv mõju läbi enamusosaluse Rifas UABs (ettevõtte, kelle üle Kontsern omab kontrolli), mille tulemusena oli Kontsern võimeline otsustama ettevõtte juhtimisotsuste üle.

5 Finantsriskide juhtimine

5.1. Finantsriski tegurid

Oma igapäevases tegevuses puutub Kontsern kokku erinevate riskidega, mille juhtimine on oluline ning lahutamatu osa ettevõtte äritegevusest. Ettevõtte võime identifitseerida, mõõta ning kontrollida erinevaid riske on oluliseks sisendiks kogu Kontserni kasumlikkusele. Risk on Kontserni juhtkonna poolt defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest. Peamisteks riskifaktoriteks on tururisk (sh valuutarisk, hinnarisk ja intressirisk), krediidirisk, likviidsusrisk ja tegevusrisk ning kapitalirisk.

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Nasdaq Tallinna Börsi, Finantsinspeksiooni ja teiste regulatiivsete organite poolt seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardite ja hea tava jälgimine ning ettevõtte sisemised regulatsioonid ning riskipoliitika. Riskide juhtimine üldisel tasandil sisaldab riskide määramist, mõõtmist ning kontrollimist. Peamine roll riskide juhtimisel ja riskiprotseduuride kinnitamisel on Emaettevõtte juhatusel nii konsolideeritud kui ka individuaalselt iga tütar- ning Emaettevõtte tasandil. Emaettevõtte nõukogu teostab järelevalvet juhatuse riskide maandamiseks võetud meetmete üle.

5.2. Tururisk

(a) Valuutarisk

Kontserni tegevus toimub Eestis (valuuta EUR), Soomes (valuuta EUR), Rootsis (valuuta SEK) ja Leedus (valuuta EUR).

Valuutariskide maandamiseks sõlmitakse Kontsernis kõik olulised välislepingud eurodes. Kontsernil puuduvad olulised nõuded (lisa 8) ja kohustused välisvaluutas, mis ei ole seotud euroga. Kõik olemasolevad pikaajalised laenu- ja kapitalirendilepingud (lisa 17) on sõlmitud eurodes mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustustena.

Tulenevalt eeltoodust on juhtkond seisukohal, et Kontsern ei ole olulises osas valuutariskidele avatud ja seetõttu ei ole Kontsernis kasutatud eraldi instrumente valuutariskide maandamiseks 2015. ja 2014. aastal. Informatsioon valuutakursi kasumite ja kahjumite kohta on esitatud lisas 25.

EUR'000	Lisa	EUR	SEK	KOKKU
Raha ja pangakontod	7	5 696	15	5 711
Äritegevuse ja muud nõuded	8	6 677	1	6 678
Müügivalmis finantsvara	12	17 767	0	17 767
KOKKU		30 140	16	30 156
Võlakohustuste lühiajaline osa	17	-296	0	-296
Võlad tarnijatele	19	-3 409	-1	-3 410
Muud lühiajalised kohustused	19	-2 242	-2	-2 244
Võlakohustuste pikaajaline osa	17	-912	0	-912
KOKKU		-6 859	-3	-6 862
Avatud valuutapositsioon		23 281	13	23 294

(b) Hinnarisk

Kontsern puutub kokku omakapitaliinstrumentide hinnariskiga, mis tuleneb Kontserni hoitavatest investeringutest. Muude pikaajaliste finantsinvesteringutena kajastatud PKC Group Oyj aktsiate turuhinna kõikumine võib oluliselt mõjutada Kontserni varade väärtust. Aktsia turuhind kahanes 2015. aastal 1,24 euro võrra ja 2014. aastal 6,72 euro võrra. Investeeringu väärtus kahanes 2015. aastal 1,4 miljoni euro võrra ja 2014. aastal 7,4 miljoni euro võrra. Ümberhindluse kahjum ja kasum kajastati muus koondkasumis. Informatsioon PKC Group Oyj aktsiate kohta on esitatud lisas 12.

(c) Intressirisk

Kuna Kontsernil ei ole olulisi intressi teenivaid varasid, on Kontserni tulud ja äritegevuse rahavood turu intressimäärade muutustest sisuliselt sõltumatud. Kontserni intressimäära risk tuleneb lühiajalistest ja pikaajalistest võlakohustustest, mis on võetud ujuva intressimääraga. Muutuva määraga finantskohustuste kaudu puutub Kontsern kokku rahavoogude intressimäära riskiga. Kontserni intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses Euribori (Euro Interbank Offered Rate) võimalikust muutusest. Kontserni pikaajalised võlakohustused seisuga 31. detsember 2015 kandsid 3-kuu Euribor-il põhinevat ja lühiajalised laenud 1-kuu ja 6-kuu Euribor-il põhinevat ujuvat intressimäära (lisa 17).

Bilansipäeval oli Kontserni intressikandvate finantsinstrumentide intressimäärade struktuur järgmine:

EUR '000	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Muutuva määraga finantskohustused	17	1 208	1 096
Kokku		1 208	1 096

Kui intress oleks aasta jooksul muutunud keskmiselt ühe protsendipunkti võrra, oleks kasum või kahjum ja omakapital kasvanud (või kahanenud) alljärgnevalt (eeldusel, et ülejäänud muutujad on konstantsed). Samadel alustel tehti arvutus ka 2014. aastal.

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
Ühe protsendipunkti suurune tõus	-12	-14
Ühe protsendipunkti suurune langus	12	14

5.3. Krediidirisk

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võiks tekkida juhul, kui Kontserniga majandustehingus osalev vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi tagada finantsinstrumendist tulenevad rahavood. Krediidirisk kaasneb põhiliselt nõuetega ostjate vastu ja Kontserni poolt antud laenudega.

Kontserni krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Samas lähtub Kontserni juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldisematest asjaoludest, nagu kliendi juriidiline staatus (era- või riiklik ettevõtte), klientide geograafiline paiknemine, tegevusharu või riigi majanduslik seisund. Kontserni kogemus näitab, et kõige suurem krediidirisk valitseb erasektori tellijate osas, kõige madalama krediidiriskiga on riiklikud asutused ja kohalikud omavalitsused.

Krediidiriskide vähendamiseks jälgitakse igapäevaselt klientide maksedistsipliini ja nende võimet endale võetud kohustusi täita. Kontsernisüsteemi ja -väliste reitingute põhjal kehtestatakse klientidele individuaalsed krediidilimiidid. Krediidilimiitide kasutamise üle teostatakse regulaarset seiret. Jaeklientidele müügil toimub arveldus sularahas või tuntud pankade maksekaartidega – seega ei kaasne jaeklientidega krediidiriski. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu teel.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa on ostjatelt laekumata arvete bilansiline maksumus, millest on maha arvatud nõuete allahindlused, ning hoiused pangas ja finantsasutustes.

Seisuga 17.märts 2016 on ostjatelt laekumata arvete 31.12.2015 bilansilisest maksumusest tasumata 74 tuhat eurot.

EUR '000	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Raha ja pangakontod	7	5 711	9 984
Nõuded ostjatele	8	6 675	6 478
Kokku		12 386	16 462

Bilansipäeva seisuga oli Kontserni krediidirisk 12,4 miljonit eurot ja 31.12.2014 seisuga 16,5 miljonit eurot. Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et Kontsernil puudub oluline kahjumirisk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

5.4. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Kontsernil tekib raskusi oma finantskohustistega seotud kohustuste täitmisel, mida arveldatakse raha või muu finantsvara üleandmisega. Juhatus jälgib pidevalt rahavooprognoose, arvestades Kontserni rahaliste vahendite olemasolu ja piisavust võetud kohustuste täitmiseks ning Kontserni strateegiliste eesmärkide finantseerimiseks.

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/alkiri...
 KPMG, Tallinn

Likviidsusrisiki maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, nagu laenu ja kapitalirent. Majandusaasta lõpu seisuga oli Kontsernil vabu rahalisi vahendeid mahus 5,7 miljonit eurot, võlakohustusi mahus 1,2 miljonit eurot (lisa 17), võlad tarnijatele ja muud lühiajalised kohustused 6,0 miljonit eurot (lisa 19), kohustused kokku 8,4 miljonit eurot. Kontserni maksevõime- ja likviidsuskordaja olid nii 2015. kui ka 2014. aastal vastavalt 2,8 ja 1,9.

5.5. Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärk kapitali juhtimisel on kaitsta Kontserni jätkusuutlikkust, et tagada tootlus aktsionäridele ja hüved teistele huvitatud osapooltele ning et säilitada optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks.

Kapitalistruktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib Kontsern korrigeerida aktsionäridele makstavate dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võlgade vähendamiseks.

Vastavalt levinud praktikale kasutab Kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet ning omakapitali osakaalu. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja rahaekvivalentide lahutamisel kogu võlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühi- ja pikaajalised intressikandvad võlakohustused). Kogukapital on konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud omakapitali ja netovõla summa. Omakapitali suhe saadakse omakapitali jagamisel varade kogumahuga.

Kontserni Emaettevõtte asukohamaa seadustest tulenevalt on kehtestatud miinimumnõuded ettevõtete omakapitali piirmääradele. Seaduse kohaselt peab ettevõtte omakapitali suurus moodustama vähemalt poole aktsiakapitalist, aga mitte vähem kui 25 tuhat eurot. Aruandeperioodil on Kontsern täitnud kõiki seadustest tulenevaid nõudeid omakapitali suurusega seotud usaldusnormatiividele.

Kontserni omakapitali suhe:

EUR'000	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Intressikandvad võlakohustused	17	1 208	1 096
Raha ja rahaekvivalendid	7	-5 711	-9 984
Netovõlg		-4 503	-8 888
Kokku omakapital		58 204	59 842
Kokku kapital		53 700	50 954
Võla ja kapitali suhe		-8,4%	-17,4%
Varad kokku		66 579	69 792
Omakapitali osakaal		87,4%	86,7%

5.6. Õiglase väärtuse hindamine (lisa 6)

Sularaha, debitorsete võlgnevuste, lühiajaliste laenude ja võlakohustuste bilansilised maksumused on nende õiglase väärtuse mõistlik lähiväärtus, mistõttu ei ole Kontsern nende õiglast väärtust avalikustanud. Kontserni juhtkonna hinnangul, pikaajaliste laenude ja võlakohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende raamatupidamisväärtusest, kuna nende intressimäärad vastavad turul kehtivatele intressimääradele.

Pikaajaliste finantskohustuste õiglase väärtuse hindamiseks avalikustamise eesmärgil diskonteeritakse tulevasi lepingulisi rahavooge hetkel kehtiva turu intressimääraga, mis on Kontsernile kättesaadav seoses sarnaste finantsinstrumentidega.

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide (müügivalmis väärtpaberid) õiglane väärtus põhineb bilansipäeval noteeritud turuhindadel.

Kontsern kategoriseerib finantsinstrumendid sõltuvalt nende õiglase väärtuse hindamisest kolmele eri tasemele:

Tase 1: Finantsinstrumendid, mida hinnatakse börsi või muu aktiivse reguleeritud turu korrigeerimata hinnas.

Tase 2: Finantsinstrumendid, mida hinnatakse hindamismeetoditega, mis põhinevad jälgitavatel sisenditel. Selle kategooria alla liigituvad näiteks finantsinstrumendid, mis on hinnatud kasutades sarnaste instrumentide hindu aktiivsel reguleeritud turul või ka finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatakse küll reguleeritud turu hinda, kuid mille likviidsus börsil on madal.

Tase 3: Finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

6 Finantsinstrumendid

6.1. Finantsinstrumentide õiglane väärtus (lisa 5.6)

EUR'000	Lisa	Laenu- ja nõuded	Müügi- valmis finants- vara	Õiglases väärtuses kohustu- sed	Muud finants- kohustused	Raama- tupida- mislik väärtus	Õiglane väärtus
31. detsember 2015							
Raha ja pangakontod	7	5 711	0	0	0	5 711	-
Äritegevuse ja muud nõuded	8	6 678	0	0	0	6 678	-
Müügivalmis finantsvara (soetusmaksumuses)	12	0	2 421	0	0	2 421	-
Müügivalmis finantsvara (õiglases väärtuses)	12	0	17 767	0	0	17 767	17 767
Finantsvarad kokku		12 389	20 188	0	0	32 577	17 767
Võlakohustused	17	0	0	0	-1 208	-1 208	-1 208
Võlg tütarettevõtte aktsiate eest	19,31	0	0	-713	0	-713	-713
Võlad tarnijatele	19	0	0	0	-3 410	-3 410	-
Muud võlad	19	0	0	0	-1 531	-1 531	-
Finantskohustused kokku		0	0	-713	-6 149	-6 862	-1 921
31. detsember 2014							
Raha ja pangakontod	7	9 984	0	0	0	9 984	-
Lühiajaline finantsvara (õiglases väärtuses)	12	0	35	0	0	35	35
Äritegevuse ja muud nõuded	8	6 484	0	0	0	6 484	-
Müügivalmis finantsvara(soetusmaksumuses)	12	0	21	0	0	21	-
Müügivalmis finantsvara (õiglases väärtuses)	12	0	19 124	0	0	19 124	19 124
Finantsvarad kokku		16 468	19 180	0	0	35 648	19 159
Võlakohustused	17	0	0	0	-1 096	-1 096	-1 096
Võlg tütarettevõtte aktsiate eest	31	0	0	-1 585	0	-1 585	-1 585
Võlad tarnijatele	19	0	0	0	-3 656	-3 656	-
Muud võlad	19	0	0	0	-1 672	-1 672	-
Finantskohustused kokku		0	0	-1 585	-6 424	-8 009	-2 681

Müügivalmis finantsvara õiglasest väärtuses on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 1, võlakohustused ja võlg tütarettevõtte aktsiate eest on klassifitseeritud tasemele 3.

6.2. Finantsvarade krediitkõlblikkus

Nõuded ostjatele vanuseline analüüs:

EUR '000	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Maksetähtaeg tulevikus		5 989	5 826
Kuni 3 kuud üle tähtaja		554	571
3 kuni 6 kuud üle tähtaja		48	58
Rohkem kui 6 kuud üle tähtaja		315	234
KOKKU	8	6 906	6 689

7 Raha ja pangakontod

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
Sularaha kassas	4	4
Arvelduskontod pankades	5 707	5 940
Lühiajalised deposiidid	0	4 040
Raha ja raha ekvivalendid kokku	5 711	9 984

Raha ja pangakontod valuutade järgi:

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
EUR	5 696	9 792
LTL	0	117
SEK	15	75
Kokku	5 711	9 984

8 Äritegevuse ja muud nõuded

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
Nõuded ostjatele		
Ostjatelt laekumata arved	6 906	6 689
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-231	-211
Kokku nõuded õiglasest väärtuses	6 675	6 478
Muud viitlaekumised	3	6
Nõuded kokku	6 678	6 484

Kontserni äritegevuse ja muude nõuete bilansiline maksumus jaotub alusvaluutade lõikes alljärgnevalt:

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
EUR	6 677	6 226
LTL	0	242
SEK	1	16
Kokku	6 678	6 484

Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et Kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väärtuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksmisega viivitamist (makse hilineb üle 180 päeva).

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates summates

EUR '000	1. jaanuar – 31. detsember	
	2015	2014
Algsaldo	-211	-160
Kuludesse kantud ebatõenäolised arved	-41	-130
Laekunud ebatõenäolised arved	1	0
Lootusetuks kantud ebatõenäolised arved	20	79
Lõppsaldo	-231	-211

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlusest on kantud kasumiaruandes 34 tuhande euro väärtuses müüdud toodete ja teenuste kuludesse ja 7 tuhat eurot turustuskuludesse. 2014. aastal kanti turustuskuludesse 130 tuhat eurot.

Äritegevuse ja muude nõuete koosseisus olevad teised kirjed ei sisalda allahinnatud varasid.

9 Ettemaksed ja tulumaksu ettemaks

EUR '000	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Maksude ettemaksed	20	139	347
Ettemakstud kulud		167	187
Ettemaksed kokku		306	534

10 Varud

EUR '000	31.12.2015	31.12.2014
Tooraine ja materjal	4 176	4 849
Lõpetamata toodang	1 674	1 605
Valmistoodang	826	1 241
Ostetud kaubad müügiks	472	409
Kokku	7 148	8 104
Allahinnatud varude netorealiseerimisväärtus	49	129
Kulu varude allahindlusest perioodil 1.1. – 31.12.	124	143

11 Sidusettevõtted

Kontsern müüs 9. juulil 2014 oma 34%-lise osaluse sidusettevõttes AS Draka Keila Cables tuumikinvestorile Prysmian Group'ile.

EUR '000	2015	2014
Bilansiline maksumus aasta alguses	0	3 598
Kapitaliosaluse kasum	0	817
Müük müügihinnas	0	-6 200
Müügikasum	0	1 785
Bilansiline maksumus aasta lõpus	0	0

12 Finantsinvesteeringud

EUR '000	2015	2014
31. detsembri seisuga		
Lühiajalised finantsinvesteeringud	0	35
Müügivalmis finantsvara õiglases väärtuses	17 767	19 124
Müügivalmis finantsvara soetusmaksumuses	2 421	21
Kokku	20 188	19 180
1. 1. - 31.12.2015 toimunud liikumised		
1. Lühiajalised finantsvara väärtuse muutusega läbi perioodi kasumi ja kahjumi		
Bilansiline maksumus aasta alguses	35	0
Soetatud äriühenduste kaudu	0	112
Müüdud aktsiad müügihinnas	-36	-145
Müügikasum	1	57
Õiglase väärtuse muutus läbi perioodi kasumi	0	11
Bilansiline maksumus aasta lõpus	0	35
2. Müügivalmis finantsvara õiglases väärtuses		
Bilansiline maksumus aasta alguses	19 124	31 318
Müüdud aktsiad müügihinnas	0	-4 788
Kasum õiglase väärtuse muutusest	-1 357	-7 406
Bilansiline maksumus aasta lõpus	17 767	19 124
3. Müügivalmis finantsvara soetusmaksmuses		
Bilansiline maksumus aasta alguses	21	21
Soetatud	2 400	0
Bilansiline maksumus aasta lõpus	2 421	21
Kokku bilansiline maksumus aasta lõpus	20 188	19 180

<i>PKC Group Oyj aktsia</i>	31.12.2015	31.12.2014
Aktsiate arv (tk '000)	1 095	1 095
Osalus (%)	4,6	4,6
Aktsia turuhind 31. detsembri seisuga (EUR)	16,23	17,47
PKC Group Oyj aktsia bilansiline maksumus	17 767	19 124

PKC Group Oyj aktsia on noteeritud Nasdaq Helsingi Börsil ja klassifitseeritud müügivalmis finantsvaraks ja seetõttu on need finantsseisundi aruandes hinnatud õiglases väärtuses (lisa 3.3.b). Aktsia õiglaseks väärtuseks on turuhind. Finantsvarade õiglase väärtuse muutustest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis. Aktsia turuhinna muutus võib avaldada olulist mõju Kontserni varade väärtusele ja omakapitalile. Informatsioon pangalaenude tagatiseks panditud PKC Group Oyj aktsiate kohta on esitatud (lisa 18). PKC Group Oyj maksis majandusaastal dividende 0,70 eurot (2014: 0,70 eurot) aktsia kohta, millega kaasnes dividenditulu 766 (2014: 907) tuhat eurot (lisa 25).

3. juunil 2015 omandas AS Harju Elekter 10%lise osaluse superkondensaatorite arendamise ja tootmisega tegelevas ettevõttes Skeleton Technologies Group OÜ. Investeeringuobjekti näol on tegemist kiirelt areneva ettevõttega, mis on alles müüki käivitamas, seetõttu ei ole Skeleton Technologies Group OÜ 10%lise osaluse õiglase väärtuse usaldusväärne hindamine hetkel võimalik. 2015. aastal toimunud ja edaspidiseks planeeritud investeeringuobjekti rahastamise voorud viitavad, et investeeringu väärtus ei olnud seisuga 31. detsember 2015 vähenenud.

13 Kinnisvarainvesteeringud

EUR '000	Maa	Ehitised	KOKKU
31.12.2013 seisuga			
Soetusmaksumus	2 459	13 107	15 566
Kogunenud kulum	0	-3 903	-3 903
Jääkväärtus	2 459	9 204	11 663
1. 1. - 31.12.2014 toimunud liikumised			
Soetatud	123	763	886
Arvestatud kulum	0	-440	-440
Liikumised kokku	123	323	446
31.12.2014 seisuga			
Soetusmaksumus	2 582	13 114	15 696
Kogunenud kulum	0	-4 343	-4 343
Jääkväärtus	2 582	8 771	11 353
Lõpetamata ehitus	0	756	756
KOKKU	2 582	9 527	12 109
1. 1. - 31.12.2015 toimunud liikumised			
Soetatud	0	1 366	1 366
Arvestatud kulum	0	-472	-472
Ümberklassifitseerimine	0	-13	-13
Liikumised kokku	0	881	881
31.12.2015 seisuga			
Soetusmaksumus	2 582	15 155	17 737
Kogunenud kulum	0	-4 811	-4 811
Jääkväärtus	2 582	10 344	12 926
Lõpetamata ehitus	0	64	64
KOKKU	2 582	10 408	12 990

Kontserni kinnisvarainvesteeringuteks on tootmis- ja kontorihooned, mis paiknevad Eestis: Keila linnas, Saue vallas ja Haapsalus.

Soetusmaksumuse meetodil arvestatud kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus on juhtkonna hinnangul vahemikus 14 500 - 16 000 tuhat eurot. Juhtkonna poolne hinnang on tehtud diskonteeritud rahavoogude meetodil, võttes arvesse kehtivaid rendilepinguid ja nendes ettenähtud kasvumäärasid. Tulevasi rahavoogusid diskonteeriti määraga 9-11%, olenevalt rendile antud kinnisvara seisukorrast, lepingute pikaajalisusest ja väljarentimise võimalusest. Olulise eeldusena on hinnatud PKC Eesti AS rendilepingute lõppemist (lisa 33) ja eeldatud, et hoonetesse leitakse uued rentnikud hiljemalt 2018-st aastast. Kinnisvarainvesteering õiglases väärtuses on sõltuvalt õiglase väärtuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3 (lisa 5.6).

Seisuga 31.12.2015 puudusid Kontsernil lepingulised kohustused kinnisvarainvesteeringute soetuseks järgnevatel perioodidel, seisuga 31.12.2014 olid sellised kohustused 1 131 tuhat eurot.

Aruandeaastal mahakantud kinnisvarainvesteeringute soetusmaksumus oli 4 tuhat eurot. Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulud olid 2015. aastal 199 (2014: 96) tuhat eurot. Saadud renditulude kohta on informatsioon esitatud lisa 15.

14 Materiaalne põhivara**14.1. Materiaalse põhivara liikumine**

EUR '000	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muud	Kokku
31.12.2013 seisuga					
Soetusmaksumus	208	8 040	6 709	975	15 932
Kogunenud kulum	0	-2 200	-4 972	-670	-7 842
Jääkmaksumus	208	5 840	1 737	305	8 090
Lõpetamata ehitus	0	37	2	0	39
Kokku	208	5 877	1 739	305	8 129
1.1. - 31.12.2014 toimunud liikumised					
Soetatud	0	185	527	58	770
Soetatud äriühenduste kaudu	0	0	39	0	39
Müüdud põhivara jääkväärtuses	0	-5	-12	0	-17
Arvestatud kulum	0	-311	-500	-142	-953
Ümberklassifitseerimine	0	25	15	-40	0
Liikumised kokku	0	-106	69	-124	-161
31.12.2014 seisuga					
Soetusmaksumus	208	8 257	7 071	964	16 500
Kogunenud kulum	0	-2 510	-5 298	-783	-8 591
Jääkmaksumus	208	5 747	1 773	181	7 909
Lõpetamata ehitus	0	23	36	0	59
Kokku	208	5 770	1 809	181	7 968
1.1. - 31.12.2015 toimunud liikumised					
Soetatud	69	46	647	198	960
Müüdud põhivara jääkväärtuses	0	0	-3	-2	-5
Arvestatud kulum	0	-318	-493	-115	-926
Ümberklassifitseerimine	0	37	0	-24	13
Liikumised kokku	69	-235	151	57	42
31.12.2015 seisuga					
Soetusmaksumus	277	8 336	7 439	1 058	17 110
Kogunenud kulum	0	-2 828	-5 483	-820	-9 131
Jääkmaksumus	277	5 508	1 956	238	7 979
Lõpetamata ehitus	0	26	5	0	31
Kokku	277	5 534	1 960	238	8 010

Seisuga 31.12.2015 puudusid Kontsernil lepingulised kohustused materiaalse põhivara soetuseks järgnevatel perioodidel.

Seisuga 31.12.2015 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva põhivara soetusmaksumus 3 808 tuhat eurot ja seisuga 31.12.2014 oli 1 685 tuhat eurot. Aruandeaastal mahakantud ja müüdud põhivarade soetusmaksumus oli kokku 391 tuhat eurot, sealhulgas ehitised 12 tuhat eurot, masinad ja

seadmed 310 tuhat eurot ja muu materiaalne põhivara 69 tuhat eurot. Mahakantud põhivarad olid täielikult amortiseerunud.

14.2. Kapitalirendi tingimustel ostetud põhivara

EUR '000	Ehitised	Masinad ja seadmed	Kokku
31.12.2014 seisuga			
Soetusmaksumus	1 905	764	2 669
Jääkväärtus	1 601	436	2 037
31.12.2015 seisuga			
Soetusmaksumus	1 905	562	2 467
Jääkväärtus	1 541	499	2 040

2015. aastal sõlmiti uusi kapitalirendilepinguid kokku 459 tuhande euro väärtuses. 2014. aastal uusi kapitalirendilepinguid ei sõlmitud.

Informatsioon kapitalirendi võlgnevuste ja tingimuste kohta on esitatud lisas 17.

14.3. Kasutusrendi tingimustel rendile antud põhivara

EUR '000	31. detsembri seisuga	
	2015	2014
Masinad ja seadmed		
Kasutusrendile antud vara soetusmaksumus	17	17
Kasutusrendile antud vara akumuliseeritud kulum	-12	-11
Jääkmaksumus aasta lõpus	5	6

Kontsern on kasutusrendi tingimustel rendile andnud tootmiseseadmeid.

15 Kasutusrent

		1. jaanuar - 31. detsember	
EUR '000	Lisa	2015	2014
Renditulud			
- kinnisvarainvesteeringutelt		2 071	2 151
- masinatelt ja seadmetelt		2	2
KOKKU	25	2 073	2 153
Rendikulud			
Maa		35	35
Büroo-, kaubandus- ja tootmisruumid		83	63
Transpordivahendid		150	140
Muud		14	8
KOKKU		282	246

Renditulu kajastub kasumiaruandes müügituludes, rendiobjektidega seotud kulud ja amortisatsioon on müüdnud toodete kuludes.

Kinnisvarainvesteeringute rendilepingud on sõlmitud 2 kuni 14 aastaks. Kui osapooltel on soov renditingimusi muuta, siis räägitakse renditingimused läbi enne rendiperioodi lõppemist; vastasel juhul pikeneb leping automaatselt ühe aasta võrra. Rendilepingute ülesütleamise tähtaeg on 3 kuni 12 kuud.

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel

EUR '000		
31. detsembri seisuga	2015	2014
Renditulud		
< 1 aasta	2 203	1 805
1-5 aastat	4 802	3 433
> 5 aasta	4 746	4 389
Kokku renditulud	11 751	9 627
Rendikulud		
< 1 aasta	116	104
1-5 aastat	133	87
Kokku rendikulud	249	191

16 Immateriaalne põhivara

EUR '000	Lisa	Firma- väärtus	Arendus- väljaminekud	Litsentsid	KOKKU
31.12.2013 seisuga					
Soetusmaksumus		0	170	971	1 141
Kogunenud kulum		0	-152	-553	-705
Jääkmaksumus		0	18	418	436
1.1. - 31.12.2014 toimunud liikumised					
Soetused		0	0	253	253
Soetatud äriühenduste kaudu	32	4 860	0	0	4 860
Arvestatud kulum		0	-6	-114	-120
Liikumised kokku		4 860	-6	139	4 993
31.12.2014 seisuga					
Soetusmaksumus		4 860	170	1 224	6 254
Kogunenud kulum		0	-158	-667	-825
Jääkmaksumus		4 860	12	557	5 429
1.1. - 31.12.2015 toimunud liikumised					
Soetused		0	107	100	207
Arvestatud kulum		0	-13	-132	-145
Liikumised kokku		0	94	-32	62
31.12.2015 seisuga					
Soetusmaksumus		4 860	277	1 324	6 461
Kogunenud kulum		0	-171	-799	-970
Jääkmaksumus		4 860	106	525	5 491

Arendusväljaminekud on uute konkreetsete toodete valmistamise ja katsetustega seotud otsesed kulud. Litsentsid on põhiliselt tootevalmistuslitsentsid ja arvutitarkvara.

Kontsernil ei ole piiramatut kasutusega immateriaalseid varaobjekte, v.a. firmaväärtus.

Firmaväärtuse kaetava väärtuse testimine

Positiivne firmaväärtus 4 860 tuhat eurot tekkis 2014. aastal kui soetati 100%line osalus tütarettevõttes Finnkumu Oy. Firmaväärtus on seotud tütarettevõtte võimega teenida eraldiseisvaid rahavooge ning tütarettevõtte on seega madalaim positiivse firmaväärtuse arvestuse ja jälgimise tase (raha teeniv üksus, RTÜ). Tütarettevõtte kasutusväärtus on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil ning selle suurus võrreldi tütarettevõttesse tehtud investeeringu (sh firmaväärtus) suurusega.

Üldised firmaväärtuse kasutusväärtuse hindamise põhimõtted

Alljärgnevalt on kirjeldatud juhatuse poolt tehtud eeldusi ja hinnanguid, millele tuginedes viidi läbi RTÜ kaetava väärtuse testid. RTÜ koosseisu kuulub ka üksusele jagatud firmaväärtus. Juhtkonna hinnangud tuginevad ajaloolistele andmetele, kuid võtavad järgmiste perioodide prognooside osas arvesse aruande koostamise hetkeks väljakujunenud turusituatsiooni ja teisi põhjendatud eeldusi:

- Prognoosi periood on 2016-2019, millele lisandub terminaalaasta.
- Diskonteeritud rahavoogude leidmisel on kasutatud diskontomäära 14,7%.
- Kaetava väärtuse testis on kasutatud aastast kasvumäära 1%.

Hinnangute muutuste võimalik mõju

Raha teeniva üksuse kasutusväärtust võrreldakse tehtud investeeringu ja firmaväärtuse suurusega. Arvestades, et kasutusväärtuse leidmisel on tegemist hinnanguga, võib valitud sisendite muutmisel olla hindamistulemusele suurendav või vähendav mõju. Kontserni juhtkond on viinud läbi sensitiivsusanalüüsi oluliste kasutatud sisendite ja eelduste suhtes ning ei tuvastanud selliseid sisendeid ega eeldusi, mille muutumine mõistlikus ulatuses põhjustaks firmaväärtuse allahindamise vajaduse.

17 Võlakohustused

17.1. Võlakohustused 31. detsembri seisuga

EUR '000	2015	2014
Võlakohustused		
Pikaajaliste liisingkohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil	296	278
Kokku lühiajalised võlakohustused	296	278
Pikaajalised liisingkohustused	912	818
Kokku pikaajalised kohustused	912	818
Võlakohustused kokku	1 208	1 096
Võlakohustused perioodi alguses	1 096	1 752
Perioodi 1.01. – 31.12. jooksul toimunud liikumised		
Lühiajaliste laenukohustuste kasv(+)/vähenemine (-)	0	-358
Uued liisingkohustused	459	0
Pikaajaliste liisingkohustuste tasumine	-347	-298
Võlakohustused perioodi lõpus	1 208	1 096

17.2. Lühiajaliste pangalaenude tingimused

31.detsembri seisuga

Alusvaluuta	Laenulimiit alusvaluutas		Intressimäär	
	2015	2014	2015	2014
EUR'000	1 100	1 100	1k euribor+0,4%	+0,4%
EUR'000	600	1 200	1k euribor+1,0%	+0,6%
EUR'000	33	33	Nordea baasmäär +1,75%	+1,75%
EUR'000	500	0	6 kuu euribor+2,5%	-

Seisuga 31.12.2015 ja 31.12.2014 Kontsern ei kasutanud lühiajalist pangalaenu.

Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud lisas 18.

17.3. Kapitalirendikohustus*Rendimaksete nüüdisväärtus*

EUR '000	Nüüdisväärtus
Jääk seisuga 31.12.2013	1 394
Tasutud rendimaksed	-298
Jääk seisuga 31.12.2014	1 096
Tasutud rendimaksed	-347
Uued rendikohustused	459
Jääk seisuga 31.12.2015	1 208

Rendilepingute alusvaluutaks on euro. Kapitalirendilepingute intressimäärad olid 31.12.2015 seisuga vahemikus 0,5% – 1,6% (31.12.2014 seisuga 1,4% – 2,9%). Kapitalirendikohustuse kaalutud keskmine efektiivne intressimäär oli 2015. aastal 1,4% ja võrreldaval perioodil 1,6%.

17.4. Kapitalirendikohustus tagasimaksetähtaja järgi

EUR '000	<1 aasta	1-5 aastat	> 5 aastat	Kokku
Seisuga 31.12.2014				
Rendimaksete miinimumsumma	318	856	26	1 200
Realiseerimata finantskulu	-40	-38	-26	-104
Rendimaksete nüüdisväärtus	278	818	0	1 096
Seisuga 31.12.2015				
Rendimaksete miinimumsumma	341	982	0	1 323
Realiseerimata finantskulu	-45	-70	0	-115
Rendimaksete nüüdisväärtus	296	912	0	1 208

Rendimakseid tasutakse igakuiselt.

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

18 Laenude tagatised ja panditud vara

31.detsembri seisuga

Panditud vara		2015	2014
PKC Group Oyj aktsiad	Aktsiate arv	693 638	724 638
	Raamatupidamisväärtus EUR'000	11 258	12 659

Panditud vara tagatisel on Kontsernil võimalik kasutada lühiajalist laenu 1,1 miljonit eurot.

Kontsern pandib aktsiad pangale kuni kõik laenulepingutega võetud kohustused on panga ees täielikult täidetud. Vastavalt pandilepingu tingimustele on Kontsernil kohustus pantida koheselt aktsiaid lisaks, kui panditud aktsiate turuväärtus langeb ja ei ületa laenu jääki vähemalt 50% ulatuses. Aruande kuupäeva seisuga ei kasutanud Kontsern lühiajalist pangalaenu (lisa 17).

19 Võlad tarnijatele ja muud võlad

31. detsembri seisuga	EUR '000	Lisa	2015	2014
Võlad tarnijatele			3 410	3 656
Ostjate ettemaksed			389	818
Muud lühiajalised kohustused				
Muud kohustused			4	61
Võlg tütarettevõtte aktsiate eest	32		713	843
Võlad töövõtjatele			1 361	1 506
Muud viitvõlad			166	105
Muud lühiajalised kohustused kokku			2 244	2 515
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku			6 043	6 989

Võlad tarnijatele

31. detsembri seisuga	EUR '000	2015	2014
Võlad tarnijatele			
Võlg kaupade ja teenuste eest		3 405	3 430
Võlg materiaalse põhivara eest		0	12
Tasumata kinnisvarainvesteeringud		5	214
Kokku		3 410	3 656

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/alkiri...
 KPMG, Tallinn

20 Maksud

31. detsembri seisuga	EUR '000	Lisa	2015	2014
Ettemaks				
Käibemaks			107	266
Ettevõtte tulumaks			28	79
Sotsiaalmaks			4	2
KOKKU		9	139	347
Maksuvõlg				
Käibemaks			488	618
Ettevõtte tulumaks			146	12
Üksikisiku tulumaks			194	200
Sotsiaalmaksud			242	228
Muud maksud			20	26
KOKKU			1 090	1 084

21 Lühiajalised eraldised

EUR'000	Garantiieraldis		Muud eraldised		KOKKU	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Saldo 1. jaanuar	6	18	33	18	39	36
Eraldise moodustamine	65	13	1	33	66	46
Eraldise kasutamine	-41	-25	-30	-18	-71	-43
Saldo 31. detsember	30	6	4	33	34	39

Garantiieraldis on moodustatud potentsiaalsete garantiikulude katteks. Müügilepingute kohaselt annab Kontsern müüdud toodetele garantii, kohustudes aasta jooksul tasuta parandama või välja vahetama mittekvaliteetsed või defektidega tooted.

22 Tingimuslikud kohustused**22.1. Tulumaks**

31. detsembri seisuga (EUR '000)	2015	2014
Jaotamata kasum	26 817	26 664
Omanikele maksimaalselt võimalik väljamakstav dividendisumma	23 339	22 993
Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaksukulu	3 478	3 671

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja tasumisele kuuluva tulumaksu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31. detsember 2015. Tingimusliku tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud maksumäär 20/80, mis kehtib alates 1. jaanuarist 2015. Kui aktsionäride üldkoosolek kinnitab juhatuse kasumi jaotamise ettepaneku maksta dividendidena välja 887 tuhat eurot, kaasneb sellega maksimaalne tulumaksukohustus summas 222 tuhat eurot.

23 Aktsiakapital ja reservid

23.1. Aktsiakapital ja ülekurss

31. detsembri seisuga	Ühik	2015	2014
Aktsiakapital	EUR '000	12 418	12 180
Aksia nimiväärtus	EUR	0,70	0,70
Aktsiate arv (tasutud täies ulatuses)	Tk'000	17 740	17 400
Ülekurss	EUR '000	804	240

14. mail 2015 toimunud aktsionäride üldkoosolek otsustas realiseerida 3. mail 2012 toimunud üldkoosoleku poolt heaks kiidetud optsiooniprogrammi.

Aktsiate märkimine viidi läbi 16.6 - 30.6.2015. Märkimisest said osa võtta need, kellel oli eelnevalt sõlmitud aktsiate märkimise leping. Märgiti 339 880 aktsiat 0,70-eurose nimiväärtusega. Emiteeritavate aktsiate eest tasumine toimus märkimisega samaaegselt. Aktsiate väljalaske hind oli 2,36 eurot. Aktsiakapital suurenes 238 tuhat eurot ja ülekurss oli 564 tuhat eurot. Emissiooni toimumise järel on ASi Harju Elekter aktsiakapital 12 418 tuhat eurot, mis jaguneb 17,7 miljoniks lihtaktsiaks, mis kõik on noteeritud Nasdaq Tallinna börsil. Emiteeritud aktsiad annavad õiguse dividendidele 2015. aasta eest.

Seisuga 31.12.2015 oli AS Harju Elekter lihtaktsiate arv 17 739 880.

Aktsiakapitali suurendamise kanne tehti Äriregistrisse 22.7.2015.

Põhikirjajärgne maksimaalne lubatud aktsiakapital on 14,0 miljonit eurot ja minimaalne 3,5 miljonit eurot.

23.2. Dividend aksia kohta

Kasumijaotamise ettepaneku kohaselt maksti 2015. aastal 2014. aasta eest dividende 0,15 eurot aktsialt kokku 2 610 tuhat eurot. Dividendid maksti välja 3. juunil 2015. Võrreldaval perioodil maksti 2013. aasta eest dividende 0,10 eurot aktsialt kokku 1 740 tuhat eurot.

Kasumijaotamise ettepaneku kohaselt makstakse 2015. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsialt kokku 887 tuhat eurot. Väljamaksmisele kuuluvad dividendid kajastatakse siis, kui kasumi jaotamise ettepanek on üldkoosoleku poolt kinnitatud.

23.3. Üle 5% aktsiatega määratud hääli omavad aktsionärid

31. detsembri seisuga	2015	2014
AS Harju KEK	31,39%	32,00%
ING Luxembourg S.A	10,71%	10,92%
Endel Palla	6,39%	6,32%
Tiina Kirsme	4,97%	5,06%
Aktsionärid kelle osalus on väiksem kui 5%	46,54%	45,70%

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 30.03.2016
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

23.4. AS Harju Elekter nõukogu ja juhatuse liikmete osalus

		Aktsiate kogus	Otsene osalus	Kaudne osalus
Palla, Endel	Nõukogu esimees	1 134 000	6,39%	0,36%
Kirsme, Aare	Nõukogu liige	228 250	1,29%	0,38%
Kabal, Ain	Nõukogu liige	10 275	0,06%	0,00%
Toome, Andres	Nõukogu liige	30 000	0,17%	0,34%
Tombak, Triinu	Nõukogu liige	15 000	0,08%	0,00%
Allikmäe, Andres	Juhataja	225 000	1,27%	0,00%
Kokku		1 642 525	9,26%	1,08%

Aktsionäride omanduses olevate aktsiate arv ja osaluse protsent on fikseeritud 31.12.2015 kell 23:59 seisuga. Vastavalt Nasdaq Tallinna Börsi reglemendi nõuetele on emitent kohustatud majandusaasta aruandes esitama teabe oma juhatuse ja nõukogu liikmetele (otsene osalus) ning nende lähikondsetele (kaudne osalus) kuuluvate emitendi aktsiate arvu kohta majandusaasta lõpu seisuga. Kaudse osalusena käsitletakse ka Kontserni nõukogu või juhatuse liikme poolt kontrollitavale äriühingule kuuluvate aktsiatega esindatud hääli. Lähikondseteks on juhtorgani liikme abikaasa, alaealine laps või liikmega ühist majapidamist omav isik.

23.5. Reservid

31. detsember seisuga (EUR '000)	2015	2014
Kohustuslik reservkapital	1 218	1 218
Ümberhindluse reserv	16 827	18 184
Valuutakursi muutuste reserv	2	-9
Reservid kokku	18 047	19 393

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti äriseadustikule moodustavad äriühingud seaduses ette nähtud kohustusliku reservkapitali. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitali summast. Reservkapitali võib kasutada ettevõtte kahjumi katmiseks ning aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist on keelatud teha aktsionäridele väljamakseid.

Ümberhindluse reserv

Ümberhindluse reserv koosneb müügivalmis finantsvarade ümberhindlusest õiglasesse väärtusesse tekkinud realiseerimata kasumitest ja kahjumitest. 2015. aastal vähenes ümberhindluse reserv 1 357 (2014: 7 406) tuhat eurot PKC Group Oyj aktsiate ümberhindlusest ning lisaks vähenes 2014. aastal PKC Group Oyj aktsiate müügist realiseerunud kasumist 4 616 tuhat eurot. Kokku vähenes 2014. aastal ümberhindluse reserv 12 022 tuhat eurot.

Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reserv koosneb valuutakursside erinevustest, mis tekivad seoses välismaal asuvate tütarettevõtte finantsaruannete ümberarvutamise ja Kontserni esitusvaluutasse.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev. 30.03.2016
 Signature/allkiri. [Signature]
 KPMG, Tallinn

24 Segmentiaruanne

Emaettevõtte ASi Harju Elekter juhatus jälgib Kontserni sisemisi aruandeid hindamaks tulemuslikkust ja langetamaks otsuseid ressursside osas. Juhatus on määranud ärisegmendid antud aruannete alusel.

Konsolideeritud finantsaruannetes eristatakse kolme segmenti – tootmine, kinnisvara ja muud tegevused.

Tootmine - elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmine ja müük, samuti nendega seotud tegevused. Sellesse harusse kuuluvad Kontserni ettevõtetest AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, Satmatic Oy, Finnkumu Oy, Rifas UAB ja Automatikos Iranga UAB.

Kinnisvara - kinnisvara arendamine, hooldus ja rentimine, kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenused ja teenuste vahendamine. Kinnisvara on klassifitseeritud eraldiseisvaks segmendiks, sest tema varade maksumus on rohkem kui 10% kõigi Kontserni varade maksumusest kokku.

Muud tegevused - Kontserni ja temaga seotud ettevõtete toodete ning muude elektriinstallatsioonitöödeks vajalike kaupade müük peamiselt jaeklientidele ja väiksema ning keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele; juhtimisalased teenused. Muud tegevusalad on Kontserni seisukohalt väheolulised ja ükski neist ei moodusta eraldiseisvat segmenti aruandluse tarbeks.

Kontsern hindab tegevussegmentide tulemust segmenti müügitulu ja ärikasumi alusel. Emaettevõtte juhtkonna hinnangul toimuvad segmentidevahelised tehingud tavapärastel turutingimustel ning ei erine oluliselt tingimustest, millega on tehing tehtud kolmandate osapooltega.

Jagamatud varad on Emaettevõtte raha, mitmesugused nõuded ja ettemaksed ning muud finantsinvesteeringud.

Jagamatud kohustused on Emaettevõtte (Eesti) võlakohustused, maksu- ja viitvõlad.

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identitiseerimiseks
Date/kuupäev..... 30.03.2016
Signature/allkiri.....
KPMG, Tallinn

2015	EUR'000	Lisa	Tootmine	Kinnisvara	Muud tegevused	Elimineerimine	Konsolideeritud
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt		25	55 555	2 353	2 748	0	60 656
Tulu teistelt segmentidelt			252	961	345	-1 558	
Segmendi äritulud			55 807	3 314	3 093	-1 558	60 656
Ärikasum			2 651	954	-297	-32	3 276
Finantstulud							806
Finantskulud							-36
Tulu tütaretevõttest		32					16
Kasum enne maksustamist							4 062
Tulumaks							-876
Aruandeperioodi puhaskasum							3 186
Segmendi varad			33 440	13 304	4 678	-7 432	43 990
Jagamatud varad							22 589
Varad kokku							66 579
Segmendi kohustused			15 022	0	426	-7 432	8 016
Jagamatud kohustused							359
Kohustused kokku							8 375
Investeeringud põhivarasse		12,13,14,16	850	1 391	2 692	0	4 933
Põhivara amortisatsioon		13,14,16	875	471	200	-3	1 543
2014							
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt		25	45 814	2 392	2 400	0	50 606
Tulu teistelt segmentidelt			237	980	413	-1 630	0
Segmendi äritulud			46 051	3 372	2 813	-1 630	50 606
Ärikasum			1 469	1 137	-306	-72	2 228
Finantstulud							5 661
Finantskulud							-38
Sidusettevõtte müügikasum		11					1 785
Kasum sidusettevõttest kapitaliosaluse meetodil		11					817
Kasum enne maksustamist							10 453
Tulumaks							-675
Aruandeperioodi puhaskasum							9 778
Segmendi varad			34 118	12 516	8 491	-7 473	47 652
Jagamatud varad							22 140
Varad kokku							69 792
Segmendi kohustused			16 513	0	613	-7 473	9 653
Jagamatud kohustused							297
Kohustused kokku							9 950
Investeeringud põhivarasse		13,14,16	638	1 052	219	0	1 909
Põhivara amortisatsioon		13,14,16	861	440	213	-1	1 513

Investeeringud põhivarasse sisaldavad finantsinvesteeringute (lisa 12), kinnisvarainvesteeringute (lisa 13), materiaalse (lisa 14) ja immateriaalse põhivara (lisa 16) soetust.

Müügitulud geograafiliste (kliendi asukoht) piirkondade lõikes

Seisuga 31. detsember	EUR '000	Lisa	2015	2014
Eesti			14 198	15 183
Soome			38 875	29 480
Leedu			610	1 037
Rootsi			1 428	1 596
Norra			3 873	1 658
Muud			1 672	1 652
Müügitulu kokku		25	60 656	50 606

Kontserni pikaajaliste mittefinantsvarade paiknemine

Seisuga 31. detsember	EUR '000	2015	2014
Eesti		17 912	16 811
Soome		6 952	7 081
Leedu		1 627	1 614
Varade väärtus kokku		26 491	25 506

25 Kasumiaruande kirjete selgitused

EUR '000	Lisa	2015	2014
MÜÜGITULUD TEGEVUSALADE VIISI			
Elektriseadmed		52 135	42 867
Lehtmetalltooted ja teenused		843	881
Telekommunikatsiooni tooted ja teenused		1 108	1 039
Elektrikaupade ja komponentide vahendusmüük		3 686	3 109
Teenuste vahendusmüük		242	298
Renditulu	15	2 073	2 153
Muud teenused		569	259
KOKKU	24	60 656	50 606
MÜÜDUD TOODETE KULUD			
Kaubad ja materjalid		-38 658	-31 344
Teenused		-1 522	-1 256
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-8 046	-7 485
Põhivara kulum		-1 181	-1 147
Muud kulud		-771	-713
Lõpetamata ja valmistoodangu varude kasv		-179	420
KOKKU		-50 357	-41 525
TURUSTUSKULUD			
Ostuteenused		-464	-381
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-1 753	-1 881
Põhivara kulum		-13	-17
Muud kulud		-427	-441
KOKKU		-2 657	-2 720

EUR '000	Lisa	2015	2014
ÜLDHALDUSKULUD			
Ostuteenused		-578	-527
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-2 756	-2 661
Põhivara kulum		-349	-349
Muud kulud		-654	-505
KOKKU		-4 337	-4 042
- sealhulgas arenduskulud		-497	-604
<i>Tööjõukulud müüdnud toodete, turustus- ja üldhalduskuludes:</i>			
Töötasud		-9 695	-9 195
Sotsiaal- ja muud maksud palgakulult		-2 872	-2 766
Aktsiapõhine hüvitis		-36	-72
Reservid		48	6
KOKKU		-12 555	-12 027
MUUD ÄRITULUD			
Kasum materiaalse põhivara müügist		25	10
Saadud trahvid ja viivised		0	1
Muud äritulud		45	16
KOKKU		70	27
MUUD ÄRIKULUD			
Trahvid, viivised ja muud kahjud		-7	-19
Netokahjum (-) valuutakursi muutustest		-8	-18
Kulutused kingitustele ja annetustele		-29	-37
Muud ärikulud		-55	-44
KOKKU		-99	-118
FINANTSTULUD			
Intressitulu		39	58
Tulu finantsinvesteeringute müügist		1	4 685
Dividenditulu	12	766	907
Tütarettevõtte tingimusliku soetusmaksumuse õiglase väärtuse muutus	32	16	0
Muu finantstulu		0	11
KOKKU		822	5 661
FINANTSKULUD			
Intressikulu		-33	-31
Netokahjum (-) valuutakursi muutustest		-3	-7
KOKKU		-36	-38

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/alkiri...
 KPMG, Tallinn

26 Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks**Tulumaksu kulu**

EUR'000	2015	2014
Jooksev tulumaksukulu	933	668
Edasilükkunud tulumaksu kulu	-57	7
Tulumaksu kulu kasumiaruandes	876	675

Kontserni kasumilt arvestatud teoreetiline tulumaks erineb tegelikust tulumaksukulust põhjustel, mis on esitatud alljärgnevas tabelis.

Tulumaks regioonide lõikes seisuga 31. detsember 2015

EUR '000	Eesti	Soome	Leedu	Rootsi	KOKKU
Kasum enne maksustamist	351	3 007	704	0	4 062
Tulumaksumäär	0%	20%	15%	22%	
Teoreetiline tulumaks	0	601	106	0	707
Dividendide tulumaks	387	0	0	0	387
Maksuvaba tulu mõju	0	-200	-21	0	-221
Mitterahvatavate kulude mõju	0	19	41	0	60
Edasilükkunud tulumaks maksukahjumitelt	0	0	-57	0	-57
Tulumaksukulu	387	420	69	0	876

Tulumaks regioonide lõikes seisuga 31. detsember 2014

EUR '000	Eesti	Soome	Leedu	Rootsi	KOKKU
Kasum enne maksustamist	7 852	2 071	101	429	10 453
Tulumaksumäär	0%	20%	15%	22%	
Teoreetiline tulumaks	0	414	15	94	523
Dividendide tulumaks	419	0	0	0	419
Edasikantavate maksukahjumite realiseerumine	0	0	-6	-94	-100
Maksuvaba tulu mõju	0	-211	17	0	-194
Mitterahvatavate kulude mõju	0	24	-4	0	20
Edasilükkunud tulumaks maksukahjumitelt	0	1	6	0	7
Tulumaksukulu	419	228	28	0	675

Edasilükkunud tulumaksu vara 31. detsembri seisuga

EUR'000	2015	2014
Edasilükkunud tulumaksu vara pikaajaline osa, sh	57	0
edasilükkunud maksukahjumitelt	57	0

Edasikantavatelt maksukahjumitelt arvestatud edasilükkunud tulumaksu vara realiseerumine sõltub tütarettevõtete tulevaste perioodide maksustatavatest kasumitest, mis ületavad bilansipäevaks

akumuleerunud edasikantavaid kahjumeid. Aastaruande koostamisel viidi läbi tütarettevõtete tulevaste perioodide kasumi analüüs. Kasumi tekkimise eelduseks on iga tütarettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamine. Edasilükkunud tulumaksu-vara kajastati summas, mille realiseerumine läbi tulevaste perioodide kasumi on tõenäoline.

27 Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta on leitud jagades aruandeperioodi puhaskasumi perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga.

Lahustatud puhaskasumi leidmiseks võetakse arvesse potentsiaalselt emiteeritavad aktsiad. 31.12.2015 seisuga ei olnud Kontsernil potentsiaalseid emiteeritavaid aktsiaid, mistõttu aruandeaasta lahustatud puhaskasum (-kahjum) aktsia kohta võrdus tavapuhaskasumiga aktsia kohta.

	Ühik	2015	2014
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist	EUR'000	3 190	9 697
Perioodi keskmine aktsiate arv	Tk'000	17 551	17 400
Tavapuhaskasum Emaettevõtte omanike aktsia kohta	EUR	0,18	0,56
Perioodi korrigeeritud keskmine aktsiate arv	Tk'000	17 551	17 400
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta	EUR	0,18	0,56

28 Sihtfinantseerimine

EUR'000	2015	2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	17	15
sh üldhalduskulud	17	15
Sihtfinantseerimine põhivara ostuks	22	0
sh arvutitarkvara	22	0
KOKKU	39	15

Soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseeringu summa. Tegevuskulude osas kajastatakse saadud summasid vastava kulu vähendusena (lisa 3.20).

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkirj...
 KPMG, Tallinn

29 Rahavoogude aruande kirjete selgitused

1. jaanuar kuni 31. detsember (EUR '000)	Lisa	2015	2014
Varude muutus			
Varude kasv (-)/ vähenemine (+) finantsseisundi aruandes		956	-2 303
Äriühenduste kaudu soetatud varud	32	0	1 630
Varude muutus kokku		956	-673
Ettevõtte tulumaks			
Tulumaksukulu kasumiaruandes	26	-876	-675
Tulumaksu ettemaksu vähenemine (+)/ kasv (-) ja võla vähenemine (-)/ kasv (+)	20	185	-41
Äriühenduste kaudu soetatud tulumaksu kohustus	32	0	-136
Edasilükkunud tulumaksu vara muutus	26	-57	7
Makstud ettevõtte tulumaks		-748	-845
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest			
Soetus	13	-1 366	-886
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	19	-209	214
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest		-1 575	-672
Tasutud materiaalse põhivara eest			
Materiaalse põhivara soetus	14	-960	-770
Kapitalirendi korras soetatud	14	459	0
Põhivara ostuga seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	19	-12	5
Tasutud materiaalse põhivara eest		-513	-765
Tasutud immateriaalse põhivara eest			
Soetus	16	-207	-253
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	19	0	-4
Tasutud immateriaalse põhivara eest		-207	-257
Laekus põhivara müügist			
Müüdud põhivara jääkväärtus	14	5	17
Kasum põhivara müügist		25	10
Laekunud põhivara müügist		30	27
Laekunud intressid			
Intressitulu kasumiaruandes	25	39	58
Intressinõude vähenemine (-)/ kasv (+)		3	-4
Laekunud intressid		42	54

30 Seotud osapooled

ASi Harju Elekter seotud osapoolteks on sidusettevõtte AS Draka Keila Cables kuni 1. juulini 2014 (lisa 11), Kontserni juhtkonna liikmed, nende lähikondsed ning AS Harju KEK, kelle omanduses on 31,4% ASi Harju Elekter aktsiatest. Kontserni juhtkond on Emaettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmed. Juhatus on 1-liikmeline ja nõukogu on 5-liikmeline.

Tehingud seotud osapooltega

1. jaanuar kuni 31. detsember (EUR'000)	2015	2014
Kaupade ja teenuste ost seotud osapooltelt:		
- Sidusettevõttelt	0	248
- Harju KEK'lt	93	192
KOKKU	93	440
<i>Sealhulgas:</i>		
- kaubad ja materjalid	0	248
- põhivara rentimine	80	65
- põhivara ost	13	126
- muud teenused	0	1
Kaupade ja teenuste müük seotud osapooltele:		
- Sidusettevõttele	0	378
- Harju KEK'le	5	3
KOKKU	5	381
<i>Sealhulgas:</i>		
- kaubad ja materjalid	0	17
- põhivara rentimine	0	339
- muud teenused	5	25
Nõukogu ja juhatuse liikmetele makstud tasud		
- palk, preemia, muud sarnased tasud	213	215
- sotsiaalmaks	71	71
KOKKU	284	286
Aktsiapõhised hüvitised		
- ASi Harju Elekter nõukogu ja juhatuse liikmetele	10	20

Juhataja ei saa Kontsernilt pensioniga seotud õigusi. Juhatajal on õigus saada lahkumishüvitist kuni 10 kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Nõukogu esimehel on õigus saada lahkumishüvitist arendusdirektori 6 kuu ametipalga ulatuses.

31 Aktsiapõhine hüvitis

3. mail 2012 toimunud aktsionäride üldkoosolek otsustas korraldada 2015. aastal Kontserni töötajatele ja Kontserni ning Kontserniga seotud äriühingute juhtorganite liikmetele suunatud aktsiaemissiooni. Märkimisõiguse planeeritavast aktsiaemissioonist osavõtuks andis nendega sõlmitud eelleping ning aktsiate märkimise perioodil kehtiv töö- või ametisuhe kuni aktsiate märkimise kuupäevani kaasa arvatud.

Aktsiate väljalaskehinnaks määrati ajavahemikus 1. juunist kuni 15. juunini 2012 ASi Harju Elekter aktsia börsipäevade keskmine hind Nasdaq Tallinna Väärtpaberibörsil eurodes (EUR). Aktsia väljalaske hinnaks kujunes 2,36 eurot.

Aktsiate märkimisõiguste kajastamisel rakendati IFRS 2 põhimõtteid. Kontsern kasutas töötajatelt aktsiate eest saadaolevate teenuste (tööpanuse) hindamisel märkimisõiguse õiglast väärtust eellepingute sõlmimise hetkel. Sõltumatu ekspert määras väärtuseks 0,50 eurot ühe aktsia märkimisõiguse kohta. 2015. aastal on tööjõukuluna kajastatud aktsiapõhiste maksete summa 36 (2014: 72) tuhat eurot.

Õiglase väärtuse hindamisel kasutati Black-Scholes hindamismudelit. Hinna määramisel võeti arvesse kaalutud keskmist aktsia turuhinda (2,36 EUR), aktsia eeldatavat volatiilsust (35%), riskivaba intressimäära (1%), prognoositavaid dividende ning perioodi pikkust eellepingute sõlmimise ja planeeritava aktsiate märkimishetke vahel (3 aastat).

Aktsiate märkimine viidi läbi 16.6. -30.6.2015 ja aktsiakapitali suurendamise kanne tehti Äriregistrisse 22.7.2015 (lisa 23).

	Opsioonide arv
Seisuga 31.12.2014	434 960
Loobutud	-95 080
Realiseeritud	-339 880
Seisuga 31.12.2015	0

Aktsiaoptsioonide kasutamise perioodil 16.06-30.06.2015 oli aktsia keskmine hind Nasdaq Tallinna Börsil 2,78 eurot.

32 Äriühendused

Mittekontrolliva osalusega tütaretevõtted

Bilansipäeva seisuga on Kontsernis alljärgneva mittekontrolliva osalusega tütaretevõtted:

31. detsembri seisuga	Riik	Osalus 2015	Osalus 2014	Tegevusala
Rifas UAB	Leedu	100%	63%	Elektriseadmete tootmine
Automatikos Iranga UAB	Leedu	51%	32%	Projekteerimine
Harju Elekter AB	Rootsi	90%	90%	Elektriseadmete müük

Harju Elekter AB tegevus on peatatud alates 1.4.2014 mistõttu ettevõtte varad, kohustused, tulud ja kulud on ebaolulised ning ettevõtte mittekontrolliva osalusega seotud finantsandmeid ei avalikustata.

Alljärgnev tabel iseloomustab nende Kontserni tütaretevõtete finantsinformatsiooni, mille kasum ja omakapital kuuluvad osaliselt mittekontrollivale osapoolale:

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 30.03.2016
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

	Automatikos Iranga UAB		Rifas UAB
Finantsseisundi aruanne (EUR'000)	2015	2014	2014
Käibevarad	242	232	2 977
Põhivarad	38	49	1 615
Varad kokku	280	281	4 592
Lühiajalised kohustused	42	40	1 165
Kohustused kokku	42	40	1 165
Jaotamata kasum (-kahjum)	226	227	2 682
<i>Mitte-kontrolliv osalus</i>	<i>117</i>	<i>117</i>	<i>1 353</i>
Kasumiaruanne (EUR'000)			
Äritulud	380	645	5 297
Perioodi puhaskasum (-kahjum)	13	37	78
<i>s.h. Mittekontrolliva osaluse osa</i>	<i>6</i>	<i>18</i>	<i>41</i>
Rahavoogude aruanne			
Rahavood äritegevusest	78	-32	282
Rahavood investeerimistegevusest	0	-13	-135
Rahavood finantseerimise tegevusest	-14	-58	-111
Rahavood koku	64	-103	36

Täiendava osaluse soetamine tütaretevõttes Rifas UAB

24. aprillil 2015 ostis AS Harju Elekter Leedu tütaretevõtte Rifas UAB 37%lise osaluse, saades ettevõtte ainuomanikuks. Mittekontrolliva osa raamatupidamisliku väärtuse ning selle eest makstu vahe on kajastatud omakapitalis.

	2015
Ostetud mittekontrolliva osaluse bilansiline väärtus	1 188
Makstud mittekontrolliva osaluse eest	-1 651
Muutus omakapitalis	-463

Finnkumu Oy aktsiate eest tasumine

Satmatic Oy (Soome) allkirjastas 17. juunil 2014 lepingu Soome suurima komplektalajaamade valmistaja Finnkumu Oy kõigi aktsiate ostuks. Ostuhind ületas ettevõtte netovara õiglast väärtust, millega kaasnes firmaväärtus. Finnkumu Oy osteti, et omandada Soome alajaamade turuosa ja kliendibaas ning suurendada sünergiat Kontserni tootmisettevõtete vahel.

Finnkumu Oy 2014. aasta müügitulu oli 9,0 miljonit eurot ja puhaskasum 1,7 miljonit. Kontsern konsolideeris alates seotuskuupäevast 17.06.2014. aastal Finnkumu Oy müügitulu 4,0 miljonit ja puhaskasumit 0,6 miljonit eurot.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/alkiri...
 KPMG, Tallinn

Ostu mõju Kontserni varadele, kohustustele ja rahavoole seisuga 17.06.2014

Varad ja kohustused (EUR'000)	Soetatud netovara õiglasel väärtuses
Raha ja pangakontod	1 869
Väärtpaberid	112
Nõuded ostjate vastu	1 264
Varud	1 630
Põhivara	39
Võlad tarnijatele ja muud võlad	-1 337
Ettevõtte tulumaksuvõlg	-136
Netovara	3 441
Soetusmaksumus	8 300
Firmaväärtus	4 860
Rahavood	
Tasutud osaluse eest rahas	-6 716
Raha ja rahaekvivalendid soetatud ettevõttes	1 869
Kokku rahaline mõju Kontsernile	-4 847

Aktsiate soetusmaksumuseks kujunes 8 300 tuhat eurot, millest 6 716 tuhat eurot tasuti 2014. aastal. Vastavalt lepingule tuli ülejäänud summa tasuda müüjatele kahes osas: 2015. aastal 50% 2014. aasta ettevõtte ärikasumist, mille suuruseks prognoositi soetuse hetkel 843 tuhat eurot ja 2016. aastal 40% ettevõtte 2015. aasta ärikasumist, mille suuruseks prognoositi soetuse hetkel 742 tuhat eurot. Kokku 1 585 tuhat eurot.

Netovara	3 441
Soetusmaksumus	8 300
sh tinglik osa	1 585
sh koheselt rahas tasutud	6 716
Firmaväärtus	4 860

31.12.2014 hinnati lühiajalise kohustuse suuruseks 843 tuhat eurot. Satmatic Oy tasus 2015. aastal esimese osamaksena täiendavalt 13 tuhat eurot, kokku 856 tuhat eurot. Enam makstud summa 13 tuhat eurot kajastati aruandeperioodil finantskuluna. 31.12.2015 hinnati teise osamakse õiglaseks väärtuseks 713 tuhat eurot, mis oli 29 tuhat eurot väiksem aasta tagusest hinnangust. Hinnangu tegemisel võeti aluseks Finnkumu Oy 2015. aasta auditeeritud ärikasum. Tingliku kohustuse õiglase väärtuse muutus oli kokku 16 tuhat eurot. Kohustuse vähendus kajastati aruandeperioodil finantstuluna (lisa 25).

Soetusmaksumuse tingliku osa muutus

	Lisa	2015	2014
Algsaldo 01.01.		1 585	-
Esialgselt kajastatud		-	1 585
Tasutud		-856	-
Õiglase väärtuse netomuutus	25	-16	-
Lõppsaldo		713	1 585
sh lühiajaline osa		713	843
sh pikaajaline osa		0	742

33 Bilansipäevajärgsed sündmused

PKC Group Oyj andis 11.2.2016 börsiteates avalikkusele teada, et lõpetab tootmistegevuse Keilas peale esimest kvartalit 2017. PKC Eesti AS on olnud ASi Harju Elekter pikaajaline rentnik. Juhatusel hinnangul avaldab selline otsus lühiajalist mõju Kontserni renditulule.

34 Emaettevõtte põhjaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele esitatakse Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (koondkasumiaruanne, finantsseisundi aruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades (lisa 2).

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

31. detsembri seisuga (EUR'000)	2015	2014
Raha ja pangakontod	1 371	6 008
Nõuded ostjate vastu	705	644
Nõuded seotud osapoolte vastu	1 752	1 195
Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksud	64	89
Varud	445	383
Käibevara kokku	4 337	8 319
Investeeringud tütarettevõtetesse	4 762	3 112
Pikaajalised nõuded tütarettevõtetele	5 682	6 278
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	20 188	19 145
Kinnisvarainvesteeringud	15 474	14 703
Materiaalne põhivara	544	426
Immateriaalne põhivara	279	309
Põhivara kokku	46 929	43 973
VARAD KOKKU	51 266	52 292
Kohustused		
Võlad tarnijatele	419	566
Maksuvõlad	147	84
Muud võlad ja saadud ettemaksed	214	257
Lühiajalised kohustused kokku	780	907
Kohustused kokku	780	907
Omakapital		
Aktsiakapital	12 418	12 180
Ülekurs	804	240
Reservid	18 046	19 403
Jaotamata kasum	19 218	19 562
Omakapital kokku	50 486	51 385
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	51 266	52 292

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

KOONDKASUMIARUANNE

1. jaanuar – 31. detsember (EUR'000)	2015	2014
Müügitulu	6 401	6 169
Müüdud toodete kulud	-3 916	-3 534
Brutokasum	2 485	2 635
Muud äritulud	15	14
Turustuskulud	-383	-368
Üldhalduskulud	-1 385	-1 339
Muud ärikulud	-73	-67
Äriksu	659	875
Tulu tütarettevõtetest	1 063	46
Tulu sidusettevõttest	0	5 635
Tulu müügivalmis finantsvaradelt		
-dividenditulu	766	906
-investeeringute müügist	0	4 616
Intressitulu	170	131
Intressikulud	-5	-1
Kasum majandustegevusest	2 653	12 208
Tulumaks	-387	-327
Aruandeaasta puhaskasum	2 266	11 881
Muu koondkasum/-kahjum		
Finantsvara ümberhindluse netokasum/-kahjum	-1 357	-7 406
Finantsvara müügiga realiseerunud kasum (-)	0	-4 616
Perioodi muu koondkasum/-kahjum kokku	-1 357	-12 022
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum	909	-141

RAHAVOOGUDE ARUANNE

EUR '000	2015	2014
Rahavood äritegevusest		
Ärikasum	659	875
Korrigeerimised		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	821	794
Kasum põhivara müügist	-3	0
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-30	-112
Varude muutus	-62	-84
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	131	-51
Makstud ettevõtte tulumaks	-387	-327
Makstud intressid	-5	-1
Kokku rahavood äritegevusest	1 124	1 094
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud põhivara eest	-1 903	-1 063
Tütarettevõtte ost	-1 651	-200
Tasutud finantsinvesteeringu eest	-2 400	0
Laekunud sidusettevõtte müügist	0	6 200
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	0	4 787
Laekunud põhivara müügist	4	0
Antud laenu tagasimaksed	1 822	0
Antud laen	-1 800	-6 800
Laekunud intressid	182	62
Laekunud dividendid	1 829	1 414
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-3 917	4 400
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud aktsiate emiteerimisest	766	0
Makstud dividendid	-2 610	-1 740
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-1 844	-1 740
Kokku rahavood	-4 637	3 754
Raha jääk perioodi algul	6 008	2 254
Rahajääkide muutus	-4 637	3 754
Raha jääk perioodi lõpus	1 371	6 008

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 30.03.2016
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

	Aktσια- kapital	Üle- kurss	Reserv- kapital	Ümber- hindluse reserv	Jaota- mata kasum	KOKK U
EUR '000						
Saldo 31.12.2013	12 180	240	1 218	30 207	9 421	53 266
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	11 881	11 881
Muu koondkasum/-kahjum	0	0	0	-12 022	0	-12 022
2014.a. koondkasum/-kahjum						
kokku	0	0	0	-12 022	11 881	-141
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Makstud dividendid	0	0	0	0	-1 740	-1 740
Saldo 31.12.2014	12 180	240	1 218	18 185	19 562	51 385
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	2 266	2 266
Muu koondkasum/-kahjum	0	0	0	-1 357	0	-1 357
2015.a. koondkasum/-kahjum						
kokku	0	0	0	-1 357	2 266	909
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Aktsiate emiteerimine (lisa 23)	238	564	0	0	0	802
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 610	-2 610
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	238	564	0	0	-2 610	-1 808
Saldo 31.12.2015	12 418	804	1 218	16 828	19 218	50 486
EUR'000					2015	2014
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga					50 486	51 385
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste:						
-bilansiline väärtus					-4 762	-3 112
-bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil					12 362	10 204
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga					58 086	58 477

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele on summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid, leitav järgmiselt: korrigeeritud konsolideerimata omakapital, millest on maha arvatud aktsiakapital, ülekurs ja reservid.

Vastavalt Äriseadustikule võtab Emaettevõtja, kes koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande, kasumi jaotamise otsuse vastu konsolideerimisgrupi konsolideeritud aruannete alusel. Konsolideeritud aruannetel põhinevat kasumit ei ole lubatud jaotada niivõrd, kuivõrd see vähendaks emaettevõtja netovara tasemeni alla aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mille väljamaksmine aktsionäridele ei ole lubatud seadusest või põhikirjast tulenevalt

JUHATAJA KINNITUS KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhataja kinnitab, et lehekülgedel 5 kuni 37 toodud juhatuse tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate aruandeperioodi jooksul toimunud olulistest sündmustest ning nende mõjust raamatupidamisaruandele, sisaldab peamiste riskide ja ebaselguste kirjeldust ning kajastab olulise tähtsusega tehinguid seotud osapooltega.

Juhataja kinnitab, et lehekülgedel 38 kuni 93 toodud ASi Harju Elekter 2015. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise õigsust ja täielikkust ning, et:

- raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt emaettevõtja ja kontserni finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
- AS Harju Elekter ja tema tütarettevõtted on jätkuvalt tegutsevad.

Andres Allikmäe
juhataja
„30.„ märts 2016

ALLKIRJAD 2015.a. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud ASi Harju Elekter ja kontserni 2015. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande.

Andres Allikmäe
juhataja
„30.„ märts 2016

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud majandusaasta aruande (lk. 5-89), mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Endel Palla

nõukogu esimees

„ 5. „ aprill 2016

Ain Kabal

nõukogu liige

„ 5. „ aprill 2016

Aare Kirsme

nõukogu liige

„ 5. „ aprill 2016

Triinu Tombak

nõukogu liige

„ 5 „ aprill 2016

Andres Toome

nõukogu liige

„ 5. „ aprill 2016

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Harju Elekter aktsionäridele

Oleme auditeerinud AS Harju Elekter konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2015, konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet ja konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, konsolideeritud aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisaasid. Auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud lehekülgedel 38 kuni 93.

Juhtkonna kohustus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arv näitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeauditori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeauditor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt AS Harju Elekter konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2015 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Tallinn, 30. märts 2016

Andris Jegers
Vandeauditori number 171

KPMG Baltics OÜ
Audiitoritevõtja tegevusluba nr 17

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

ASi Harju Elekter omanikele kuuluv jaotamata kasum on:

	EUR
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	23 626 972
2015.a. puhaskasum	3 190 578
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2015	<u>26 817 550</u>

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

Dividendideks (0,05 eurot aktsialt)	886 994
Reservkapitali suurendamine	23 792
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	<u>25 906 764</u>

Andres Allikmäe
juhataja

„30.“ märts 2016